De club van tweemaal zeven

A.C.C. de Vletter

bron
A.C.C. de Vletter, *De club van tweemaal zeven*. Met illustraties van O. Verhagen. Gebr. Kluitman, Alkmaar 1932

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/vlet002club01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. de Bibliotheek Zuid-Kennemerland

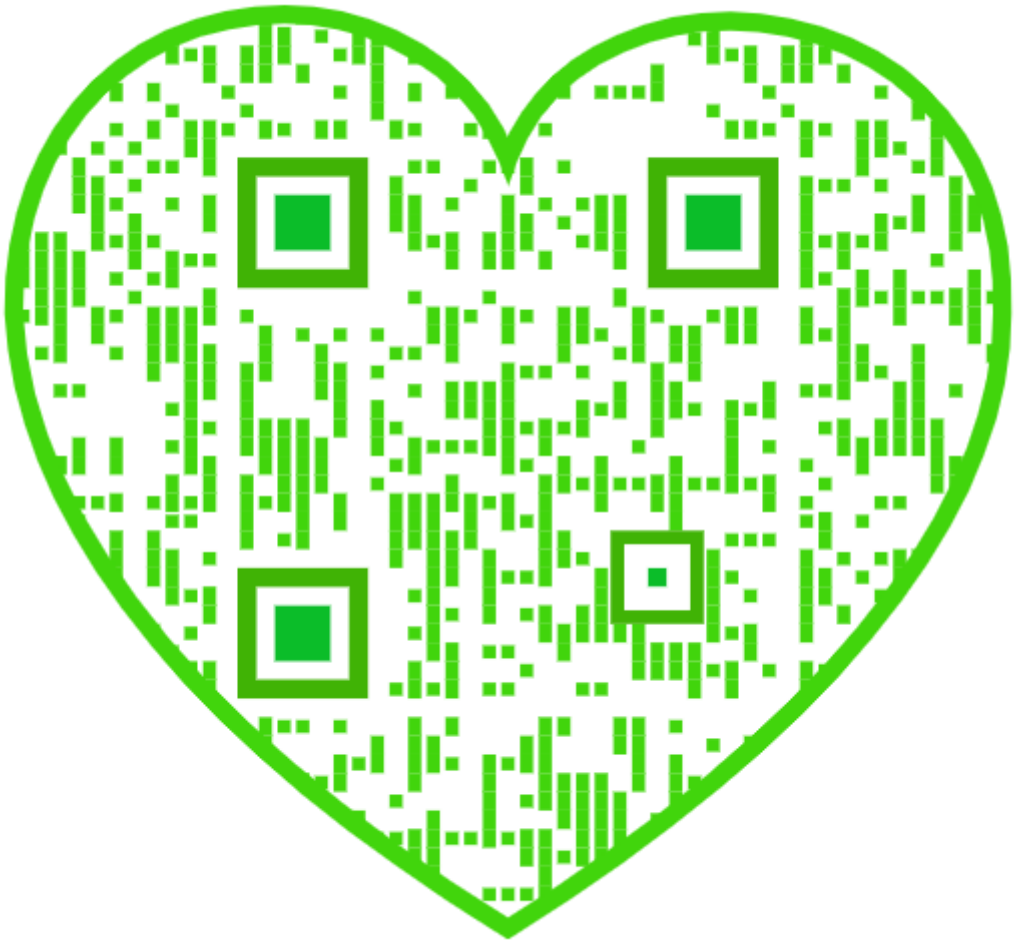

Een touwladder werd er van boord geworpen.
(Blz. 40.)

I.
't Groote huis tegenover de scheepswerf.

‘Daar staat ie weer!’ riep Simon, de vóórwerker op de scheepstimmerwerf van meneer Hilse.

Acht man werkte aan den romp van een nieuw schip, dat op de helling lag. Van masten, dek en zoo meer was nog niets te zien, alleen de kiel lag open, en daar werkten de scheepstimmerlui in 't warme Junizonnetje onverdroten voort.

De uitroep van Simon gold een klein heertje, dat met de grootste aandacht voor 't hek van de werf stond toe te kijken.

De werklui keken allemaal even op. Peter riep: ‘O ja! die staat hier elken dag op te letten of we 't goed doen.’

De mannen lachten. Misschien dacht 't kleine heertje, dat ze hèm bedoelden, hij liep dóór. Langzaam volgde hij den dijk, stak toen over, opende 't hekje voor een zeer groot huis van drie verdiepingen. Het stond alleen, met prachtig uitzicht op de rivier. Aan den achterkant lag wat lager een groote tuin; deze

grensde weer aan een uitgestrekt weiland.

't Kleine heertje liep recht op de hoofddeur toe. Ze stond open. Hij hing z'n panamahoed aan den kapstok, trad daarna door de gang in den tuin, vol bloeiende planten.

Daar klonk een vrouwestem: ‘Al terug van de wandeling?’

Meneer Hibbel keek om. Een vrouw van een vijftig jaar kwam naar hem toe. ‘'k Heb nog geen koffie, hoor! Dadelijk!’

De kleine meneer Hibbel antwoordde: ‘Haast je maar niet, Fie!’

Hij zette zich op de bank, liet z'n oogen gaan over al de bloemen en - zuchtte.

Geen vijf minuten later genoot hij van 't geurige kopje koffie.

‘'t Is vandaag weer een stille dag,’ zei Fie, de uitstekende huishoudster, toen ze hem een tweede kopje bracht. ‘Bent u weer aan 't denken? Pas op, hoor! geen gekke dingen doen!’

Meneer Hibbel lachte. ‘Je denkt zeker nog aan al die arme tobberds, waarvan ik er tien in huis heb gehaald om ze eens 'n poosje goed te doen?’

‘Daar denk ik zeker aan! U met uw bekende goedhartigheid móést eens 'n mooie daad verrichten. Veel plezier hebt u er niet van gehad. Die arme tobberds zijn niet erg dankbaar geweest.’

‘'k Denk over een ander plannetje...’

Fie zette een paar oogen op en ze riep:

‘Wat! Gebeurt er wéér zoo iets verschrikkelijks? M'n lieve meneertje! Bezin eer je begint! U hebt nu 'n kalm rustig leventje...’

‘Dat wil ik juist niet! dat kalme, rustige leventje verveelt me gruwelijk! Daarnet stond ik uit verveling naar 't nieuwe schip te kijken, dat op de werf ligt. En die arbeiders lachen me uit! ja, dat doen ze!’

‘Ik geloof er niets van,’ antwoordde Fie, ‘u is 'n veel te goed mensch om uit te lachen. Waarom gaat u niet eens 'n poos op reis?’

‘Heb ik nog niet genoeg gereisd?’ riep meneer Hibbel uit, ‘ik wil eens wat anders!’

Fie bracht 't leege kopje weg. Ze dacht na. Nu al meer dan twintig jaar verzorgde ze haar kleine meneertje. Heel veel goedheid had ze van hem ondervonden. Zorgde hij niet voor een onbezorgden ouden dag, als zij misschien alleen overbleef? Vier van d'r bloedverwanten kregen door hèm een goede baan. Hij gaf haar alles wat ze maar verlangen kon. Ze hield verbazend veel van hem, trouwens iedereen, die met hem in aanraking kwam. Fie dacht na. Kon ze maar iets verzinnen, dat hem afleiding gaf. Een mensch moet zich niet vervelen! Jammer, dat hij geen familie bezat. Waarom moest z'n lieve vrouw ook al zoo jong van hem heen gaan?

Opeens kreeg Fie 'n inval. Op een drafje liep ze weer naar buiten.

‘Meneer!’ riep ze, nog hijgend, ‘ik weet

wat! U moest 'n kind aannemen. Er zijn van die schepseltjes, weesjes, die dikwijls 'n ongelukkig leven leiden, eenzaam, zonder 'n liefhebbende moeder. Neemt u er één in huis. We zullen 't groot brengen alsof 't ons eigen kind was.'

Meneer Hibbel zweeg, hij overwoog 't vóór en tegen. Eerst na 'n poos zei hij:

'Het zou geen jong kind moeten zijn. Ik dacht aan 'n jongen van 'n jaar of twaalf.'

Fie riep uit: 'Zoo'n bengel, zoo'n lastpost! Tegenwoordig zijn de kinderen veel moeielijker om mee huis te houden dan vroeger.'

Meneer Hibbel knikte van ja. Toen begon hij over een jongen van acht.

'Weet, wat u doet,' vermaande Fie, 'als wij samen 't kind konden groot brengen van meet af aan, dan zou ik 't best vinden. Maar aan zoo een van acht valt weinig meer te veranderen. En waar halen we er zoo een vandaan?'

Allebei begrepen ze de groote moeielijkheid en dus besloten ze, elk voor zich, wat anders te verzinnen. Meneer Hibbel deed weer elke dag z'n wandelingetje, rookte z'n pijp, las de krant of 'n nieuw boek, terwijl Fie hem vertroetelde. Ze kookte heerlijk, ze hield de boel keurig in orde. Hoe ruim 't groote huis ook was, met de hulp van driemaal in de week een werkster en vooral door d'r eigen opgewektheid, zag alles er propertjes uit. 't Is waar, de meeste kamers bleven gesloten. Me-

neer Hibbel zat er goed bij, en toch vond Fie 't vreemd, dat hij zoo'n groot huis alleen wilde bewonen.

Hij liet er zich niet over uit, maar zoo heel vreemd was 't toch niet, want na zooveel jaren zag hij nòg z'n jonge vrouw door 't huis gaan, vroolijk als 'n lijster. Zóó wilde hij 't blijven zien, haar altijd in herinnering houden. -

Het gebeurde de volgende week!...

Meneer Hibbel zat de krant te lezen. Daar viel z'n oog op een bericht:

> Van morgen keerden vier-en-twintig jongens uit Zwitserland terug. Zooals onze lezers weten, waren zij uitverkoren als beste leerlingen van de Haagsche scholen, 'n reisje te maken onder geleide van drie onderwijzers naar Zwitserland op kosten van een rijk ingezetene...

Meneer Hibbel las niet verder, hij wierp de krant neer en draafde op z'n korte beentjes naar de keuken, waar Fie aan 't koken was.

'Fie! Fie! ik heb 'n plan! Vier-en-twintig van de beste leerlingen komen hier bij mij d'r vacantie doorbrengen!'

Fie liet de groote braadpan uit d'r handen vallen! Ze zette verschrikkelijk wijde oogen op. Verbaasd riep ze uit: 'Wat! wat zegt u? Vier... vier... en... twintig?... hier... in

huis?... vier-en-twintig rakkers?... ze... ze... ze breken 't huis af, meneer!'

Meneer Hibbel lachte om 't gezicht van Fie.

'Pas op je pan!' riep hij. Snel greep hij de steel, trok haastig de pan weg, zoodat de gesmolten boter over den rand vloog.

'O meneer, meneer! m'n boter, m'n boter!'

't Kleine heertje wist geen raad.

Fie knapte 't zaakje verder op, maar onderwijl wilde ze méér weten van die vier-en-twintig jongens. Opnieuw begon meneer Hibbel over 't gelezene.

'Dat lijkt me 'n oplossing, Fie! hier in dit groote huis halen we 'n hoop jongens. Ik ben dol op jongens!'

'Ik ook!' zei Fie, 'maar niet hier in huis! Wat verzint u!'

Meneer Hibbel liet 't idee niet los.

'Hoor nu 's, Fie! laat 't dan géén vier-en-twintig zijn, zeg twintig!'

'Veel te veel, meneer! waar moet ik die allemaal bergen? Zeker als haringen op elkaar gepakt?'

'Hoeveel zou dan gaan, Fie?'

'M'n beste meneer! u méént 't toch niet? Dan zou ik niet langer hier kunnen blijven en wie moet dan voor u zorgen?'

'De jongens!'

Fie ging er nu bij zitten. Ze begreep, dat 't zou spannen. Neen, natuurlijk wilde ze niet weggaan, juist nu niet. Ze moest baar meneer

helpen, probeeren, hem van z'n plan af te brengen. Mocht dit niet lukken, dan diende ze al d'r kracht te gebruiken om 't nieuwe plan ten minste geen dwaasheid te laten worden.

'Je moet er eens over denken,' zei meneer Hibbel, 'ik voel er verbazend veel voor! Dan zou ik me zeker niet langer vervelen! Wees maar niet bang, dat jij er te veel last van krijgt. Je neemt net zooveel hulp als je wilt. Op geld komt 't niet aan!'

Voor 't eerst van d'r leven liet Fie de aardappels aanbranden. Daar huilde ze om.

Maar meneer Hibbel begreep de oorzaak best. Hij lachte maar, en plagend vroeg hij: 'Heb je al veel gedacht, Fie?'

'Ik heb gedacht, dat u 't niet moest doen! U is niet meer zoo jong. De heele dag dat lawaai en dat gehol kan niet goed voor u zijn.'

'Maar ik doe méé!'

Fie viel van de eene verbazing in de andere! Mee doen? 'n man van... ja, zóó oud wàs hij nog niet - vijftig pas. Waarom koos haar meneer toch niet de een of andere betrekking, al was 't maar een eerebaantje? Omdat hij zoo'n klein voorkomen had, omdat hij niet verkoos uitgelachen te worden, omdat hij rijk genoeg was en niet op een kantoor wilde zitten. Wat zei hij ook 't laatst? Wou die mee doen? Met die woeste troep bengels? M'n lieve grootmoeder nog toe! Voetballen zeker? En na twee minuten lag ie al

met 'n gebroken been in 't veld. Het moest d'r meneer beslist naar z'n hoofd zijn geslagen. Meedoen! Stel je vóór. Er mankeerde maar aan, dat *zij* ook mee moest doen! Bokspringen, goaltje trappen, rennen, ravotten!

Fie at bij d'r meneer aan tafel, doodgewoon. Vanzelf had ze in den loop der jaren geleerd, netjes te eten en zich volkomen behoorlijk te gedragen. Onder den maaltijd bleef 't gesprek voortdurend gaande over 't nieuwe plan.

'Begrijp toch, beste Fie, dat ik alleen goede jongens uit zal kiezen, allemaal éérsten uit de klas. En natuurlijk wil ik er géén bij hebben met 'n verkeerden aard. Vergeet, dat 't uitverkorenen zullen zijn, juweelen, eersteklassers!'

Fie begon 't al 'n beetje minder zwaar in te zien. Nee, mispunten en deugnieten zouden er niet onder mogen zijn. Ja, 't zou d'r meneer toch wel heel veel opknappen. Ze merkte wel, dat hij 't ernstig meende. Aan 't eind van 't middagmaal, vroeg meneer Hibbel:

'Hoeveel zou je er behoorlijk kunnen bergen?'

Fie keek d'r meneer in de oogen. Ach, ze hield zooveel van hem, ze kòn hem niets weigeren, al wist ze nog van dien anderen keer, hoe ze er samen hevig spijt en verdriet van hadden doorstaan. Ze kon nu wel dreigen, weg te gaan, maar ach lieve deugd, dat deed ze immers toch niet. Het moest er

dus maar van komen!

‘Veertien kunnen er hoogstens geborgen worden!’ antwoordde ze zacht.

‘Veertien! veertien! wat 'n gek getal! tweemaal zeven. Dat zal 'n heele zoekerij worden.’

‘'t Is toch niet noodig, er juist veertien te vragen?’

‘Tweemaal zeven! dat lijkt me bizonder leuk,’ riep meneer Hibbel, ‘ja, daar blijft 't bij. Ik ga op zoek naar tweemaal zeven gezellige, knappe, aardige snuiters!’

‘Knap en gezellig en aardig? Ik wensch u 'n goede vangst.’ -

Meneer Hibbel bleef twee dagen op z'n kamer, vergat zelfs z'n wandeling. Wel zag Fie hem naar de post gaan met 'n stapel brieven. Een keer stak hij over naar de scheepswerf. Daar ging hij 't hek door en pas een goed half uur later kwam hij weer thuis.

Fie zag onmiddellijk, dat hij in z'n nopjes was. Nieuwsgierig informeerde ze, of alles naar z'n zin liep.

O, 't ging prachtig. ‘De groote vacantie begint over enkele weken en dan zie je ze verschijnen, misschien géén veertien, zulke goede soort jongens krijgen we hier. Nog vijf mogen voorwaardelijk, als 't blijkt, dat ze behoorlijke cijfers halen.’

‘Allemaal uit Gouddijk?’ vroeg Fie.

Meneer Hibbel knikte. -

Enkele dagen vóór dit gesprek speelde zich 't volgende tooneeltje af op de school aan de

Rivierstraat:

‘Leggen jullie je pen eens even neer! Luister!’ De onderwijzer Bekering keek rond naar al die jonge gezichten, met eenige spanning naar hem opgeheven.

Dan ging hij door: ‘Er woont op ons dorp een buitengewoon vriend van jongens. Hij bezit 'n groot huis met wel tien kamers. Die meneer wil de heele vacantie 'n stuk of veertien jongens bij zich logeeren. Hij heeft verlof van de scheepswerf, dat er gespeeld mag worden. Ook de geweldige opslagplaats ernaast staat voor die veertien jongens open. Die meneer wil met jullie uitstapjes maken en jullie 'n massa plezier verschaffen. Het gaat er nu om, wie de veertien jongens zullen zijn. Ze worden gekozen uit alle vier scholen in onze gemeente. Je begrijpt, dat ze moeten voldoen aan zekere eischen. Die meneer heeft gevraagd of wij de namen willen opgeven van de beste leerlingen. Ze moeten niet alleen knap zijn, maar ook 'n goed karakter bezitten. Ik heb zes namen uit onze klas opgegeven. De vijfde klas bevat ook zeer goede leerlingen. Daaruit koos meneer Zender er vier. Ook van de andere scholen werden er tien uitgezocht, samen veertig. Uit die veertig kiest meneer Hibbel er veertien. Hij heeft gezegd, dat de zes-en-twintig, die afvallen 't volgende jaar 'n beurt krijgen. Vertel alles thuis, breng vanmiddag 'n briefje mee, waarin je ouders verklaren, dat ze toestemming

geven. Ik lees nu de zes beste leerlingen op: Marius Bolgers - Michel Kosma - Maarten Chuzzel - Max Koper - Mijndert Garf en Melchior Wikke.'

Er verschenen teleurgestelde gezichten. Ja, de eerste vier, dat sprak van zelf! Die waren veel knapper dan de rest, maar Mijndert en Melchior niet!

Meneer Bekering merkte dat. Vandaar z'n slotwoord: 'Heb jullie goed gehoord? De knapste en de beste karakters. Er zijn onder jullie zeer goede leerlingen, maar ik heb helaas telkens leelijke eigenschappen opgemerkt. Daardoor raken die dezen keer achter. Als 't blijkt, dat ze teleurgesteld zijn, is dat 'n bewijs van slecht nadenken. En nu, jullie zessen zorgen voor 'n bericht van thuis. Denk er om, 't is best mogelijk, dat je geen van zessen wordt uitgekozen, maar - dan allicht 't volgend jaar.'

De bel ging, de klas kwam buiten en, daar draafden er zes hard naar huis, enkele knapperds mopperden, de overigen schikten zich in 't geval.

Op drie andere scholen waren ook tien jongens uitverkoren. Zoo kon 't gebeuren dat meneer Hibbel de goede Fie 'n groot vel papier onder haar neus hield.

'Veertig stuks!' zei hij, 'kies maar uit!'

Fie veegde d'r handen af, want ze was juist aan 't meel kneden.

'Wacht,' zei meneer Hibbel,' luister eens

of er bij zijn, die je kent.’

Natuurlijk wist Fie, dat er 'n zoon bij was van den schoenmaker en één van den dokter, en één van den zeilmaker, o, ze kende 't heele dorp. Ze wist precies wat de ouders voor menschen waren, juist zooals meneer Hibbel had verwacht. Nu hoorde hij, wat hij weten wilde en nog veel meer.

Na al de inlichtingen van Fie, wandelde hij naar de betrokken onderwijzers, sprak lang met hen. Daarna kuierde hij weer naar huis. En zoo koos hij negen jongens uit, terwijl er vijf voorwaardelijk van de partij zouden zijn.

Twee dagen vóór de groote vacantie kregen ook deze toestemming.

‘Ik heb ze, Fie! Veertien prachtexemplaren! Denk maar niet, dat 't allemaal brave Hendriken zijn. Er is geen ééne Hendrik bij! Maar 't is goed soort! Maak je gereed, Fie! overmorgen komen ze. Ik ga 'n programma samen stellen. Wees maar niet bang! We zijn haast nooit in huis. Je hoeft niet op 'n dubbeltje te zien. Kook lekker, maar eenvoudig. Geef ze veel vruchten! Heb je nu al hulp aangenomen? Overmorgen davert 't huis. Wat denk je van de Diergaarde? Van Oost Voorne? Van de Hoek? Van Dordt? Van den Haag? Ja ja! we trekken overal naar toe, al blijft 't voornaamste, dat ze tevreden moeten zijn met 't spelen op de Werf. Overmorgen, Fie! hou je gereed!’

Fie lachte maar. Ze vond 't ten slotte niet zoo verschrikkelijk, nu ze wist, *wie* ze in huis kreeg. Ze kende er trouwens de helft van. 't Voornaamste was, dat haar meneer heelemaal opknapte. Hij studeerde in allerlei boekjes, reisgidsen! Hij zat op kaarten te turen, hij werkte aan verschillende plannen.

Op den avond vóór 't begin van de zomervacantie ontving hij de lijst met al de namen, elk voorzien van n' korte toelichting. Kort daarna hoorde Fie beneden 'n luide stem: ‘Fie! Fie! M! M! allemaal M! niets dan M's!’

Fie wist niet, wat d'r meneer nu weer aan 't roepen was. Ze ging de trap op, maar halverwege kwam meneer Hibbel haar al tegemoet, zwaaiend met de lijst.

‘Fie, om je náár te lachen! Verbeeld je, allemaal M's!’

De goede vrouw begreep 't nòg niet.

‘Snap je 't niet Hier! kijk dan! Ze hebben alle veertien 'n naam, 'n vóórnaam, die met M begint. Luister! ik zal ze vóór lezen!’

Die beste meneer Hibbel ging zoowaar op de trap zitten en Fie naast hem.

Zoo las hij, aldoor ophoudende om te lachen: ‘Manuel - Maurits - Michel - Matthias - Melchior - Marnix - Maarten - Marinus - Mozes - Max - Marcus - Mijndert - Marius - Maupie! Heb je 't goed gehoord, Fie? Hier! Kijk goed! Elke naam begint met M. Dat is nu toch iets buiten-

gewoons!’

‘Dat hebt u met opzet zoo gedaan!’ verklaarde Fie.

‘Nee, zeker niet! 't Is hoogst merkwaardig! En nu ga ik 't huis inspecteeren.’

Er *viel* niets te inspecteeren, en dat wist hij wel. Alles was prompt en keurig!

Vier kamers met drie bedden, en één met twee. Dan de badkamer, de eetkamer, en de speelkamer!

‘Waar heb je al die bedden vandaan?’ vroeg meneer Hibbel verwonderd.

Fie antwoordde: ‘We hadden op de logeerkamers vier stuks. Er kwamen er dus tien te kort. Het ging toch niet aan, die te koopen! Daarom heb ik ze gehuurd.’

‘Gehuurd?’

‘Ja zeker! 'k Heb de telefoon aan m'n oor gezet en de firma Vroom en Dreesman opgebeld. Dat is 'n solide zaak. Nu heb ik ze alles verteld. Ze wilden er eerst niet aan. Dat deden ze nooit. Maar ik heb ze duidelijk gemaakt, dat 't voor 'n alleraardigst doel was. Toen kwam er 'n andere meneer aan de telefoon. Ik moest alles vertellen en - daar staan ze! Tien stevige ledikanten met toebehooren voor honderd gulden! Vreeselijk goedkoop, vindt u niet?’

Meneer Hibbel hoefde niet op een honderd gulden te zien. Hij was zeer tevreden, want dekens, lakens, sloopen, alles zag er frisch uit.

‘Ik wist wel, dat ik 't aan je kon overlaten!’

Meneer Hibbel had zich in geen maanden zóó opgewekt gevoeld.

In de tuin waren rekstokken, ringen, stelten, 'n plek zand om te ravotten, 'n paar goalpalen enzoovoorts.

Dit diende maar als aanvulling! Van de twee-en-twintig vacantiedagen zou hij er ook twee-en-twintig uitgaan. Alleen met zeer ongunstig weer, moesten ze d'r troost in huis zoeken. Op de speelkamer lagen schaakborden, dominospellen, enzoovoort, ongerekend een stapel boeken. Ze zouden samen eten, samen spelen, samen lezen, samen uitgaan.

Dien nacht sliep meneer Hibbel buitengewoon goed, alleen wat kort.

Vóór dag en dauw was hij al op, en Fie moest om zes uur thee zetten, naar hem luisteren.

De klok liep hem te langzaam. Om acht uur zouden ze verschijnen, maar lang vóór dien tijd stond meneer Hibbel buiten te kijken, liep dan weer naar binnen, tot hij één minuut vóór achten uitriep: ‘Daar komen ze, daar heb je ze! Fie! Fie! kom 's gauw! wat 'n stelletje! Fie! Fie! doe je schoone schort vóór. Daar komen ze!’

II.
Op de Werf.

Daar kwamen ze aan, de veertien Emmen! allemaal jongens met 'n voorletter M! Ze schreeuwden niet, ze lachten niet, ze deden vreeselijk rustig en verschrikkelijk netjes. En ze namen d'r petjes af, voor zoover ze die droegen, en ze stapten binnen, heel erg kalm en met nog al strakke gezichten. Fie hóórde ze haast niet, terwijl meneer Hibbel de eenige was, die wat zei.

Ze gingen zitten luisteren naar wat 't aardige, kleine heertje te vertellen had, ze keken rond naar de mooie platen, ze volgden naar de slaapkamers en ze legden er hun pakje neer. Ze zwaaiden in den tuin aan de ringen en ze aten keurig 't stuk koek op, dat Fie ronddeelde.

Meneer Hibbel was den omgang met jongens ontwend. Hij vergat, hoe verlegen jongens van 'n jaar of tien, elf altijd zijn. Ook werden ze natuurlijk onder den indruk gebracht van dit groote huis met de ruime omgeving. Meneer Hibbel zat er een beetje mee in. Hij had

't zich gemakkelijker voorgesteld.

Omstreeks half tien besloot hij, 'n tochtje met de veertien te gaan maken. Dan zouden ze wel wat beter aan elkander wennen. Het mocht vooral niet 'n splitsing worden in clubjes, elke school apart. Neen, ze waren en bleven met d'r veertienen, één club van tweemaal zeven.

Dien morgen bezochten ze de Diergaarde en daar besteedden ze enkele uren aan. Om ze van d'r vermoeidheid wat te doen uitrusten, nam meneer Hibbel hen mee naar den steiger waar de boot naar Dordt gereed lag. En nu voeren ze heel gezellig de Maas op. Tot z'n genoegen zag meneer Hibbel, dat de stemming al heel wat levendiger werd. Om zes uur waren ze weer thuis. Een overvloedig maal wachtte hen en, door den langen dag in de lucht, aten ze alles op.

Vóór ze van tafel opstonden, hield meneer Hibbel 'n korte toespraak:

'Jullie begrijpt wel, dat ik niet aldoor met jullie mee ga. Van avond moeten jullie je maar zelf vermaken op de Werf. Eerst wou ik van jullie samen 'n echte club maken. We gaan dus even 'n aanvoerder kiezen, 'n secretaris en 'n penningmeester. Ook verzinnen we 'n naam. Daar zullen we mee beginnen. Wie weet er één?'

Er kwamen heel wat voorstellen los:

1. De Gouddijkers. 2. De Hibbelaars. 3. De Springbokken. 4. De Bolleboozen. 5. De Trek-

kers. 6. De Spoorzoekers. 7. De Loopers. 8. De club van veertien.

Meneer Hibbel zelf had: De club van tweemaal zeven.

Er werd gestemd. De uitslag was: Tien stemmen voor de club van tweemaal zeven. Dus - aangenomen!

Moeielijker was de keuze van een aanvoerder.

‘Over personen moet schriftelijk gestemd worden,’ zei meneer Hibbel, ‘ik doe ook mee, maar voor aanvoerder ben ik niet geschikt.’

Ze kregen allemaal papiertjes, ze leenden potloodjes en natuurlijk waren de stemmen verdeeld over de verschillende scholen. Uit Maurits, Maarten, Max en Melchior moest nu 'n keus gedaan worden.

Meneer Hibbel, die goed uit z'n oogen gekeken had, stemde op Max Koper. De uitslag van deze tweede vrije stemming was, dat Max zes stemmen kreeg, Melchior vier, Maurits twee en Maarten twee.

Het ging dus nu tusschen Max en Melchior.

Uitslag: Max tien stemmen.

Van nu af aan gold hij dus als aanvoerder. Tot secretaris werd de oplettende Maarten gekozen en tot penningmeester de secure Maurits.

‘Ik was van plan jullie per dag vijf gulden te geven voor kleine snoeperijtjes. Maurits beheert dit geld. Maarten zal de bizondere voorvallen van elken dag opschrijven en ons

die om de drie dagen voorlezen. Max overlegt met mij de plannen voor boottochten, uitstapjes naar Scheveningen, Gouda, den Briel en zoo meer. Natuurlijk worden de kosten niet van die vijf gulden betaald. Dan verwacht ik geregeld voorstellen. Iedereen mag ze indienen. Elke inval wordt besproken. Voor morgen heb ik 't plannetje bedacht, om naar de Hoek te gaan per bus. We baden in de zee, we tippelen over de pier, we maken pret en komen met eten weer thuis. 's Avonds hebben jullie op de Werf en opslagplaats om te spelen. Ook mag je daar vóór achten zwemmen. Met donker komen jullie weer hier. Dan wordt er nog wat opgedischt. We lezen wat vóór of je neemt zelf een boek en om tien uur in de kooi! Morgenochtend liefst om zes uur op. Eerst 'n frisch bad in de rivier. Er is 'n afrastering, dus gevaar bestaat er niet. Dan ontbijten, dan op marsch! Ziezoo! Nog één laatste woord. Komen er moeielijkheden, ontstaat er ruzie, dan zal 't scheidsgerecht beslissen. Ik ben daar voorzitter van, ik hoor alle partijen en doe uitspraak. Vooruit nu maar!'

De club van tweemaal zeven verliet de eetkamer en haastte zich naar de Werf.

Na zessen werd hier niet meer gewerkt. De jongens gingen den dijk over, openden 't hek en 't eerste wat ze zagen, was de romp van 'n groot schip.

Het lag schuin op de helling, 't werd ge-

stut door tal van palen. Verschillende stellages gaven de arbeiders gelegenheid met groote stiptheid de romp te betimmeren. Dat was 'n prachtkans om d'r klimkunsten bot te vieren. In een wip begonnen ze te klauteren, tegen 't latwerk op, of in de palen. Al heel gauw zaten er enkelen boven op, schoven ruiter te paard over den rand van de boot. Mijndert waagde 't zelfs, te gaan staan en over den balk te loopen. Aanvoerder Max vond dit te gevaarlijk, dus liet Mijndert zich glijden. Met 'n vaart ging het naar beneden langs den hollen binnenkant van 't schip. Nee maar, dat was kolossaal! Op d'r hurken volgden ze 't voorbeeld van Mijndert en slierden naar beneden. Sommigen rolden omver en deden zich nog al leelijk pijn. Wat nood. Ze lieten 't niet merken.

De vóórkant van de boot lag nog heelemaal open. Ze stapten dus over de dwarsgrondbalken naar die zijde en kwamen op die manier weer aan de buitenzijde. Zoo snel mogelijk klauterden ze weer naar boven, 't liefst naar den achterkant, waar de minst steile helling was.

Op voorstel van Max begonnen ze aan 'n uiterst nieuw naloopertjes spel. Op zoo'n manier hadden ze 't nog niet gespeeld. Dat werd iets anders dan op de speelplaats van de school.

Moe van 't ravotten namen ze 'n rustpoos aan den kant van de rivier.

‘Willen we ons uitkleeden en gaan zwemmen?’ vroeg Marnix.

‘We zullen jou uitkleeden en in bed stoppen!’ antwoordde Max, ‘de afspraak is morgenochtend, en dan hier niet. Ga mee! Dan koekeloeren we ginder effen!’

Vort! stoof de troep, 't hek door en nu bereikten ze 't aangrenzende terrein, 'n waar paradijs voor jong volk.

Ze vonden er heele stapels planken, palen, kisten, kabels, latten, kettingen, zeilen, spanen, dwarshouten, ankers, katrollen en zoo meer van die scheepsbenoodigdheden. Ze vergaten alle vermoeidheid, klommen op de stapels, verdwenen tusschen de balken, doken weer op, sprongen er af, en wat vanzelf sprak, in een ommezien hadden ze een wip te voorschijn getooverd.

En wat voor één!

Zoo'n lieverdje van tien meter!

En niet eentje, maar wel vier!

Van d'r leven hadden ze nog nooit zoo prachtig gewipt. Wel moesten ze dulden, dat ze hevig werden gerukt, dat de wip om de haverklap scheef ging, dat ze tamelijk hard neerploften. Maar wat geeft 'n echte jongen dáárom!

Toch vergaten ze de zwemplaats niet. Ze vonden 'n groote inham van de rivier. Een plankenvloer liep schuin naar beneden 't water in. Hier kon de Maas hen niet meevoeren, hier lag bovendien 'n afsluiting van zware

balken. Het was duidelijk, dat ze in dit wad prachtig konden zwemmen. Wie zoo dom deed, om buiten de inham te gaan, die moest 't maar zelf weten.

Die waaghals van 'n Marius begon weer koorddanser te spelen! Lenig balanceerde hij over den smallen paal, vlak boven 't water. Het scheelde een haar, of Marius duikelde het water in.

't Oog van Matthias had een partijtje ijzeren staven ontdekt, wel een beetje verroest, maar van een verrukkelijke slapte. Tilde je er één op, dan boog 't ding heelemaal dóór. Matthias zag er een kostelijk middel in, om jool te maken. Hij begon zelf met 't sjouwen van die ijzeren latten naar den stapel planken. De anderen hielpen een handje. Ze brachten de dingen tusschen de planken in tot op de halve lengte. Boven op den stapel legden ze zware voorwerpen en nu konden ze de prachtige zwiepkunst beoefenen. Parmantig gingen ze op het uiteinde van den bundel ijzeren latten zitten, bewogen zich op en neer met 't gevolg, dat ze tenslotte vanzelf gingen De grootste kunst was dan, om op een gegeven oogenblik af te springen. Van de veertien rolden er elf op d'r neus! Een gevaarlijk oogenblik brak aan, toen er vier tegelijk gingen zwiepen. Dat werd een te zware last! De planken begonnen mee te doen en eensklaps vlogen ze in de hoogte, waardoor 't heele stelletje met latten en al over den grond rolde. Niets laten

merken, Marinus! Hou je groot! Denk maar, dat Michel ook leelijk terecht is gekomen en niets laat merken. Ferm zoo!

Manuel verzon weer wat nieuws! Met z'n hooge stem zong hij 't laatste schoolliedje: ‘De kabels los!’

Ze begrepen z'n bedoeling. De oude, dikke tonnen, leelijk versleten, lagen opgerold naast elkaar onder een afdakje.

Handig haalden ze die los. Met de noodige inspanning bonden ze 't eene einde aan 't dak, 't andere aan een boom.

Ziezoo. Daar hing de kabel met een diepe bocht. Het was de kostelijkste schommel, die op de wereld bestond, maar - 'n lastige!

Marnix begon 't eerst. Midden in nam hij plaats, kneep zich aan den kabel zelf vast. Toen schommelen! Heel aardig! Na twee seconden kon hij zich al niet meer houden en viel op z'n rug.

De volgende dapperen verging 't niet veel beter, tot Maupie 'n plankje gebruikte, waardoor hij meer steun kreeg. Toch vloog hij op een gegeven oogenblik met plankje en al de laan uit! Ze begrepen, dat de kabel te schuinsch weg liep. Dus fabriceerden ze een betere tusschen twee boomen. Nu hingen de twee einden meer loodrecht. In een dikke kabel een behoorlijke knoop te leggen, is heusch een heksentoer. Geen wonder, dat de schommel telkens tegen een boom flapte en - de schommelaar tegen den grond!

Druk onder 't spelen brak er opeens een lief regenbuitje los. Wat nood! In minder dan geen tijd haalden ze met z'n allen een zeil uit, kropen er hoogst gezellig onder, bleven droog als katten. Vanzelf verzonnen ze toen, er staken onder te zetten. Wel zakte de nieuwbakken tent in 't midden akelig door, maar ze konden zich nu toch bewegen. Vijf van de veertien sjouwden 'n hooge paal onder 't zeil. Die paal kwam rechtop te staan, tilde 't zeil op en - nu hadden ze waarlijk een model!

Jammer, dat de paal kuren vertoonde door telkens opzij te zakken. Dan trok die 't zeil mee en tot viermaal toe plofte dat tegen den grond. De gansche bende lag dan onder 't zeil te spartelen.

Tenslotte maakten ze de vier punten vast, en nu hield de paal zich goed.

Gelukkig werd 't weer gauw droog en nu begon 't jonasspel. Dertien hielden 't zeil gespannen, één moest er in 't midden òp. Daar ging 't! Hoep! hoep! Telkens liepen ze allemaal zoo ver mogelijk weg, met den zeilrand vastgekneld in d'r vuisten. Dan werd Melchior opgeheven. Liepen ze terug, dan zakte hij in 'n diepte. Dàt herhaalden ze snel, met 't gevolg, dat Melchior gejonast werd. *Op*! neer! *Op*! neer! Wentelende om z'n as plofte de jongen gedurig in 't zeil, werd dan weer omhoog geworpen.

Om de beurt moesten ze er aan gelooven.

Zoodoende kregen ze er 'n zekere handigheid in. Mijndert, nogal licht, vloog wel twee meter boven 't zeil uit. Hij schreeuwde als een varken, maar hij vond 't toch vreeselijk leuk.

Kleine Mozes wou niet! Hij móést! Ze grepen hem beet, werkten hem op 't zeil, jonasten ze Mozesje fijntjes? Nee! er kwam niets van! Want hij soebatte: ‘'k Zal zingen voor jullie, als ik niet hoef gejonast te worden.’

Even aarzelden de jongens. Ze mochten Mozes wel lijden, al was hij heel erg bang uitgevallen.

Max kommandeerde: ‘Goed! zing!’

Mozes had 'n prachtstem, hoog als van een meisje, volmaakt zuiver. Hij kende tientallen liedjes, waarvan de meesten bizonder mooi waren. Van de tien gaven negen een vertellend liedje. Al de jongens, moe van 't spelen, zetten zich op den stapel en nu luisterden ze naar 't verhaal, dat Mozes zong. In 't eerst klonk het nog wat aarzelend, maar 't tweede couplet boeide hun allemaal. Het liep over 'n verlaten kind, dat door 'n arend wordt gegrepen, maar een dapper meisje snelt toe, bedekt met d'r rokken den kop van den roofvogel, worstelt, gilt om hulp, tot er mannen toe komen hollen en den arend dooden. 't Kind blijkt ongedeerd. 't Meisje is wel gewond, ze bloedt hevig, maar 't ventje is gered.

Nou, Mozes werd met veel kabaal toege-

juicht. Hij zelf, die hoogst ernstig had gezongen, lachte nu even en liep toen weg, toch onder den indruk.

Het spelen ging voort.

Wie van z'n leven nooit geslingerd heeft, moest daar eens kunnen gaan kijken.

Vlak bij 't water stond een kraan. Denk nu niet aan je zelf, als je een kraan in 't leeren bent. Denk ook niet aan de waterleidingkraan. Het was een gebogen, ijzeren toestel met kettingen en haken. Het kon naar alle zijden draaien door een raderwerk. Door middel van electrische kracht werden er zware lasten mee opgenomen, dan een kwart- of een halven zwaai verplaatst, om waar 't noodig was, weer te worden neergelaten. Op dit oogenblik stond de kraan stil. Een zware haak hing een meter van boven af te lokken.

Marcus kwam op de gedachte, er een touw over te gooien. Nam je de twee uiteinden er van in je hand, dan kon je toch zeker prachtig slingeren zonder angst voor boomen of palen.

Dat werd een jool! Als je maar je vuisten stevig dichtkneep, dan kon 't geen kwaad. De makkers duwden je fijn! Je slingerde gewoonweg over 't steenen onderstel, je draaide al wentelend om je eigen as hoogst gezellig in 'n kring van dertig meter. Maar - vasthouden en stevig ook! Behalve Mozes en Marinus kregen ze allemaal een beurt.

Het was Michel, die Maurits aan boord

kwam met de vraag: ‘Heb je de vijf gulden nog?’

Maurits keek hoogst verbaasd. ‘Wou je wat snoepen?’

Michel keek rond. Vond hij bijval? 't Leek er niet naar Max zei heel terecht:

‘Nu al? De eerste avond de beste? Tegen!’

Maurits hield 't geld in z'n zak.

Max zei met klem: ‘We krijgen alles volop. Waarom dan te snoepen. Ik heb een plannetje om dat geld goed te besteden.’

Ze wilden 't graag weten!

Max vertelde: ‘Af en toe zullen we er wel iets van gebruiken, maar ik wou 't opsparen om er 'n mooi cadeau voor te koopen. Dat geven we meneer Hibbel als we weggaan.’

Dit plannetje vond algemeenen bijval.

Besloten werd, hoogstens twee gulden per dag te besteden voor extraatjes, bijvoorbeeld om hengels te koopen of als 't heel warm was, wat verfrisschends.

‘IJswafels!’ riep Maarten.

‘Vruchten! Kersen!’ gilde Melchior.

‘Eend, die je bent! Er zijn geen kersen meer!’

‘Dan meloenen, bananen, aalbessen...!’

Ze maakten een korte afspraak, hoe ze 't geld zouden besteden.

Veertien stuks, dat is 140 cent, voor één ijswafel van 10 cent, of wat je wou nemen. Zestig cent voor vischgerei, ballen, wat om te drinken, als ze veel moesten loopen. In elk

geval wilden ze voorloopig zuinig zijn. Misschien kwam er later iets heel noodigs. Maar vijftig gulden móést er overblijven voor een geschenk.

Maurits zou natuurlijk telkens verslag uitbrengen over den toestand van de kas.

En na zooveel moois, deden ze iets, waarover ze zich een uur later schaamden!

Naast de opslagplaats lag een tuin, tenminste, er stonden veel struiken in een wilde massa. De scherpe oogen van Marnix ontdekten 'n kreek, waarin een roeiboot lag opgeborgen.

Max verzette zich tegen de anderen, toen ze 't plan vormden, een deuntje te gaan roeien.

‘Goed dan!’ riep Marnix, ‘niet roeien! We kunnen toch wel even gaan kijken.’

En ze keken! Nog meer! Ze sprongen in 't schuitje. Nog veel meer! Ze dobberden op een geweldige manier. Er gebeurde iets! 't Bootje, tamelijk verbruikt, kreeg een lek! Er gebeurde méér! 't Bootje zonk, ondanks 't uithoozen van allemaal.

Met geen mogelijkheid konden ze 't redden. Wel dacht Maupie aan de kraan. Misschien konden ze morgen 't gezonken schuitje weer ophijschen, maar nu?

Max deed woedend!

‘Dat is de eerste de beste avond, dat we 'n leelijke streek uithalen. Nu hebben we 'n prachtig speelterrein en nou moeten we toch

't eigendom van anderen vernielen.'

Mijndert vond 't zoo erg niet. ‘'t Is 'n oud lor. 't Lag toch te rotten.'

Max bleef boos! ‘Ik biecht 't straks eerlijk op! Wil meneer hebben, dat we den eigenaar alles vertellen, dan gebeurt 't. Maarten, Maurits en ik gaan er dan heen.'

Ze begrepen, dat er niets anders op zat. Toen ze met donker thuis kwamen, vertelde Max eerlijk wat ze hadden gedaan.

‘Vindt u goed, dat we den eigenaar ons excuus gaan maken.'

‘Dan hoef je niet ver te loopen,' antwoordde meneer Hibbel, ‘die eigenaar ben ik.'

Alle veertien stonden ze verslagen! Ellendig geval. Moesten ze nu dien eersten avond al zoo'n akelig figuur maken?

Meneer Hibbel hield zich tamelijk boos, maar inwendig had hij schik. De boot was werkelijk 'n waardeloos wrak, daar ging 't niet om, maar het deed hem plezier, dat hij niet met gnieperds te doen had.

‘Kijk eens,' zei hij, ‘ik heb in mijn leven altijd zoo geredeneerd: Wat je breekt, moet je betalen. Jullie moet dus de schade vergoeden.'

Ze klaarden alle veertien op! Niet één, die niet dacht aan de kas. Daar kwam nu al de gelegenheid om onvoorziene uitgaven te betalen.

‘Hoe groot schat u de schade?'

‘Hebben jullie zooveel geld bij je?'

Max vertelde van hun afspraak. ‘We doen afstand van ons zakgeld,’ zei hij.

Meneer Hibbel glimlachte.

‘U moet 't maar te goed houden,’ zei Max.

‘In orde!’ antwoordde meneer Hibbel. ‘Maurits, betaal me maar één gulden!’

Nu stonden ze allemaal paf!

Eén gulden?

‘Ach ja,’ zei meneer, ‘méér was 't ding niet waard.’

Maurits dokte één gulden.

Meneer Hibbel liet 't geldstuk liggen. Alle veertien bleven ze stil wachten, wat hij nog zeggen zou.

‘Die gulden...’ Hij stond op, ging naar de kast, haalde er 'n varken uit, zoo'n steenen varken met 'n sleuf in z'n rug. Hij liet 't geld er in glijden. Toen zei hij: ‘Voor Tom!’

't Bleef stil. Daarna kwam er:

‘Tom is 'n stumperd, die buiten z'n schuld arm is geworden. Dit geld is voor hem!’

De jongens waren moe, maar ze lustten nog best wat avondeten. Over de schuit werd niet meer gesproken, maar het is vrij zeker, dat ze er op de slaapkamer nog wel over fluisterden en - over 't plan van meneer Hibbel den volgenden dag naar de Hoek van Holland te gaan.

III.
'n Schip met tonnen.

‘Wat is de beste manier om aan De Hoek te komen?’ vroeg meneer Hibbel aan het ontbijt.

‘Als we allemaal 'n fiets hadden...’ merkte Matthias op.

‘We hebben onze beenen,’ zei Marius leukweg.

‘Dat is zoo iets van vijf uur heen en weer vijf uur terug!’ riep Michel.

Meneer Hibbel vroeg: ‘Hoe vinden jullie 't idee om te gaan varen.’

Nou, allicht vonden ze dat uitstekend.

‘Roeien!’ riep Manuel.

‘Roei maar in je badkuip,’ antwoordde Maurits.

‘Meneer Hollewij, hier van de scheepswerf, vertelde me, dat er gelegenheid bestaat, met 'n sleepboot mee te varen. De vraag is nu alleen hoe we terug zullen komen. De eenvoudigste manier is met den trein. Of weten jullie wat leukers?’

Maupie begon over een vliegtuig.

‘Goed,’ antwoordde meneer Hibbel, ‘dat kan heel geschikt van je zakgeld.’

Ze lachten, begrepen, dat dit veel te duur kwam.

Na nog wat gepraat, trokken ze op weg naar de sleepboot op den hoek van de Katendrechtsche haven. Ze beschikten niet over veel ruimte, maar 't varen alleen vonden ze heerlijk en dan met zoo'n grappige kapitein als Samuel Wipper! Hij ging 'n groote boot sleepen, die dicht bij de Hoek averij had gekregen. Op de heenreis had hij allen tijd om zich met de veertien te bemoeien, wat hij dan ook deed. Met 't grootste plezier vertelde hij de onmogelijkste verhalen. Volgens zijn verklaring had hij eens 'n walvisch naar Rotterdam gesleept, 'n levende! let wel! 't Beest sloeg zóó hard met z'n staart, dat de rivier golven maakte van twintig meter hoog! En onderweg had 't monster veertien jongen gekregen. Daardoor was de scheepvaart gestremd. Die kleine walvischjes waren om z'n sleepboot heen komen zwemmen, sloegen 't roer kapot, toen 't halve schip, zoodat ze met hun allen op den rug van de moeder waren geklommen. Die was zóó glad, dat ze putjes in d'r rug hakten om er hun voeten in te zetten. Opeens keerde de walvisch met een reuzensprong om, zette koers naar IJsland. ‘En daar zijn we bevroren aangekomen. Ze hebben drie weken noodig gehad om ons te ontdooien, en toen de walvisch ons aan land

smeet, hebben ze gehoord, dat hij heeft gelachen en in de Nederlandsche taal riep: Tot weerziens!'

Meneer Hibbel zelf schudde 't hoofd over zooveel dwaasheid, maar de kapitein vertelde alles met een overtuiging, alsof hij werkelijk de waarheid sprak.

Onderwijl genoten de jongens ook wel degelijk van 't schitterende riviergezicht, van zon en lucht.

Ongeveer 'n half uur vóór de Maasmond, of eigenlijk 't Waterweg-einde, zette kapitein Wipper de vijftien passagiers aan wal.

't Scheepsvolk, bestaande uit vier man, kreeg 'n goede fooi, en nu tippelden ze vroolijk en wel naar de Hoek. Nog even hielden ze halt bij 't beschadigde schip, zagen de trossen vastmaken en daar ging 't.

Samuel Wipper groette met veel drukte, de jongens zwaaiden en riepen: 'Tot weerziens!'

De zon scheen fel, de kelen waren droog, zoodat meneer Hibbel in 'n restaurant een glas cider ging drinken. Let wel, Maurits betaalde uit de kas, en - toen was ze leeg! Dat wil zeggen, 't bedrag van gisteren hadden ze verteerd, de gulden voor de schuit meegerekend.

Natuurlijk wandelden ze de pier op en hun oogen zagen vol bewondering de zee. Behendig tippelden ze over de hooger gelegen rails, ze rustten weer eens op de helling van steenbrokken, keken naar 't spel van de golven.

Omdat 't eb was, konden ze heel ver doorloopen, maar ook dadelijk moesten ze weer terug door 't opkomen van den vloed. Anders zouden ze in 't wachthuisje op de ijzeren stellage, moeten vluchten. Daar brandden 's nachts de lichten.

Even vóór ze halverwege waren, zagen ze 'n soort zeeman, die 'n grooten kijker gebruikte. Dat was iets voor de jongens. Ze omringden den man, brandend van verlangen, óók eens te mogen zien.

Nou, 't duurde niet lang, of Max had 't ding in handen.

'Kijk goed,' zei de man, 'er komt 'n boot!'

Max tuurde en tuurde, maar van een schip ontdekte hij geen spier!

'Je richt niet goed!' zei de man, 'hou vast, nog eens!'

En ja, nu kreeg Max 't schip in 't oog. Allemaal moesten ze kijken. Ze zagen niet veel meer dan 'n zwart vlekje.

''t Is de boot uit Hull!' verzekerde de man.

Meneer Hibbel begreep er niets van. Ook hij kon niet veel meer onderscheiden dan een zwarte vlek.

'Hoe weet u dat?' vroeg hij.

''t Is de Engelsche vlag, en hij vaart uit 't Noordwesten!'

De veertien staarden den man aan, alsof hij Russisch sprak, en hun verbazing steeg ten top, toen hij vervolgde: 'Loop mee! Zoo hard je kunt, dan mag je misschien mee!'

Ze liepen hem achterna. 't Gezicht van meneer Hibbel straalde! Dat werd nog eens een avontuur!

Telkens keken de jongens om. Nu begonnen ze te begrijpen, waarom ze zoo hard moesten loopen. Het leek wel, of die boot uit Hull vlóóg. Duidelijk konden ze 't schip onderscheiden en, nauwelijks waren de veertien bij 't douanenkantoor, of de boot naderde de monding van den Waterweg. Ze maakte 'n boog, om juist de as tusschen de twee pieren te kunnen houden.

De jongens zagen den man met den kijker op een meneer afloopen en er mee spreken. Even later keerde hij terug.

‘Meteen ligt de Hullboot hier stil! Dan gaat 't douanenbootje er op af. Dat is voor de belasting. Er moet van allerlei waren betaald worden. Dan kijken zij alles na. Als meneer 't goed vindt, mogen jullie mee varen met 't douanenbootje. Misschien wil de Hullboot jullie meenemen naar Rotterdam. Je hoeft alleen maar 'n goede duit in de bus voor behoeftige zeelui te doen, en ook 'n rijksdaalder voor 't overbrengen door de douanenboot. Wat dunkt u, meneer?’

Alle oogen vestigden zich op meneer Hibbel. Die lachte en knikte.

De jongens sprongen òp van vreugde!

Daar voer de groote vrachtboot uit Hull tusschen de pieren door met kalmte voort. Snel stapten de vijftien op 't douanenbootje,

voeren met veel getuf langszij 't hooge schip. Een touwladder werd er van boord geworpen. De douane klauterde 't eerst naar boven. De kapitein van de Hullboot stond kalm te kijken. Hij begreep al, dat er jonge passagiers mee wilden. Na een kort onderhoud, wenkte de douane:

'Kom maar òp!'

Er volgde een geweldige klimpartij, want allemaal moesten ze tegen de touwladders naar boven, wat sommigen niet al te best afging. Het scheelde bijvoorbeeld een haar, of Moos was in zee geduikeld. 't Liep goed af, zoodat de gansche bende met meneer Hibbel eindelijk op 't dek stond. Ze hoorden, dat ze wèl mee mochten varen, mits ze op 't achterdek bleven en een behoorlijke bijdrage leverden in de bus, die geld bevatte om arme zeelui bij te staan.

De troep zocht elk voor zich 'n makkelijk zitje op een stapel kisten of tonnen, op 't ineengerolde touwwerk. Ze hadden een prachtig uitzicht over den omtrek. Nog nooit hadden ze de Maas zóó mooi gevonden en vooral bij 't naderen van Rotterdam, in de volle zon, met de tallooze huizen en schepen, voelden ze zich geboeid. Om de oevers niet te beschadigen door den sterken golfslag, voer de boot met halve snelheid, en eenmaal vlakbij de stad, ging 't al heel langzaam. Nu konden ze de bedrijvigheid goed volgen. Het speet hun, dat de tocht zoo gauw was voorbijgegaan!

De brug werd uitgeschoven, de kapitein bedankt. Daar gingen ze, maar ze bleven nog lang kijken naar 't lossen en laden van verschillende booten.

Ze vermoedden geen van allen, dat deze Hullboot hen nog heel wat plezier zou bezorgen.

Enkele dagen na hun onverwachten tocht, waren de jongens juist op den terugweg van 'n uitstapje naar Dordt, toen Max dadelijk kapitein Brown van de Hullboot herkende. Ook hij zwaaide met z'n hand en hij sprak ze aan. De veertien raakten geducht in verlegenheid, want géén van hen zag kans om méér dan één woord Engelsch te spreken. Meneer Hibbel moest als tolk dienen. Die sprak 't vrij goed. Hij lachte met den kapitein en, nadat deze weer dóórgeloopen was, hoorden de jongens, dat z'n schip in 't dok moest. Bij die gelegenheid wilde hij met recht schoon schip maken. Een heele vracht ballast besloot hij op te ruimen, om dan na de herstelling, inplaats van al dien ouwen rommel liever baksteen mee te nemen. Die kon hij in Engeland verkoopen. Dat kwam voordeeliger uit. Meneer Hibbel was zoo goed niet, of hij moest meneer Hollewij verlof vragen voor de veertien, de lossing bij te wonen, want hij had den ouwen rommel opgekocht. De jongens verwachtten heel wat van hun gading uit 't schip te zien komen.

Marcus herinnerde zich nog zeer goed, dat er eens 'n troep oude kisten was gelost, gevuld met verroeste sabels en degens. ‘Een anderen keer,’ zoo vertelde hij, ‘kwamen er heele partijen flesschen van 'n boot. Daar hadden allerhande vreemde stoffen in gezeten. M'n groote broer heeft er 'n massa van gekregen voor z'n liefhebberij. Die maakte er bengaalsch vuur van en ijs. Ik geloof, dat hij sprak over potasch, kalium, zoutzuur en meer van die scheikundige stoffen.’

Michel riep: ‘Wie weet, wat er nou uit die Hullboot te voorschijn komt! Misschien wel kanonnen!’

Nu begon de verbeeldingskracht van de veertien te werken. Mozes begon over oude violen. Hij had er zoo graag één. Anderen onderstelden: versleten rubberbanden, dierenvellen, ballen, opgezette vogels!

Meneer Hibbel lachte ze uit! ‘Domooren! hebben jullie niet gehoord, dat 't ballast is, dus iets zwaars, om 't schip diep te doen liggen?’

Ach ja, sufferds, die ze waren. Het zouden dus wel ijzeren dingen zijn. Goed dan, ze zouden wel zien. -

De boot uit Hull werd de volgende dag van de Boompjes naar den overkant gesleept tot vlak vóór de opslagplaats van meneer Hollewij. Deze had z'n mannetjes opgekommandeerd. Handig pakten deze 't zaakje aan. Door middel van 'n vlot kon de lossing vlug

van stapel loopen. Hoofdzakelijk kwam er 'n vracht ijzer te voorschijn, oud roest hoofdzakelijk. Het viel den jongens bitter tegen. Alleen 't aanvoeren van 'n hoop tonnen trok hun aandacht. Die waren toch geen ballast!

Ze konden niet laten, een handje mee te rollen. Volgens de verklaring van kapitein Brown bevatten ze eetwaren in blik, voor 't gebruik afgekeurd. De tonnen wilde meneer Hollewij wel hebben voor 'n prikje. Al de bedorven waren werden per schuit weggevoerd.

'Dat is goede mest,' zei een van de werklui.

De leege tonnen kwamen op een hoop te liggen en, omdat de veertien braaf mee hadden helpen rollen, kwam één van hen op een idee!

Toen ze dien avond in de schemering thuiskwamen en hun avondbrood gebruikten, begon Max over een plannetje.

'Ik heb gedacht,' zei hij, 'dat we die tonnen best konden gebruiken.'

Géén van allen zei een enkel woord, ze keken afwachtend naar 't nadenkende gezicht van Max.

'Jullie kunnen heel goed snappen wat ik bedoel. Tonnen zijn tonnen.'

''t Zijn geen tonnen!' beweerde Mijndert, ''t zijn vaten.'

'Ik noem 't tonnen! Je kunt er razend veel jool mee hebben.'

Niet bij allemaal drong 't besef dóór, wat 't voor jool zou zijn. Dus gaf Max een nadere verklaring:

‘Met tonnen kun je rollen! Op tonnen kun je loopen! Tonnen drijven in 't water! In tonnen kun je wegkruipen! Tonnen kun je op elkaar zetten! Tonnen kun je vullen! Tonnen kun je verbranden!’

Zegevierend keek Max rond. Om de waarheid te zeggen, de vrienden keken hem nogal schaapachtig aan.

Het was hun allemaal nog niet helder, maar wèl begrepen ze, dat tonnen heel erg leuke dingen zijn.

Maarten vroeg kalmpjes: ‘Hèbben we dan tonnen?’

‘Juist!’ riep Michel, ‘schiet de beer niet, vóór je z'n vel hebt!’

Ze gilden om Michel, die zoo mooi een spreekwoord te pas bracht.

Maurits verbeterde: ‘Verkoop de huid niet, vóór de beer geschoten is.’

‘O ja,’ knorde Michel, ‘zóó bedoel ik 't ook.’

‘Je bedoelt, dat we moeten vragen, of we die tonnen mogen gebruiken,’ zei Max.

‘We kunnen ze kóópen!’ stelde Matthias voor.

Meneer Hibbel moest er weer aan te pas komen. Aan hem werd opgedragen, veertien tonnen te vragen om er mee te oefenen.

‘Vraag 't zelf,’ antwoordde meneer Hibbel.

Dat viel hun een beetje tegen! 't Bestuur zou den volgenden morgen meneer Hollewij aanklampen, verlof vragen, de tonnen te mogen gebruiken.

Nog vóór Max, Maarten en Maurits op weg gingen, had meneer Hollewij al 'n telefoontje, waarin 't bezoek van de drie werd aangekondigd en - een goed woordje gesproken.

Meneer Hollewij, zelf een groot jongensvriend, ontving 't bestuur in vollen ernst. Na 't uitspreken van 't verzoek, zei hij: ‘Zoo! willen jullie veertien tonnen gebruiken? Ik heb er niet veel lust in.’

Bange gezichten van de drie!

‘Waarvoor eigenlijk?’

Max begon de zeven punten af te ratelen: ‘Om er mee te rollen, om er op te loopen...’

‘Als ik 't goed begrijp, om mij 'n massa last te veroorzaken!’

Heftige protesten van de drie!

Toen hoorden ze: ‘Je krijgt ze van me cadeau! Maar onder één voorwaarde: jullie moeten over twee weken 'n tonnenfeest geven!’

't Bestuur stond paf!

Wat hoorden ze? 'n Tonnenfeest? En daar straks deed meneer Hollewij of hij er niets van wilde weten. Nu lachte hij maar!

‘Jongens,’ zei de scheepsbouwer, ‘ik zal je wat vertellen. Ik heb geen zoons! Dat spijt me heel erg! Daarom vind ik 't van meneer

Hibbel zoo prachtig, jullie in de vacantie in z'n huis te nemen en jullie zooveel mogelijk plezier te doen. Ik wou óók een steentje bijdragen. Vandaar, dat ik me maar zoo hield, toen ik straks 'n beetje minder vriendelijk tegen jullie deed. Ik wou jullie verrassen. Kijk, ik geef je vrijheid om hier altijd te komen. Je mag ook onder 't werk rondloopen. Jullie belooft me, dat je 't heele dorp uitnoodigt tot een tonnenfeest. Ik betaal de kosten. Je maakt maar zooveel plannen als je wilt. Natuurlijk komen er wedstrijden. Alles laat ik aan jullie over. Je vertelt me telkens maar eens, hoe 't er mee staat. Vanavond begin je vast met oefenen.' -

Het spreekt van zelf, dat de veertien met stralende gezichten bij meneer Hibbel terugkeerden. Ook deze vond 't prachtig.

'Jullie moet 'n flink plan maken,' zoo raadde hij den jongens, 'je moet zorgen, dat 't goed in elkaar zit. Heel 't dorp moet er jaren lang over spreken. Arm en oud, jong en rijk moet er aan mee doen!' -

De volgende dagen maakten de Emmen géén tochten. Ze hadden 't zoo geweldig druk, dat er geen tijd overschoot om nog uitstapjes te maken.

Elk moest met plannen te voorschijn komen. Viermaal op één dag hielden ze vergadering. Vellen vol werden gepend, allemaal voorstellen, die de secretaris moest neerschrijven. Dan gingen ze aan 't stemmen, om vervolgens al de

aangenomen besluiten keurig op te teekenen.

Breedvoerig bespraken ze allerlei vraagstukken. Neem maar alleen, wáár moest 't feest plaats vinden? Wie mochten meedingen naar 'n prijs? Wat voor prijzen? Hoe zouden ze zoo'n wedstrijd inrichten? Wie konden ze kiezen als juryleden? Werden meisjes óók toegelaten? Zouden er wedstrijden tusschen de vier scholen komen? Was 't gewenscht, om ook Rotterdammers uit te noodigen? 't Is toch waarlijk geen kleinigheid, al deze moeielijkheden te overwinnen.

Om te beginnen haalden ze elk een ton uit de massa.

Meneer Hibbel had ze den raad gegeven, ze eerst goed schoon te maken, den bodem er weer in te bevestigen!

Aldus hielden ze groote waschpartij!

Gemakkelijk konden ze met een millioen liter water morsen! De Maas leverde vol op!

Moeielijker was de bodem inzetterij! Daar moest Teun, de baas, dikwijls bij te pas komen. Niet alle tonnen waren nog gaaf! Dikwijls zat er een leelijke barst in de eene, terwijl de andere weer een stop in 't spongat miste. Ook de bodems waren soms in drieën gebroken. Dat werd dus passen en timmeren! Tenslotte kwamen ze toch elk in 't bezit van een deugdelijk exemplaar, zoo een zonder lek. Ze moesten immers dienen om er op te loopen niet alleen, maar óók om er mee te drijven. In elk geval, elk van de veertien

kraste met duidelijke letters z'n naam in z'n ton.

Ze hadden wel degelijk rekening gehouden met de lengte van elk.

Géén kleine kereltjes achter een groote ton! Ook geen reuzen achter een pieptonnetje! Daarom hield elk de zijne en zelf moest iedereen maar zorgen, dat hij 't minste ongeval herstelde.

Op zekeren dag meldde 't bestuur zich aan bij meneer Hollewij.

Tot z'n groote verbazing kreeg deze een rol karton voor zich. Daarop was met fraaie letters een programma geschreven.

'We wilden vragen, of u dit goed keurt,' zei Max.

Meneer Hollewij las enkele minuten. Hij begreep, dat de jongens hun taak ernstig opvatten. Hij knikte goedkeurend.

'We hebben onze tonnen in orde!' vervolgde Max, 'ze zijn geschrapt, geboend, gepoetst, geverfd, gelapt, en geteekend. We wilden u uitnoodigen met meneer Hibbel, onzen eersten wedstrijd bij te wonen. U moet weten, dat we beginnen met onderlinge, als oefening voor later.'

'Kunnen jullie er nu al op loopen?'

'Heelemaal niet! onze eerste wedstrijd is er één in 't rollen. We duwen ze met onze handen vooruit. Het is verboden de voeten te gebruiken. Heden avond zeven uur begint de strijd.'

‘Ik loof 'n prijs uit!’ riep meneer Hollewij. ‘'n Doos... 'n kist... 'n ton...’

Marinus gilde: ‘De zilveren ton!’

Maar meneer Hollewij wist niets van zilveren eerevoorwerpen. ‘Zeg maar wat!’

Na eenig heen en weer praten zou de prijs worden: een vulpen!

‘Dan is de secretaris verplicht, dien prijs te winnen,’ vond meneer Hollewij.

In z'n hart juichte hij om 't feit, dat ze niet aan lekkernijen dachten.

Meneer Hibbel voegde er nog een tweeden prijs aan toe, een vulpotlood!

Nauwelijks had 't zeven uur geslagen, of de wedstrijd begon, ten aanschouwe van twee getuigen.

Nooit van hun leven hadden die twee méér gelachen dan bij dezen dwazen prijskamp. Door gebrek aan oefening wisten de mededingers nog heelemaal niet, hoe ze handig met zoo'n hobbelende, wiebelende ton moesten omspringen. Alle veertien stonden ze klaar, veel te dicht opeen. Daardoor botsten ze aanhoudend tegen elkaar. Ze draaiden als tollen, ze kwamen dwars te liggen, ze gingen haast tegen elkaar òp staan, en - ze schoten geen sikkepit op.

't Was een zotte vertooning, nog vergroot door de uitroepen en de woeste gezichten van de vechtersbazen. Elk handelde naar z'n aard: driftig, kalm, woest of slim. Tenslotte kwam er een groote verwarring en 't doffe gebonk

van de tonnen, met 't geschreeuw van de jongens overstemde 't gelach van de toeschouwers.

Eindelijk riep meneer Hollewij: ‘Overmorgen nog eens. Eerst oefenen!’

Dien nacht moest hij nog in z'n slaap lachen!

IV.
Op en in de ton.

Meneer Hibbel was zoo verstandig, de eerstvolgende dagen niet over uitstapjes te praten. Hij zag veel te goed, hoe de veertien vervuld waren van hun tonnenspel.

Na 't mislukken van hun eersten wedstrijd begonnen de Emmen 'n flinke oefening.

Meneer Hollewij, meneer Hibbel en een zevental jonge meisjes woonden de tweede poging bij. Die zeven jonge meisjes waren zussen van vijf jongens, toevallig op de wandeling, binnengeloodst door meneer Hollewij.

Eén van de deerntjes moest zelfs 't sein geven. Achter de streep stonden de veertien klaar.

'Eén - twee - drie!'

Helder klonk het hooge stemmetje. Daar rolden de tonnen, wiebelend en dobberend, gestuurd door rappe, handige Emmen. Brutaal deden de tonnen! Ze hobbelden als nijdige bokken naar links en naar rechts. Ze klotsten tegen een buurman aan, zeilden dan weer met een vaart den verkeerden kant uit.

De meisjes hadden 't meeste schik in Marcus! Die was een beetje driftig van aard, een tikje te haastig gebakerd. Hij wou graag den prijs winnen, zoodat hij er werkelijk met een aardige snelheid vandoor ging. Enkele minuten bleef hij de eerste! Met korte, heftige stootjes duwde hij z'n ton verder. Dat deed hij met een verschrikkelijk ernstig gezicht. Toch haalde Michel hem 't eerste in, wat zoo hevig op de zenuwen van Marcus werkte, dat hij minder overleg pleegde. *Zijn* ton werd lastig! Ze week telkens uit, dreigde zelfs om te keeren. Woedend beukte Marcus er op los, maar te hard! Ging ze 't eene oogenblik te veel naar den eenen kant, door z'n te harden duw vloog ze dan weer te sterk naar den anderen!

Tot z'n ontsteltenis haalden ook Max en Matthias hem in. Daardoor ging 't met Marcus heelemaal mis! Het leek wel of z'n ton betooverd was, zóó dol begon ze te wiebelen en te draaien. Marcus zag vuurrood, verloor na 'n poos alle bezinning, ranselde met z'n vuisten op de ton, zóó hard, dat hij zichzelf pijn deed.

De jonge meisjes lachten om z'n dwaze manier van doen, waardoor hij zoo kwaad werd, dat hij z'n ton in de steek liet en weg liep.

Meneer Hollewij moest toch lachen. ‘Die moet nog veel leeren,’ zei hij.

‘Afleeren,’ merkte meneer Hibbel op.

Max gebruikte z'n verstand, stuurde oplettend, handelde met overleg, rolde regelmatig. *Zijn* ton leek ook wel betooverd, maar niet als die van Marcus. Ze rolde langs een rechte lijn, schijnbaar zonder moeite, maar wie de handen van Max zag bewegen, begreep 't zaakje wel.

Moos kwam heelemaal in z'n eentje achteraan, wat hem niet belette, er zelf 't hardst om te lachen.

Tenslotte ging 't tusschen Max en Matthias om den eersten en tweeden prijs.

De overigen waren te veel achter geraakt. Matthias, die 'n halve ton moest inhalen, spande zich geweldig in. Ook hij stuurde keurig. De meisjes liepen met de twee kampioenen mee. Vooral de zus van Matthias moedigde haar broer met luide kreten aan. En Max, met samengeknepen lippen, zag z'n mededinger nu vlak naast hem komen. Dat was 'n spannend oogenblik! Niemand kon zien, wie winnen zou!

De anderen hadden den wedstrijd reeds opgegeven, omdat er niet de minste kans meer bestond, nu nog te kunnen inhalen. Allemaal volgden ze den tweekamp met groote belangstelling. Verscheidene meters bleven Max en Matthias naast elkaar. Toen, op 't laatste oogenblik spande Matthias zich zóó hevig in, dat hij 'n halve ton vóór kwam.

Onder algemeene aansporing lukte het Max, nog één kwart op te halen, maar met een

forsche ruk duwde Matthias zijn ton over de eindstreep.

Max, vast overtuigd, dat *hij* winnen zou, kon z'n teleurstelling niet bedwingen, hij deed nog al flauw door 't te laten merken.

Meneer Hollewij reikte de prijzen over met een korte toespraak.

'Wedstrijden hebben iets opwindends, maar ook veel goeds. 't Meten van elkaars krachten komt ook in 't later leven te pas. Soms geldt 't dan een verstandswedstrijd. Nommer één wordt benoemd, de hardste werker slaagt. Eerlijk strijden om een overwinning mag ik graag. Dan is 't zaak, bij een teleurstelling flink te zijn, ronduit te erkennen: hij was sterker! En de overwinnaar moet niet verwaand doen, want dikwijls speelt 't toeval een rol. Van 'n kleine tegenspoed hangt vaak zooveel af. Nommer twee is ook nooit zooveel minder dan nommer één.'

Na de prijsuitdeeling begon er waarlijk 'n nieuwe wedstrijd - tusschen de meisjes.

Dat werd een grap! Juist door 't verschil in leeftijd leverde deze tonrollerij een allerleukst schouwspel op. De kleine Suus, pas zeven jaar, moest wedijveren met Mien van elf. Dat stond toch zeker niet gelijk! Daarom kreeg zij ook enkele meters vóór!

De toeschouwers vermaakten zich ongewoon door 't jolig gezicht! Natuurlijk werd 't een hopeloos gebots en geklots en gestoot en gedraai! Niet één schoot in 't begin op.

Dolgraag hadden de broers een handje geholpen, maar dit was streng verboden. Evenals de tonnen van de jongens bij hun eerste wedstrijd tenslotte één verwarde massa vormden, zoo raakten die van de meisjes eindelijk vast. Mien alleen kreeg de handigheid te pakken. Ze wist haar ton los te werken en al ging 't op z'n elf-en-dertigst, zij kwam als nummer één aan! Als prijs verdiende ze een doos chocolaadjes. Géén wonder, dat die drie minuten later al leeg was, want die Mien met d'r groote, bruine oogen en d'r krullen, deelde dadelijk rond!

Nu begon er een nieuw spektakel!

De jongens zouden eens een staaltje laten zien van hun kunst! *Op* de ton!

Dat werd me een vertooning! De meisjes gilden van de pret om al die wanhopige pogingen van de veertien om op hun ton te blijven. Het leek wel, of die tonnen levend waren! Net als wilde paarden, door cowboys gedresseerd, schenen ze geen jongen boven zich te dulden. Ze wiebelden, ze draaiden! Van de veertien rolden er elk oogenblik dertien af! Daar had je Marinus! Die zou 't nu eens prachtig doen. Heel slim had hij gedacht: 't zit 'm in de snelheid! Dus - joep! met één sprong stond hij boven op z'n ton, maar even snel duikelde hij er weer af! Hij lachte zelf maar mee, om 't nog eens te probeeren. Allergekst zwaaide hij met z'n armen, boog vóórover, achterover, opzij, viel

haast, richtte zich weer overeind, trapte met z'n voeten, maar die zenuwachtige ton wiebelde zóó verschrikkelijk, dat Marinus languit in 't gras viel.

Max en Matthias brachten 't nog 't verst! Wel wiebelden ze als harlekijns, maar ze bleven op d'r ton, wisten d'r evenwicht enkele minuten te bewaren. Toch zat Max op een gegeven oogenblik met 't achterdeel van z'n lichaam op z'n ton, om daarna achterover te tuimelen. Matthias zag z'n beenen in 't luchtruim verdwijnen. Zelf kwam hij met z'n buik op de ton te liggen. 't Brutale ding rolde door, zoodat Matthias voorover gleed en met z'n armen wijd uitgestrekt, languit over den grond gleed. En zoo verging 't de meesten! Niet één kon langer dan 'n halve minuut op de ton blijven. De handigsten begonnen er telkens tijdig af te springen, om 't dan weer van voren af aan te probeeren.

Het werd voor de meisjes 'n dolle vertooning. Een danige oefening zou noodig worden om ze behoorlijk te leeren ton loopen.

Plotseling beleefden ze allemaal een groote verrassing. Na al de grappige, vergeefsche pogingen van de jongens, kwam meneer Hollewij naar voren. Doodkalm stapte hij op de eerste de beste ton, bewoog de voeten, behendig schuifelend, balanceerde met z'n armen, en - ineens had hij de ton getemd! Heel zoet gehoorzaamde ze aan d'r meester! Keurig netjes rolde ze rechtuit voort. Allemaal keken

ze toe, vol bewondering volgden ze de rustige bewegingen van meneer Hollewij.

De jongens keken een beetje sip! Daar gaf een man van vijftig de jeugd een lesje.

Niet alleen, dat hij de ton netjes voort deed rollen, maar tot verbazing van 't kleine publiek draaide hij òm op de ton, nog mooier, hij deed ze zelf draaien!

De jongens keken hun oogen uit. Ze namen zich vóór, geducht te gaan oefenen.

Meneer Hollewij zag alleen een beetje rood, toen hij van z'n ton af sprong. Hij lachte maar en vroolijk riep hij uit: ‘Nou jullie!’

Ja ja! ze konden zich niet met hem meten. Dat kwam wel, wacht maar!

De meisjes hadden heelemaal geen kans. Hoogstens liepen ze op een ton, terwijl ze aan weerskanten werden vast gehouden, en toch bleven ze niet staande.

Bij 't naar huis gaan, noodigden de veertien de meisjes uit, morgen terug te komen. Dan zouden ze onthaald worden op een nieuwe vertooning. Natuurlijk weigerden ze niet en zoo verschenen ze den volgenden dag weer op de werf.

's Morgens werd een nieuwe aak te water gelaten. Dat alleen was een kijkje waard.

Allerlei vreemde heeren en dames woonden dit schouwspel bij. Na 'n korte toespraak van meneer Hollewij werden de kabels los gemaakt en langzaam rolde 't schip in 't water, tot het dreef. Allen gingen aan boord. Ook

de jongens mochten de proefvaart meemaken. Er was muziek aan boord, er werd gesmuld, gelachen en gezongen.

Voor twaalven keerde de aak terug. Het sleepbootje bracht de boot weer vóór de werf. Alle gasten gingen over op de sleepboot in twee groepen, om òf naar Rotterdam terug te varen, òf aan wal gezet te worden bij Charlois.

Dien middag kreeg 't werkvolk vrij af! En dus mochten de veertien er ook spelen! De meisjes verschenen opnieuw, maar nu niet met hun zevenen, neen, met hun zeventienen! Ook jonge broertjes van de veertien kwamen mee. Die wilden ook 't tournooi wel eens zien.

Ja zeker, 't steekspel!

Ze wisten, dat de tonnen te water moesten en nu geloofden de meesten, dat de jongens er ruiter te paard op zouden zitten!

Alsof dat mogelijk was!

Gauw genoeg zouden ze uit den droom geholpen worden, want nauwelijks naderden ze de helling van de werf, waar nù geen boot meer lag, of ze zagen veertien tonnen op den platten kant naast elkaar. De bodems waren aan één zijde verdwenen. Nu begonnen de slimsten te begrijpen, dat de jongens *in* de tonnen wilden staan.

Daar naderden de ridders in hun harnas, niets anders dan een badpak!

Snel keerde elk z'n ton òm en rolde ze naar 't water. Precies als verschrikte eenden waggelden de tonnen naar beneden, want de

eigenaars lieten ze maar gaan. Ze ploften in 't vierkante wad, 'n stilstaand vak, eigenlijk buiten de rivier. Hier zou de stroom geen kwaad doen, hier konden ze veilig spelen.

Met veel gebolder en gestoot kwamen de veertien tonnen in 't water terecht. Daar probeerden de ridders om ze rechtop te doen drijven, wat heelemaal niet lukte. Het bleek nu pas, hoe slecht de jongens hadden nagedacht. Evenals bij schepen lagen de tonnen te hoog in 't water.

Er ontbrak ballast!

Zoodra ze hun fout inzagen, kommandeerden ze 't heele publiek òp, om ijzer aan te dragen of steen! Zelf hielpen ze natuurlijk mee.

Na hard werken kwam er in elke ton een voldoende hoeveelheid ballast. Nu zakten ze dieper in 't water en ze bleven recht op staan.

Bravo! de ridders konden in 't zadel klimmen, dat wil zeggen, in d'r ton!

Een nieuwe domheid! Zij zelf waren immers ballast. Omdat ze in d'r ton kropen, werd ze zwaarder belast, zakte diep, ja, *te* diep!

Er moest weer ballast uit!

Nadenken vooraf haalt toch wel een massa werk uit.

Eindelijk vonden ze de juiste zwaarte. Nu probeerden ze in d'r ton te blijven drijven. Dat lukte prachtig!

Elke ridder droeg 'n lans - zonder stalen punt!

Onder groote belangstelling van de jonge toeschouwers, die nu aan weerskanten van 't wad op hun gemak gingen zitten, ving 't spel aan.

Driftige Marius begon met achterover in 't water te tuimelen onder luid gelach van 't publiek. Wéér probeerde hij in te stappen. Mooi! Eén been in de ton, nu 't tweede! Niet snel genoeg! Opnieuw spartelde Marius in 't water. Tenslotte sleepte hij z'n ton zóó ver de helling op, dat ze den bodem raakte. Nu stapte Marius in. Gelukkig, hij stond! Maar nu bléef hij op de plaats waar hij was. Met geen mogelijkheid kon hij drijvende raken, hoe hij ook schokte en schudde. Tenslotte moest hij weer uit z'n ton klimmen, haar wat verder in 't water brengen. Toen nog eens geprobeerd. Ha! nu kwam hij vlot! Hoogst vermakelijk begon hij met z'n lans te pagaaien, zette koers naar de vrienden, die al lang en breed rondvoeren.

Het duurde niet lang, of hij zat midden tusschen de oorlogsschepen, waar hij met een luid hoera werd ontvangen.

De meisjes gierden van de pret bij 't nu volgende tournooi. Uit alle macht probeerden de ridders elkander uit de ton te krijgen. Met de vooruit gestoken latten trokken ze van leer, stootten tegen de vijandelijke ton, die daardoor op 'n hevige manier aan het schommelen ging. De ridder er in moest krampachtige pogingen doen om staande te blijven.

Meer dan één duikelde 't water in en werd overwonnen verklaard. Soms zagen de jonge toeschouwers een heel kluitje tonnen bijeen. De lansen konden niet langer gebruikt worden, de handen deden 't verdere werk. Die grepen de ton van 'n vijand, trokken er aan, schudden vervaarlijk en zelfs de ridder voelde zich vast grijpen en onderste boven trekken. Verscheidene tonnen schepten water, liepen vol en vertoonden alleen nog maar een randje.

De club van tweemaal zeven streed in twee groepen, elk met een aanvoerder, natuurlijk Max en Matthias.

Nu overwon Max met 'n overschot van twee tonnen. De groep Matthias lag in 't water!

Na dit geweldig grappige spiegelgevecht volgde een reeks acrobatische toeren.

Michel lag op z'n rug dwars over de opening van z'n ton. Zóó liet hij zich drijven. Maupie verdween heelemaal, door inéén te hurken. De meisjes zagen de ton drijven en géén jongen. Melchior probeerde er bij te gaan staan op de rand van z'n ton. Dat lukte niet langer dan vier seconden. Een stuk of vier zaten er op, weer anderen begonnen in hun ton te dansen, veroorzaakten een hevige deining. Marnix waagde zich te ver, zag zich bijna door den stroom meesleepen. Gelukkig botste hij net op den hoek tegen een steigerpaal. Daaraan klemde hij zich vast.

Tot slot van de voorstelling hielden ze een

wedstrijd, wie, al pagaaiende 't eerst bij honk kwam. Je mocht een ander hinderen door stooten en duwen zooveel je wilde. De overwinnaar was Maurits.

De middag eindigde met een hals over kop aankleeden, want niemand had aan den tijd gedacht.

De meisjes en de jonge broertjes holden vooruit, later gevolgd door de moegestreden ridders. Niet alleen, dat ze zich nog moesten aankleeden, maar ook de tonnen dienden weggerold te worden, wat niet goed kon, vóór de ballast er uit genomen was. Ze plaatsten de tonnen onderstboven, zoodat ze goed konden drogen.

Warm en hongerig verschenen ze aan 't avondmaal. Ze vertelden meneer Hibbel met luide stemmen van hun jool, zoodat deze zich vóórnam, ook eens te gaan kijken.

Wat hij dan ook deed.

Nu hadden de ridders plankjes aan hun latten gespijkerd, onderaan. Zoodoende konden ze beter roeien.

Meneer Hibbel vermaakte zich uitstekend en meneer Hollewij, die 's middags op kantoor moest zijn, woonde 't tournooi bij. Nu werd 't gehouden in de kleinere ruimte van 't opslagterrein. Hier konden ze zich minder bewegen, maar des te beter om rollen. Een nieuwe boot moest gebouwd worden en dus werd de helling verboden speelplaats.

Voor de tweede maal sinds 't verblijf van

de veertien op 't groote huis, regende het, juist toen 't tournooi vrijwel was afgeloopen.

Meneer Hibbel vluchtte in de regentent, 't groote uitgespannen zeil.

Van deze gelegenheid, terwijl al de ridders om hem heen zaten, maakte hij gebruik om eens te informeeren, hoe 't met het tonnenfeest stond.

Dat viel hem mee!

De jongens hadden niet stil gezeten. Er was een uitdaging gezonden naar allerlei vereenigingen van leerlingen der stadsscholen. Ook 't dorp wist nu, wat er komen zou. Heel wat brieven waren verzonden en ook vele antwoorden ontvangen.

't Bestuur bleek buitengewoon bij de pinken. Meneer Hibbel stelde zijn vragen op den man af. Zóó kwam hij uitstekend op de hoogte. Hoogst voldaan keerde hij na de bui huiswaarts.

Natuurlijk werd ook meneer Hollewij ingelicht. Deze keurde alle besluiten goed en - stelde z'n tonnen beschikbaar voor de liefhebbers. Hij vond 't beter een algemeenen wedstrijd in 't tonloopen te houden, maar natuurlijk waren de Rotterdamsche jongens en die uit Charlois niet in de gelegenheid ton te loopen, eenvoudig omdat ze er geen bezaten.

De opslagplaats borg er nog genoeg. Hij ried de veertien dus aan, dit bekend te maken. Het leek onbillijk, andere jongens achter te stellen bij de Emmen.

Voor een prik konden de Rotterdammers een oude ton koopen met 't recht, die later weer voor 't zelfde geld in te leveren.

Oefenen op de werf, neen, dat kon niet.

Zoo gebeurde 't dan, dat de bekendmaking een aanzienlijke toeloop teweeg bracht. Tal van ondernemende jongens kwamen een ton koopen. Ze zagen de veertien bezig, merkten, hoe die al aardig geoefend waren.

Ze namen zich ernstig vóór, ook aan den slag te gaan.

Ze vertrokken met hun tonnen, rolden ze over den dijk, probeerden al 'n keertje, er op te loopen. En - het werd hen duidelijk, dat ze veel minder gelegenheid hadden om te oefenen dan de Emmen.

De moeders bromden!

Wáár moest zoo'n ton geborgen worden? Ze kon toch zeker de trap niet op? Onnadenkendheid bracht meermalen heel wat last. Sommige jongens kregen bevel, regelrecht hun ton terug te brengen. Aan een enkele lukte het dan, ze bij een vriend te bergen.

Een stuk of zes kochten samen een ton, brachten ze voor 'n kleinigheid bij de eigenaar van een pakhuis. Eén jongen vroeg voor z'n verjaardag een ton!

Tot zoover ging alles nog goed.

Heel wat meer gevolgen hadden de oefeningen!

Waar konden ze zich oefenen?

Toch zeker niet in de straat! De politie stak daar gauw een stokje voor.

Dus zocht de jeugd een plein, joegen oude, stijve dames een doodschrik op 't lijf doordat er eensklaps een ton naar hen toe kwam met een jongen er boven op, trappelend, schreeuwend en - vallend.

Menigeen hoorde 't naderend gerombombom van zoo'n ton, die soms regelrecht in zijn richting rolde.

De honden werden er dol door, de eerzame burgermannetjes, die juist op de pleinen veilig meenden te zijn voor al die vreeselijke auto's, werden hier opgeschrikt door die ijselijke tonnen.

Het duurde niet lang, of 't werd verboden!

Waar nu heen?

Er bleef niet veel anders over dan speelterreinen beschikbaar te stellen, ook voetbalvelden. Zoo groot was de oefeningszucht, dat vele jongens naar de buitenwegen trokken. Daar liepen ze alleen gevaar door de auto's, maar ze werden niet gestoord.

De jongens van Charlois hadden 't beter! Die mochten dikwijls op de werf komen oefenen. In elk geval, de tonlooperij nam met den dag toe. Het werd duidelijk, dat de strijd hevig zou worden!

Maar toen ging Marius...

V.
De driftkop.

‘Nou moest je eens ophouen met je zotte driftigheid!’ zei Max op een avond tegen Marius, ‘wij vallen nooit! daar zorgen we voor, maar jij met je dwaze drift brengt ons nog in allerlei lasten!’

‘Bemoei je met je eigen!’ was 't antwoord.

‘Ik wil me niet met jouw zaken bemoeien,’ zoo ging Max voort, ‘het zijn *onze* zaken. Als jij 'n ongeluk krijgt, loopen wij groot gevaar, dat 't heele tonnenfeest in duigen valt. Er moet en er màg geen ongeluk gebeuren. In 't belang van ons allemaal wou ik je dus vriendelijk verzoeken, voorzichtiger te zijn. Tot nog toe ben je er tamelijk goed afgekomen, maar als je zoo woest doorgaat, hou ik m'n hart vast.’

‘Laat je hart maar gerust los,’ riep Marius, ‘ik wil ook graag 'n prijs winnen, zie je! Waarom moeten jij en Matthias aldoor nommer één zijn? Je bent jaloersch, omdat ik zoo oefen.’

‘Jaloersch? Er valt niets jaloersch te wezen! Als jij sneller en beter ton loopt dan ik, dan verdien je ook 'n prijs! 't Gaat er alleen om, dat je vandaag of morgen je been breekt.’

‘Je vindt me dus 'n brekebeen,’ schamperde Marius, ‘als ik m'n been breek, is 't jouw schuld, doordat je me zenuwachtig maakt.’

‘Dat bèn je al! Daarvoor wou ik je juist waarschuwen, ze zeggen 't allemaal.’

‘Zeg dan maar aan allemaal, dat ik doe wat ik wil.’

‘Wees nou niet zoo flauw, Marius! pas alleen 'n beetje op. Je bent eenmaal driftig van aard.’

‘En jij bent 'n praatsmaker! jij! omdat je aanvoerder bent, hoef je mij niet te kommandeeren!’

‘Dat doe ik niet! Alleen heel beleefd vragen, of je ons allemaal niet in lasten wilt brengen.’

‘Een last is dertig hectoliter!’

Met die woorden liep Marius weg.

Max haalde z'n schouders op. 't Speet hem, dat de driftkop niet luisteren wou. Ze mochten hem best lijden, als hij maar niet zoo'n vervelende bui had, meestal de voorbode van een driftaanval.

Die Marius had er al heel wat vervelende dingen door beleefd. Was z'n onderwijzer niet zoo'n verstandig man geweest, dan zou hij misschien al lang weggestuurd zijn. In een

driftbui ging hij dikwijls over de streep, maar de onderwijzer begreep den jongen, leidde hem handig op den goeden weg terug.

Max had met z'n waarschuwing volkomen gelijk, want Marius deed allergevaarlijkst. In z'n ijver verloor hij z'n bedachtzaamheid, oefende als 'n razende, werd door tegenspoed geprikkeld, raakte in drift en dan was 't mis!

Geregeld rolde hij van de ton, bezeerde zich, maakte zich kwaad, rende weg, kwam weer terug, begon opnieuw, tuimelde weer onderste boven, om eindelijk uit te barsten in woede en te eindigen met een huilbui.

Z'n ouders wisten er geen raad mee. Alleen door groote liefde en door overleg wisten ze den jongen te leiden. Dat hij dan ook bij de veertien uitverkorenen behoorde, kwam alleen door z'n buitengewone knapheid! Hij bezat een geheugen als maar weinigen! Wat hij eens had gelezen of gehoord, vergat hij niet meer! Zonder die drift zou hij een buitengewone jongen geweest zijn.

Nadat Max hem dezen keer gewaarschuwd had, liep Marius met een vaart weg. Hij voelde inwendig hoezeer z'n aanvoerder zoo tot hem mocht spreken, maar was hij eenmaal in een opgewonden toestand, dan zweeg z'n beter inzicht en bleef hij doorhollen. Eerst veel later keerde z'n kalmte terug. Dan voelde hij spijt en dikwijls maakte hij alles weer goed door een openhartige schuldbekentenis.

Ditmaal bléét z'n drift!

Meestal zocht hij dan de eenzaamheid, liep de vrienden uit den weg, alsof hij zelf inzag, dat hij op die manier 't verstandigst handelde.

Heel jammer, dat Marius den volgenden dag na de vermaning van Max, de veertien in groote ongelegenheid bracht.

Met grooten ijver oefende hij zich in 't tonloopen en werkelijk ging 't hem heel aardig af. Vooral in 't achteruit loopen was hij een kraan!

Daarop legde hij zich in 't bizonder toe, misschien juist door z'n driftigen aard.

Met buitengewoon snelle stapjes rolde hij de ton achterwaarts soms zóó gauw, dat hij 't nauwelijks bijhouden kon.

Ditmaal lukte z'n oefening niet zoo vlot. Daardoor kwam er weer dat gevoel van ongedurigheid in hem. Telkens moest hij afspringen omdat hij 't evenwicht verloor. Wel zeven keer sprong hij er weer op, hield zich enkele oogenblikken staande, om er daarna weer af te moeten ploffen. Dat maakte hem kriebelig, hij wóú er op blijven!

Nu is achteruit tonloopen veel gevaarlijker dan vooruit, want je ziet niet altijd goed, of er soms steenen of andere stoornissen in je weg komen. Ook Marius merkte de oneffenheid van 't terrein niet. Zoodra de ton er over heen kwam, wipte ze te veel op, en - Marius sloeg er af.

Op zichzelf was dit niets bizonders! Jon-

gens vallen duizend maal, ze bezeeren zich twintig keer per dag en ze geven geen kik, maar ditmaal bonsde Marius met 't achterhoofd tegen den scherpen ijzeren hoepel, den rand van de ton.

Het kwam zóó hevig aan, dat de jongen bleef liggen, terwijl 't bloed uit een gapende wonde begon te stroomen...

Niemand van de vrienden had er erg in! Ze waren te zeer ingenomen met hun eigen oefening en bovendien nog al ver van hem af.

Eerst na enkele minuten merkte Michel, dat Marius op den grond lag, stil...

Hij gaf een schreeuw, riep al de anderen bijeen. Haastig liepen ze op de gevallene af en met groote ontsteltenis zagen ze Marius buiten kennis, de ton een eindje verder en - een bloedplas bij z'n hoofd...

Heel even stonden ze allemaal verslagen, tot Max wist, wat hem te doen stond.

De niet al te vuile zakdoeken werden geknoopt en om Marius' hoofd gebonden.

‘Naar 't water!’ kommandeerde hij.

Ze tilden den bewustelooze op, droegen hem naar de rivier, waschten z'n hoofd.

Nu kwam Marius weer bij!

Wezenloos keek hij rond, sloot toen de oogen weer, terwijl hij zacht kreunde.

Er zat niets anders op dan hem naar huis te brengen, in bed. Hoogstwaarschijnlijk moest er een dokter aan te pas komen.

Daar lagen de tonnen, verlaten, scheef en

schots als doode dingen.

Meneer Hibbel en Fie schrikten hevig, toen ze den stoet zagen aankomen.

Snel werd Marius op bed gelegd en de telefoon ontbood een arts.

Nog altijd bloedde de wond en nog altijd kreunde Marius met gesloten oogen.

Alle jongens hadden gruwelijk 't land, vooral Max. Hij verweet zich zelf, dat hij niet genoeg op z'n vriend had gelet. Waarschuwen is heel aardig, maar opletten beter!

Met spanning wachtten ze op de komst van den dokter en 't duurde heel lang, omdat deze juist naar 'n patient was uitgereden.

Fie handelde kordaat! Ze haalde watten en verbandlinnen, stelpte 't nog altijd vloeiende bloed. Ze zag wel, dat de wond genaaid diende te worden. Met azijn en eau de cologne hield ze Marius bij kennis.

Dokter Belze verscheen, nam de patient onder handen. Hij naaide de wond, schreef de noodige middelen vóór, en - rust.

De jongens bleven vóór 't huis bij elkander, gedrukt en vervelend gestemd. Maurits joeg hun doodsangst aan door z'n vraag:

‘Zou die...? hij zal toch niet...?’

Ze begrepen hem maar al te goed.

Gelukkig stelde dokter Belze hen gerust, toen hij buiten kwam. ‘Hij heeft veel bloed verloren en voorloopig kan hij niet met jullie meedoen, maar 't komt best terecht.’

Alle dertien voelden ze zich opgelucht en

zelfs de verschijning van Marius' moeder, die gewaarschuwd was, deerde hun nu niet.

Mevrouw Weering vond 't beter, haar zoontje thuis te hebben. Dat was voor haar rustiger dan elken dag te komen vragen. En dan, ze wilde hem zelf verplegen en - vertroetelen. Nou, voor dit laatste zorgden de Emmen! Ze besloten op hun bijeenkomst, dat alle beschikbare gelden besteed moesten worden voor versnaperingen. Telkens zouden drie of vier afgevaardigden naar z'n woning gaan om te hooren hoe 't met hem ging en om een tros druiven, een reuzen dure peer of dergelijke fijne versnaperingen mee te brengen.

De eerste dagen had Marius nog al hooge koorts, maar langzamerhand knapte hij weer wat op. Het was niet noodzakelijk, dat hij in bed bleef, al mocht hij volstrekt niet spelen. Trouwens, daar had hij nog niet veel zin in. 't Liefst lag hij op een rustbank te lezen of - te dutten.

Meneer Hibbel vond 't een vervelende geschiedenis. Géén van de jongens had er eenige schuld aan, dat is waar. Een onderzoek maakte hem duidelijk, dat Marius zelf alleen schuld had. Max vertelde hem uitvoerig van z'n waarschuwing kort geleden.

Toch hinderde meneer Hibbel 't gebeurde, alsof hij te kort geschoten was in toezicht.

Moest hij dat tonloopen eigenlijk niet verbieden? Was 't niet te gevaarlijk?

Hij besloot, er met de jongens over te

praten. Niet één, of hij vond meneer Hibbel overdreven bezorgd. Dat de driftkop zich zoo leelijk bezeerd had, lag alleen aan hem zelf. Van de anderen viel immers niets te zeggen! In elk geval vonden ze, dat je een ongeluk kon krijgen bij 't trappen klimmen, bij elk spel. Neen, meneer Hibbel mocht 't niet verbieden!

Dat gebeurde dan ook niet.

De ware lust tot spelen bleef tijdens de afwezigheid van Marius zoek. Veel meer dan eerst zaten ze bij elkaar onder 't zeil. Daar vonden ze een heerlijke plek schaduw, want de zomer gaf ongenadig warme dagen. Hier overlegden de vrienden allerlei onderdeelen van 't aanstaande tonnenfeest.

Eén punt vooral gaf aanleiding tot langdurige besprekingen: Mochten meisjes óók meedoen in de wedstrijden?

Melchior zei: ‘Ze zijn vervelend.’

Max vond dat een ongeldige reden om meisjes uit te sluiten. ‘Jij bent ook dikwijls vervelend,’ meende hij.

Maupie redeneerde: ‘Ze zullen alle prijzen winnen, want meisjes zijn veel slimmer dan jongens.’

De meerderheid vond, dat slimheid wel veel waarde had, maar toch niet opwoog tegen kracht en oefening.

Maurits verklaarde zich tegen 't meedoen van meisjes, omdat ze altijd vóórgetrokken werden. Ook hiertegen kwam de aanvoerder

in verzet! ‘Je wint, of je wint niet, dat kan iedereen zien,’ zoo sprak hij, ‘er valt niets vóór te trekken bij 'n eerlijken wedstrijd.’

Tenslotte nam de vergadering 't voorstel van Max aan: Meisjes mogen deelnemen.

Minachtend zei Melchior: ‘Je zult zien, dat ze niet eens willen. Ze kunnen er immers toch niks van.’

Daarin had deze tegenstemmer toch geen gelijk! Nauwelijks was de bepaling bekend gemaakt, of het bleek, dat er aardig wat meisjes wilden meedingen, en de schrik sloeg de dertien om 't hart, toen ze eens getuige waren, hóé enkele meisjes zich oefenden en een buitengewone handigheid kregen in 't tonloopen.

Gedurende 't herstel van Marius ondernam meneer Hibbel géén uitstapjes. Mochten ze niet op de werf, goed, de tuin was er óók nog. Ook dáár wisten de vrienden een zonnescherm te fabriceeren. Werd de hitte te hevig, dan lazen ze één van de boeken uit de kleine bibliotheek.

Ook voor 't dammen en schaken bestond veel liefhebberij.

Matthias deed zelfs een uitvinding! Met behulp van houtjes, schijfjes en stalen horlogeveeren wist hij 'n nieuw spel te ontwerpen, een soort voetbal, zonder dat je van je plaats behoefde te gaan. Het werd gespeeld tusschen twee partijen, elk aan 't eind van de schaduwplek. Alle deelnemers kregen een

tiental schijven, die je door middel van de horlogeveer kon wegschieten. Verschillende bepalingen, door Matthias zelf ontworpen, maakten 't spel lang niet gemakkelijk. Kwam 't platte houtje van één der spelers in één van de drie kringen, dan was er 'n goal gemaakt.

De jongens speelden dit nieuwe spel met groote toewijding en vooral de talrijke straffen, door scheidsrechter Matthias toegepast, werden oorzaak, dat soms na 'n uur pas een overwinning werd behaald.

Meneer Hibbel zorgde voor de noodige afwisseling. Soms verscheen hij met rebussen, kruisraadsels, strikvragen, rekengrapjes, en ook met anecdoten, vermakelijke geschiedenisjes. Hij prikkelde de jongens tot inspanning en vanzelf verzonnen ze óók aardigheden, die ze zich herinnerden van school.

Van verveling was nooit sprake!

Marius genas uitstekend! Wel droeg hij nog een wit plakkaat over de wond en ook had hij nog een vermagerd voorkomen, maar de bezoekers merkten, dat z'n oude vroolijkheid weer terugkeerde.

De dokter gaf na enkele dagen volkomen rust, toestemming om weer buiten te loopen. Nog een poosje en hij zou gewoon opnieuw met de vrienden mogen spelen.

Deze vormden een klein plannetje, de driftkop een tikje feestelijk te ontvangen.

Marius kreeg tenminste een papier in han-

den met veelbelovende heerlijkheden.

Er stond boven: Programma van de feestelijkheden bij gelegenheid van den heugelijken terugkeer van Marius Weering.

De jongen moest lachen bij 't lezen van al de geweldige dingen, die zouden gebeuren. Eerst kreeg hij een toespraak, daarna een welkomstlied. Stel je vóór! Dan een feestmaal met verrassingen. Vervolgens vermakelijkheden, waarbij voordrachten, goocheltoeren, en muziek. Geen wonder, dat Marius hunkerde om den tocht naar de tent te ondernemen.

's Middags moest hij rusten, om 's avonds 't groote feest te kunnen meemaken.

Aan 't hek werd hij door de feestcommissie ontvangen en naar de tent geleid, keurig versierd met vlaggetjes en groen.

Ook z'n stoel was mooi gemaakt. Alleen hij kreeg een stoel, de overigen zaten op tonnen.

Max hield de welkomstrede!

‘Driftkop! we zijn allemaal erg blij, dat je hier weer bent. 't Had heel wat slechter kunnen afloopen. We zijn zoo blij, dat we ons best zullen doen, je 'n leuke avond te bezorgen. Eén ding wou ik je nog zeggen: als je van plan bent, wéér zoo driftig te doen, houden we ons koest! dan gebeurt er niks! Hou je dus 'n beetje in. Krijg je weer 'n driftaanval, fluit dan driemaal. Dan komen wij aanhollen en dompelen je driemaal in 't water. We beginnen nu met ons welkomstlied.’

Op de wijs van 'n bekenden deun zongen ze met d'r jonge frissche stemmen:

Hij is bij ons teruggekeerd!
Hoera!
Z'n drift, die heeft ie afgeleerd!
Hoera!
We vieren daarom vroolijk feest,
Alsof ie nooit is weg geweest!
Hoera! (3 maal)

En loopt ie ooit weer op 'n ton!
Pas op!
Bedenk, dat je 't zonder drift ook kon!
Pas op!
Want bij het werk en bij het spel
Is drift verkeerd, onthoud dat wel!
Pas op! (3 maal)

Nu doet die Marius weer mee!
Hoezee!
Hij rolt z'n ton nu vast voor twee!
Hoezee!
Dan wint ie vast nog eens 'n prijs,
Maar met 'n hoofd zoo koud als ijs!
Hoezee! (3 maal)

Marius lachte luidkeels, vooral omdat ze bij dat hoera, pas op, en hoezee! met stokken op de leege tonnen sloegen. Dat gaf 'n prachtige begeleiding.

Op z'n eigen stooterige manier bedankte hij.

‘Vreeselijk aardig van jullie! Driftig zijn is gevaarlijk. Leuk welkomstlied. Allemaal bedankt!’

't Feestmaal deed hem weer aanhoudend

lachen. Eerst kregen de feestgenooten elk een apenootje, keurig in een vloeitje gepakt. Daarna een flikje, verborgen in een lucifersdoosje. Vervolgens kwamen er stroopwafels, door Fie zelf gebakken, toen fleschjes frambozensap, appelbollen en tenslotte ijs, vanilleijs! Ze gebruikten niet alles achter elkaar, want dit reuzenmaal werd afgewisseld door de zonderlingste gebeurtenissen!

Marius hoorde plotseling in alle tonnen een vreemd gerombommel. Hij bleef midden in een hap van z'n appelbol steken en luisterde.

Het vreemde geluid hield aan, terwijl de vrienden geheimzinnig zaten te lachen.

Eindelijk zag Marius, hoe ze allemaal aan een touwtje zaten te trekken. Ja, nu begreep hij er alles van!

'n Poosje later ontploften er een aantal voetzoekers, zoodat de jongens als dollen heen en weer begonnen te springen, om tenslotte boven op d'r tonnen te gaan staan.

Een nieuwe verrassing leverde de verschijning op van een geest, die rood licht aanstak, toen blauw en groen. Enorm prachtig!

Marius vermoedde wel, dat die geest niemand anders was dan Freek, de waker.

Na afloop van 't feestmaal begon Moos enkele van z'n liedjes te zingen. Eén ervan met refrein. Juist toen naderde meneer Hibbel, om toch óók iets van 't feest mee te maken.

De mooie stem van Mozes klonk fijn en lieflijk in de avondstilte. Niet één van de jongens, of hij luisterde rustig.

En toen kwamen de goocheltoeren van Marnix! Werkelijk buitengewoon handig wist hij een verbrande kaart weer gaaf terug te tooveren. De jongens loerden wel naar dubbele bodems of zoo iets, maar ze zagen in 't geheel niet, hóé Marnix 't klaar speelde. Dan de toer met den dobbelsteen, gewoonweg verbluffend. Hij zette 'n bordpapieren dobbelsteen met de vijf boven, onder 'n soort doos, die aan één kant open was, en, lichtte hij ze weer op, dan zag je de drie boven.

Nog mooier! Neergezet werd 't ding, de doos er over - weg was de heele dobbelsteen! Ook liet hij hem door de tafel heen vallen! Ongeloofelijk! Toch zagen ze 't met eigen oogen. Ze wisten, dat ze bedot werden en geen één merkte, hoe 't ging. Nou, Marnix was zoo verstandig, om ze niets in handen te geven!

Hij kende ook merkwaardige kunstjes met kaarten, waarover meneer Hibbel zelfs verbaasd stond.

Dit was een aantrekkelijk nommer van 't programma geweest. Toch genoot Marius van de grappige voordrachten. Vooral Maupie bootste allerleukst 'n jonge soldaat na, die pas in dienst was.

Marinus en Mijndert gaven een pantomime, een stukje waarbij ze niet spraken. alles door

bewegingen duidelijk maakten.

Marinus speelde voor domme knecht, Mijndert voor bullebak van 'n meester. De gekste dingen zagen de jongens gebeuren, vooral toen Marinus z'n meester nadeed in de meening, dat deze er niets van zag.

Maurits had vlug wat toepasselijke liedjes gemaakt. Dat ging over 't tonloopen, over den tocht naar den Hoek en zoo meer.

Het was al volkomen donker onder 't zeil, toen 't feest afliep. Marius zag bleek van de inspanning, maar z'n oogen straalden. Hij had gevoeld, dat de vrienden hem toch wel graag mochten. Hij nam zich vóór, alle krachten te gebruiken om z'n drift te beheerschen.

Voor 't eerst mocht hij nu weer in 't huis slapen op één kamer met Maarten. De beide jongens sliepen niet gauw! Nog heel lang fluisterden ze over den joligen avond, tot Fie klopte.

Toen zwegen ze, maar ze droomden dien nacht heel wat meer dan gewoonlijk.

Het duurde nog enkele dagen, vóór Marius weer als van ouds mee speelde.

Max wáákte!

Geen oogenblik verloor hij hem uit 't oog, zóó zelfs, dat de driftkop wéér haast driftig werd. Dan zong Max één van de coupletten van 't welkomstlied, waardoor Marius dadelijk kalmeerde.

Toen gebeurde er iets zeer bizonders!

VI.
Lange Toon en kromme Piet.

Freek Marzel klopte aan de deur van meneer Hollewij's kantoor. Na een kortaf gebrom: ‘Binnen!’ trad hij binnen. Daar zat z'n patroon voor z'n bureau. Hij keek niet bepaald vriendelijk. Geen wonder! er waren enkele vervelende brieven met de post gekomen.

‘Wel?’ vroeg hij.

‘Meneer,’ zoo begon de oude werkmeester, ‘ik wou u 's effen komen vertellen as dat er weer gegapt is.’

Meneer Hollewij draaide zich om en tamelijk barsch zei hij: ‘Zoo, alweer? wordt er zoo slecht toezicht gehouden? En wat is er gestolen?’

‘Van alles.’

Meneer Hollewij lachte schamper, ‘ik zou 't woordje *van* ook maar weglaten! Je zorgt, dat ik 'n nauwkeurige opgave krijg van alles, wat er vermist wordt. Er moet 'n eind komen aan al die brutale dieverijen. Ik wil je wel zeggen, dat je me tegenvalt. Ben je 's nachts

niet wakker? Waarom laat ik je dan overdag naar bed gaan? Je hebt mijn eigendommen niet goed bewaakt.'

Freek voelde zich op z'n teenen getrapt! Hij zei met verheffing van stem: 'Zeg dat niet meneer. Ik loop elken nacht, als ik wachtdienst heb, sekuur rond en toch heb ik geen spoor van dieven opgemerkt. Ze komen natuurlijk van de rivier. Doodstil landen ze met hun platte schuit, wachten hun kans en kapen, wat ze kunnen.'

'Ik denk, dat je wat te oud wordt, Freek, er zal 'n jongere kracht moeten komen met wakkerder oogen!'

De oude werkmeester schrikte bij 't hooren van deze woorden. Ja, hij wàs niet jong meer, maar toch deed hij in alle opzichten z'n plicht, naar z'n eigen meening, zeer behoorlijk. Tegen slimme roovers kon hij niet op, zelfs de beste waker niet.

Mistroostig verliet Freek 't kantoor. Hij zag zichzelf al ontslagen, z'n talrijk gezin in zorgen, want twee van z'n zoons waren werkeloos. Een week geleden had hij den brief ontvangen uit Soerabaja. Ze konden niet blijven op de suikerfabriek, omdat deze werd stop gezet. Nu kwamen de jongens naar huis. Freek overlegde bij zichzelf, hoe hij scherper kon toezien. Hij wist niet op welke manier. Hij nam zich vóór, desnoods meer tijd op te offeren om langer te kunnen ronddolen.

Den volgenden nacht spiedde hij uur aan

uur! Vooral den rivierkant hield hij scherp in 't oog, maar bij 't eerste morgenkrieken keerde hij huiswaarts zonder iets te hebben ontdekt. Ook de beide volgende nachten bespeurde hij niet 't minste onraad.

Lange Toon en kromme Piet, twee beruchte rivierdieven, wisten wel met wie ze te doen hadden. Verbaasd over 't strenge toezicht van Freek, wachtten ze kalmpjes af, tot hij verslapte. Toen de oude werkmeester naar huis ging, sloegen zij hun slag!

Onhoorbaar gleed de lange schuit nader en doodkalm laadden ze 'n heele vracht hout over, verdwenen er mee zonder dat de rivierpolitie hen kon betrappen.

Freek zag later, toen 'n opkooper de vracht hout kwam halen, dat er dertig planken mankeerden. De man speelde òp! Hij wou waar voor z'n geld hebben. Meneer Hollewij werd er in gemoeid. Deze gaf den kooper gelijk, Freek moest zich verantwoorden en werd als ongeschikt ontslagen met ingang van 1 September.

In z'n kleine woning, vlak aan den dijk, zat Freek als 'n kind te schreien. Hij had toch z'n best gedaan, bijna niet geslapen. Zóóveel waarde had 't gestolen hout toch niet. Meneer Hollewij was te zuinig. Waarom geen twee wakers aangesteld, elk voor een halven nacht?

's Avonds zat hij op het terrein op een bank, zonder dat hij zijn pijpje rookte. Hij groette de veertien jongens nauwelijks en

toch was hij er de beste maatjes mee.

Max merkte, dat er wat haperde. Zooals meer gebeurde, maakte hij wel eens een praatje met den goedhartigen man. Ook ditmaal begon hij: ‘Is je pijp in brand gevlogen, Freek?’

Treurig keek deze hem aan en met zachte stem zei hij: ‘Ik ben ontslagen.’

Alle jongens kwamen naderbij, vormden 'n kring om hem heen. Ze hoorden Freek vertellen van de dieverijen, van de bedreiging met ontslag, van z'n scherper toezicht met opoffering van slaap, van hernieuwde rooverij en van 't aangezegde ontslag.

De Emmen stonden er van te kijken. Bij elk begon 't goede hart te spreken. Ouwe Freek moest geholpen worden.

‘We zullen meneer Hollewij 'n verzoekschrift sturen!’ zei Michel.

Dit plan werd verworpen na 't voorstel van Matthias: ‘We moeten plannen beramen om de dieven te snappen.’

Ja, dat was beter! Freek diende geholpen te worden. Als 't eens lukte, de roovers op heeterdaad te betrappen, met Freeks hulp, dan zou hij vast mogen blijven.

In de tent hielden ze vergadering!

‘Er zit niets anders op, dan dat we gaan waken,’ stelde Max voor.

‘In groepjes van drie en vier,’ zei Marinus.

‘We waken dan in de tent hier,’ zei Maarten.

‘Onzin!’ zoo viel Max uit, ‘jullie slapen als ossen!’

‘Ik ben dadelijk wakker,’ zei Maarten, ‘als 'n mug d'r poot breekt, hoor ik 't al.’

‘Maak nou geen gekheid,’ zoo viel Max uit, ‘we moeten natuurlijk de rondte doen, bij 't minste verdachte onmiddellijk met elkaar de dieven overvallen.’

De Emmen praatten nog 'n heele poos samen, toen zochten ze Freek op, vertelden hem, dat ze hem wilden helpen, door om de beurt te waken. De oude werkmeester vond 't machtig aardig van de jongens. Toch zei hij: ‘Ik wil jullie niet in moeielijkheden brengen!’

‘Wij halen er jou juist uit!’ riep Marius.

Freek sputterde nog wat tegen, maar 't slot was, dat ze beloofden te zullen waken.

Meneer Hibbel trok een bedenkelijk gezicht! Wel prees hij de vrienden om hun goedhartigheid. ‘Het lijkt me nog al gevaarlijk! Die heeren rivierroovers zijn soms verbazend hardhandig! Ik wil wel toestemming geven, maar dan voor niet minder dan zeven tegelijk. Jullie moet in twee groepjes rondgaan, anders heb ik geen gerust oogenblik.’

Meneer Hibbel vertelde er niet bij, dat hij zelf 't oppertoezicht zou houden!

Dien nacht werd de opslagplaats sekuur bewaakt, maar geen enkel spoor van dieven konden ze ontdekken!

Dat viel hun bitter tegen!

Ook den volgenden nacht gebeurde er niets!

De vrienden konden maar al te goed merken, dat ze een goed deel van hun gewonen slaap hadden gemist. Als nu de waakdienst maar goede gevolgen meebracht, dan zou alle gemopper achterwege gebleven zijn.

Het was Maarten, die 'n nieuwe manier van spionneeren voorstelde.

‘Vermoedelijk weten de dieven, dat wij waken. Ze hebben ons gezien. Daar moeten we iets op vinden. Ik had zóó gedacht: Freek doet weer net als gewoonlijk de rondte. Wij verstoppen ons. Keert Freek weer naar huis, dan denken de roovers, dat alles veilig is, ze komen te voorschijn en - wij snappen ze, zetten onze sirenen op vollen toon!’

‘Dat verstoppen van jou is heel aardig, maar zeg ons eens even, hoe doe je dat?’

‘We kruipen alle veertien onder n' ton!’

De Emmen keken zóó gek, dat Maarten in een lach schoot. Lang duurde 't niet, of ze juichten! Ze vonden 't een schitterenden inval.

Michel deed er nog een schepje op!

‘We moeten op d'r bangheid speculeeren!’ riep hij, ‘menschen, die kwaad doen, zijn altijd angstig. We zullen onze tonnen laten dansen!’

Dat idee sloeg in!

‘We worden de geesten van de ton!’ riep Max.

Marnix stuitte de geestdrift door z'n kreet: ‘Te benauwd!’

Ja, 't zou wel benauwd zijn! Ook kon je geen lor zien of hooren.

Mis! Melchior beantwoordde de kreet van Marnix met: ‘'t Spongat!’

Ach ja, natuurlijk! de stop uit 't spongat genomen, dáár je mond vóór, of je oog, of je oor, en - in orde, majoor!

Matthias begon over dievenlantaarns of electrische zaklantaarns.

‘We laten 't licht door 't spongat schijnen, zoodra we iets verdachts zien of hooren. We tillen onze ton op! dan worden de dieven doodsbang, omdat ze bijgeloovig zijn, en - ze komen nooit meer terug. Marinus wou 't nog mooier maken door vier gaten om 't spongat te boren. Werd nu de ton van binnen verlicht, dan was 't in de verte precies of je een gezicht zag.

Tegen dit voorstel verklaarde zich Mijndert. ‘Denk aan onze wateroefeningen!’ riep hij, ‘al die gaten kunnen we moeielijk stoppen!’

Aangenomen werd: boven aan den rand enkele gaten boren.

Met Freek spraken ze af, dat hij weer gewoon rond ging, na een poos in z'n huisje zou gaan. Vol vertrouwen in 'n goeden afloop wachtten de Emmen den avond af. De geesten van de ton wilden alle roovers voor goed onschadelijk maken door d'r angst.

Lange Toon en kromme Piet zagen die

avond Freek weer rond spieden. Vanuit hun schuilplaats achter 't hooge riet konden ze 't terrein voortdurend in 't oog houden. Zoo hadden ze de vorige avonden gemerkt, dat de Emmen waakten.

‘Vanavond komt de kans,’ fluisterde Toon, ‘die ouwe sufferd gaat meteen slapen en dan komt onze beurt.’

Zwarte Daan, heden avond óók van de partij, bromde: ‘Eéne keer help ik jullie, hoor, maar dan is 't uit.’

‘Daan,’ zei Toon, ‘er liggen 'n hoop kisten met beschadigde vellen. Die kunnen wij goed verkoopen. Wacht je beurt.’

‘'k Heb niet veel idee in die vellen,’ zoo begon Daan weer.

‘De onderste zijn allicht nog 't minst bedorven! kom, hou je nu stil.’

Langzaam kroop de tijd voorbij.

Eindelijk zagen ze Freek niet meer. Even later flikkerde 't licht in z'n huisje.

‘Tijd!’ fluisterde Toon.

Zacht dreef de schuit naar den inham, onhoorbaar stapten de drie dieven aan land. Scherp luisterend en loerend waagden ze zich in de richting van een stapel kisten...

Plotseling bleef zwarte Daan met opengesperde oogen staren... hij zag iets schrikwekkends! Vurige punten, één groot, de andere klein... ze bewogen... ze gingen òp... En daar zag hij er nog méér!

‘Dwaallichten,’ fluisterde Toon.

‘Nee... nee... die blijven aan den grond... kijk! kijk! ze komen op ons af!’

Zwarte Daan, bang als een kind, liep naar de schuit terug. De anderen volgden.

Daar klonk eensklaps een gil, lang aangehouden als van een stoomfluit. Nog één! weer één! drie - vier - vijf... 'n massa!

Nu sloeg den drie dieven de schrik om 't hart! Ze begrepen, dat ze gevaar liepen, ze wilden hun schuit inspringen.

Kromme Piet struikelde, rolde pardoes 't water in. Lange Toon wilde hem helpen, bleef in een ketting haken, sloeg voorover. Zwarte Daan werd zóó zenuwachtig, dat hij inplaats van Piet te redden, om hulp ging schreeuwen. 't Motorbootje van de politie nader gelokt door de schelle sirenen, kwam razend snel aantuffen...

Kromme Piet zonk haast naar de diepte, lange Toon greep hem met één hand, zwarte Daan kwam weer tot zichzelf. Snel pakte hij Piet bij een arm. Samen heschen ze hem aan boord, trachtten nog weg te komen. Te laat!

De lichtpunten waren verdwenen! Heel duidelijk zagen de drie roovers een aantal donkere gedaanten, heel gewoon voorzien van een electrische lantaren.

De rivierpolitie kwam op tijd!

Freek, dol in z'n schik, stond op de uiterste punt, verlicht door vele lantarens. Hij zette een stem op van geweld, gaf aanwijzingen.

't Drietal werd ingerekend...

Meer achteraf stond een donkere gedaante, die snel verdween toen de jongens terugkeerden. Thuis kreeg meneer Hibbel 't heele verhaal te hooren.

Den volgenden morgen ontving meneer Hollewij een drietal afgevaardigden van de club van tweemaal zeven.

Eenvoudigweg vertelde Max wat er den vorigen avond was voorgevallen. Hierbij kwam één klein leugentje, toen hij vroeg: ‘Heeft Freek dat niet netjes klaar gespeeld? Hij heeft dit leuke middel verzonnen en ons gevraagd, 'n handje te helpen. 't Is toch nog wel 'n geschikte baas!’

Meneer Hollewij lachte, want hij begreep heel goed, hoe de vork in den steel zat. Hij bedankte de jongens en - Freeks ontslag werd ingetrokken!

Dit vooral stemde de veertien buitengewoon opgeruimd. Daar kwam nog bij, dat er een inspecteur verscheen, om nadere bizonderheden te vragen. Ook hadden zij 't gevoel, meneer Hollewij verlost te hebben van een paar dieven, die hem genoeg schade konden berokkenen. De Emmen wilden na 't succes met de verlichte tonnen, met 't grootste plezier van de wereld een herhaling geven van hun spookgeschiedenis.

Alzoo verschenen de broertjes en zusjes met enkele vaders en moeders, om de vertooning te zien.

De kleine meisjes vonden 't toch wel een

beetje griezelig, vooral toen de jongens hun lieve sirenenstemmetjes deden hooren. Ze werden niet eerder gerustgesteld, dan toen ze met eigen oogen de broers van onder een ton te voorschijn zagen kruipen.

Op de vergadering kwam Moos met een voorstel. Het was de dag na de vertooning.

‘We moesten op ons feest óók zoo'n nummer geven,’ zei hij, ‘we konden er bijvoorbeeld 't tonnenlied van maken, of 't tonnenorkest.’

Maarten begon hard te lachen.

‘En 't feest is overdag!’

Ach ja, daaraan had Moos niet gedacht. Toch zag Maurits er wat goeds in.

‘We konden best 'n pantomime verzinnen, waarbij de tonnen meespelen. Het moet natuurlijk iets heel grappigs zijn. Jullie moeten er allemaal eens over denken.’

Nou, ze dachten er over!

Marnix kwam met 'n idee, waardoor er later een soort potsenmakerij werd samengesteld met aller hulp. Het kon bizonder leuk worden en één van de hoofdnummers op 't programma. Ze gaven de klucht den titel van Tonnensmart. De aardigheid zou hoofdzakelijk hierin bestaan, dat ze de tonnen als rompen gingen gebruiken!

Onderwijl werd 't oefenen met groote volharding voortgezet. De jongens kregen een ongeloofelijke handigheid in 't tonloopen. Dat ging vóór- en achteruit. Ze keerden op

de ton òm, ze wisten 't ding elke richting uit te sturen. Elk van de veertien was er van overtuigd, dat hij minstens twee prijzen zou winnen.

Natuurlijk moesten er programma's gedrukt worden, maar dan diende er eerst een behoorlijk programma te zijn.

Na langdurige beraadslagingen verscheen 't volgende ontwerp:

1. Wedstrijd voor jongens en meisjes in 't ton duwen.
2. Wedstrijd voor jongens en meisjes in 't ton loopen vóóruit.
3. Idem achteruit.
4. Wedstrijd in 't pagaaien (alleen jongens).
5. Steekspelen voor jongens.
6. Wedstrijden tusschen paren op één ton, vóór- en achteruit.
7. Acrobatische toeren op de ton.
8. Wedstrijden met hindernissen.
9. Tonnensmart.
10. Prijsuitdeeling.

Van meneer Hollewij kregen de Emmen de schrijfmachine te leen. Maupie en Moos, die er zich thuis al meer op geoefend hadden, werden benoemd tot tikkers. En ze tikten!

Om de drukkosten uit te halen, maakten ze de programma's zelf.

Datum en plaats moesten later ingevuld

worden, want over deze punten was geen overeenstemming bereikt. Ook over de toegangsprijs waren de meeningen verdeeld.

Melchior verzon nog, aanplakbiljetten te typen, om die hier en daar op te hangen.

Meneer Hibbel sprak met hen over belasting, met 't gevolg, dat ze besloten, alleen genoodigden te vragen, die dan vrijwillig een bijdrage konden storten als vergoeding van de kosten.

De uitstapjes bleven volstrekt niet achterwege.

Op een goeden morgen reed een groote autobus vóór. De veertien met meneer Hibbel stapten in, om vroolijk en wel naar 't Haagje te tuffen. Daar is voor Rotterdamsche jongens heel wat te genieten, laat staan voor de veertien uit Charlois.

Neem maar eens al de regeeringsgebouwen, de Ridderzaal, 't Mauritshuis en - 't Vredespaleis.

't Allermeest genoten ze aan 't strand, te midden van honderden badgasten en duizenden dagjesmenschen. Met gehuurde schoppen groeven ze prachtige waterwerken. Maarten kreeg 't nog te kwaad met een vervelenden lummel, die onverschillig op een dijk trapte, misschien wel met opzet.

Meneer Hibbel had alle moeite om Maarten tot bedaren te brengen. 't Wàs ook flauw, omdat bijna iedereen 't werk bewonderde, er om heen liep, om den jongens niet te hinderen.

Ezeltje rijden deden ze ook, maar meneer Hibbel stelde de voorwaarde, dat de drijvers geen stok mochten meenemen, waarom hij dan een extra belooning zou geven.

Marius deed komiek! Hij trof den lastigsten ezel, die telkens stil bleef staan. Meneer Hibbel belette elken stoot of stomp. Hij zelf gaf de drijvers een lesje. Met vriendelijke, overredende stem wist hij 't koppige dier vooruit te krijgen.

Naar den zin van Marius ging dat niet hard genoeg. Vandaar dat hij als een dolleman begon te schreeuwen van ‘Hu! hort! toe!’ Het scheen 't ezeltje te vervelen, want plotseling bleef 't staan met het gevolg, dat Marius naar voren schoot, schuin over den kop van 't beest kwam te liggen, om er tenslotte zijwaarts af te glijden.

De vrienden lachten om de driftige Marius, die zich schaamde, niet eens op een gedresseerd ezeltje te kunnen rijden. Ze kwamen met z'n allen om hem heen en zóódoende liep ook 't koppige exemplaar mee.

Het spreekt van zelf, dat er dien dag ook gebaad werd. Volstrekt niet met een koetsje, o nee, meneer Hibbel vond 't beter als je heel goed terecht kon in 't zoogenaamde volksbad. Dat was nog wel zoo gezellig!

Ze ploeterden, plasten, spartelden en - zwommen! Enkelen waren in die kunst zeer bedreven. Telkens klonk 't waarschuwende fluitje van den badman, als ze te ver gingen.

't Was heerlijk frisch, zoodat ze opgekwikt de vuurtoren gingen beklimmen. Boven bij de lantaren hadden ze een prachtig gezicht over 't wijde zeevlak.

Marius rolde haast al de treden af, zoo graag wou hij 't eerst beneden zijn.

Meneer Hibbel greep hem vast en hield hem nu achter zich.

Buitengewoon prettig vonden de veertien 't eten in een tent op 't strand, waarna ze elk wat geld vermorsten door 't gooien met een balletje naar 'n plank met gaten.

Maarten alleen had de slimheid iets te winnen, een reep chocola. Elke M kreeg daarvan een vierkante millimeter!

Max stelde vóór, een kleinigheid te koopen voor Fie, echt een herinnering aan Scheveningen. Het werd een soort naaidoosje, met een rand van schelpen. Daarin deden ze wat goede bonbons.

Tot slot van dezen genotvollen dag mochten de jongens de wandelpier op. Daar liepen ze over een hooge plankenvloer, die door ijzeren pijlers werd ondersteund. Er midden over had je een glazen beschot om de sterke zeewinden te kunnen keeren. Daartegen stonden lange rijen banken.

De Emmen zaten er een kwartiertje als 't ware midden in zee. Zelfs door de spleten konden ze 't water zien.

Aan 't eind in een groot restaurant, luisterden ze een poosje naar de muziek. Ook

keken ze vol belangstelling naar een meneer, die met een klein kruisnet aan 't visschen was. Maupie dacht aan baars en snoek! Stel je vóór! Michel wist beter! Die had 't over pietermannen en scholletjes.

Na 't verorberen van een groote vracht krentenbroodjes en 't drinken van limonade, keerden ze vrij laat huiswaarts, ook nu met de groote bus!

En toen viel 't heele tonnenfeest in duigen!

p.t.o. 96

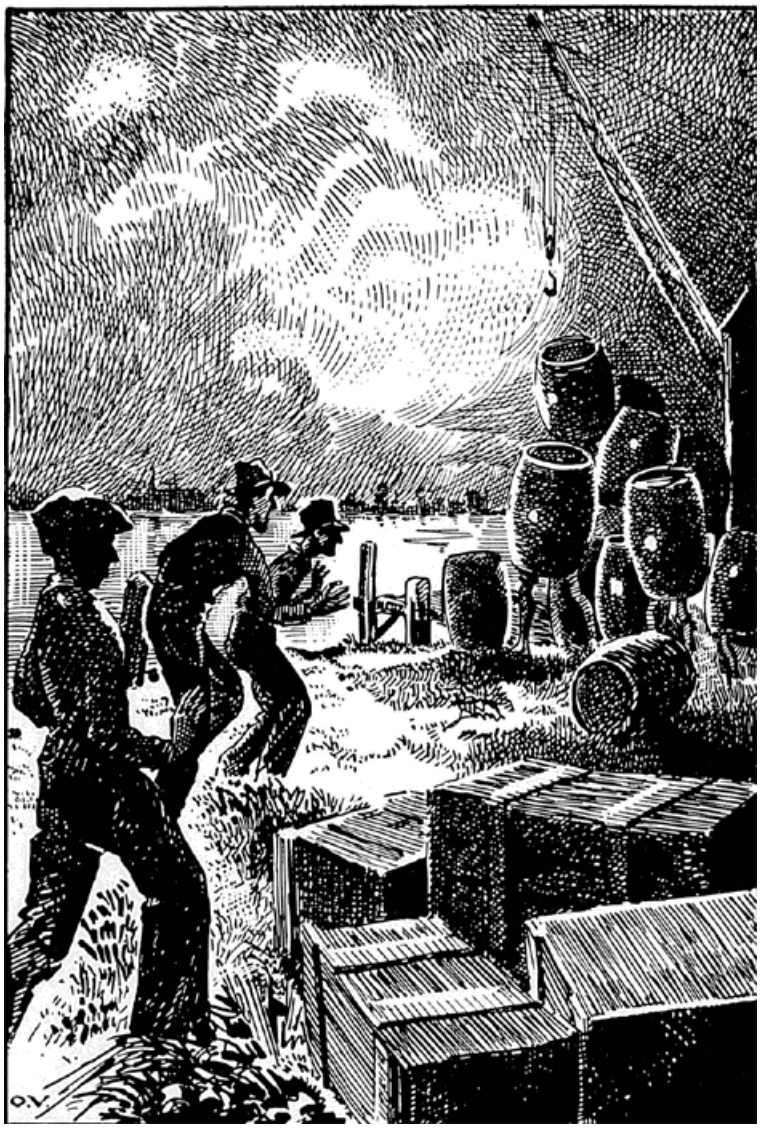

‘Dwaallichten,’ fluisterde Toon.
(Blz. 88.)

VII.
De ramp.

Zoo langzamerhand waren de tonnen, die meneer Hollewij in voorraad had, verkocht. De veertien mochten er elk één houden. Een klein partijtje, héél erg ouden, schoot nog over. Die waren vrij wel ongeschikt om er op te loopen.

De groote vraag: Waar zal 't feest plaats hebben, was eindelijk opgelost.

Naast de opslagplaats van meneer Hollewij lag een uitgestrekt stuk uiterwaard, 's zomers heel geschikt om er geiten te laten grazen, maar ook gebruikt als voetbalveld.

Er werden geen wedstrijden van beteekenis gespeeld, neen, honderden jongens mochten er vrij hun gang gaan. Troepjes oefenden zich in 't spel, anderen keken toe, modderden aan den rivierkant of probeerden te visschen.

De feestcommissie had al meermalen aan dit terrein gedacht, maar vond de afsluiting onvoldoende. Iedereen kon den dijk afklauteren en er rondloopen. Het zou veel te duur worden als ze er een hek om lieten maken

Dan werd 't heel geschikt. Meneer Hibbel gaf ze den raad, zelf een hek te timmeren. Hij zou zorgen, dat de Raad verlof gaf, dit terrein te gebruiken en af te sluiten. Meneer Hollewij stemde er in toe, dat ze palen en zoo meer van de opslagplaats mochten gebruiken. Waarom dus niet zelf 't zaakje aangepakt?

Aldus werd besloten!

Tot groote verontwaardiging van de jeugd uit den omtrek begonnen de veertien aan dit werk. Max, beducht voor hindernis, kwam op den kostelijken inval, al de gewone spelers te vragen, mee te helpen. Als belooning mochten ze toch blijven spelen, behalve den dag van 't tonnenfeest.

Nou, de jongens toonden zich vol ijver! Wat hadden ze maling aan dien éénen dag! Zoo vorderde 't werk buitengewoon snel. Stevige palen, op twee meter afstand van elkander, vormden een reeks, die door dwarslatten werd verbonden. Aan den kant van den dijk kwamen er planken, waardoor ongenoode gasten niets konden zien van alles wat op 't feestterrein voorviel.

Dit werkje, uitgevoerd door wel een honderdtal hulpvaardige handen, kostte menig zweetdroppeltje. Niet alleen, dat alle helpers voortaan vrij mochten spelen, ze ontvingen allen een bewijs van toegang, zoodat andere niet-helpers, nooit konden binnen komen.

't Aangrenzende terrein van meneer Hol-

lewij was vanzelf al afgesloten. Hier maakten de veertien een overstapje, natuurlijk alleen voor hen bestemd.

Een week vóór 't tonnenfeest kwam Max op den inval, een soort van generale repetitie te houden. De helpers, niet-leden van de club van tweemaal zeven, zouden dan als toeschouwers worden toegelaten. Het konden vóórwedstrijden verbeelden, terwijl ook de groote pantomime Tonnensmart eens onderhanden genomen kon worden.

De Emmen zorgden voor de bekendmaking. Ze wisten nu alle adressen. Een getiept berichtje werd aan enkele twintigtallen deelnemers toegestuurd. Het waren onkosten, die weer goed gemaakt zouden worden door de toegangsprijzen.

Zoo verschenen als gevolg van den oproep een zestigtal liefhebbers. Zonder ton!

Er waren er veertien beschikbaar, voldoende voor alle wedstrijden.

Van tribunes, hoe eenvoudig ook, was nog geen sprake. Die mochten ze pas den dag te voren in elkaar timmeren.

't Jongenspubliek zocht nu een plaatsje in 't gras, of aan den waterkant. Het wist al iets van de soort wedstrijden en dus stelden ze 't meeste belang in die op 't water.

Gelukkig boog de oever hier sterk naar binnen, waardoor een natuurlijke kom gevormd werd.

De deelnemers verschenen prompt drie uur,

geen kwartier later of de strijd was in vollen gang. Elk mededinger daagde uit naar z'n eigen keus. Van een regeling kwam niets. Tot grooten spijt van de veertien bleken onder de ingeschrevenen verscheidene onhebbelijke exemplaren te zijn.

Wat een geluk, dat zoowel meneer Hibbel als meneer Hollewij hun steun hadden beloofd met nog enkele andere heeren.

Er moest wel degelijk geloot worden en om de orde te bewaren, dienden ze ook beproefde krachten te hulp te roepen.

De toeschouwers merkten ook al gauw, dat er maar een relletje van gemaakt werd. De slechte elementen begonnen overmoedig te doen. Van een ernstigen wedstrijd merkte eigenlijk niemand wat. Voortdurend klonk een wild geschreeuw. Inplaats van aardige, spannende wedstrijden deden de belhamels niets liever dan elkaar van de ton gooien. Het kon niet uitblijven, of de toeschouwers begonnen aan de herrie mee te doen. Dat er geen ongelukken gebeurden, was zeker een wonder!

Vooral 't tournooi ontaardde in een allerakeligste plagerij. Nou ja, plagen is niet altijd zoo erg, maar wordt 't treiteren, het probeeren, anderen opzettelijk pijn te doen, dan is alle echte vroolijkheid zoek. Max zag vuurrood van opwinding! Telkens verzamelden de veertien zich om hem heen. Dan ging de aanvoerder hevig te keer. Hij dacht er over, hulp te gaan halen en een stuk of zes

van het vervelende soort 't terrein af te doen jagen.

Maarten beweerde, dat ze daar geen recht toe hadden. Verschillende voorstellen werden verworpen. Ze wisten tenslotte niets beters te doen dan te berusten. Wel noteerden ze de namen van de lummels, die alleen in herrie en ruzie plezier hadden.

Het liep na een poos toch op een botsing uit, toen een tamelijk teer ventje veel te hardhandig in de maling werd genomen en een bloedneus opliep.

Max deed woedend, verweet de ruwe plaaggeesten hun houding. Dat hielp een poos, maar een half uur later begon het akelige treiteren opnieuw.

De veertien dachten er één oogenblik over, zich terug te trekken, maar terecht zei Maurits, dat ze niet zoo flauw mochten zijn. Ze konden in elk geval opletten en ingrijpen als 't noodig was.

Een zekere Dolf Enten werd oorzaak van een groote ramp. Hij begon een klein brandje te ontsteken, alleen wat papier en houtjes. Het leek zoo onschuldig!

Dolf deed druk tegen Max, die er aanmerking over maakte, schreeuwde van: ‘wat gaat jou 't an!’ En om Max te treiteren, stookte hij 't vuur hooger op, gooide er een heele lading hout in, zoodat de vlammen wijduit sloegen.

Max en z'n vrienden beraadslaagden één

minuut - toen stormden ze op 't vuur af, begonnen dit uit alle macht te dooven! Dit was niet naar den zin van de belhamels, die zich verzetten tegen de blussching, zoodat Max en z'n vrienden moesten wijken. Eén oogenblik dacht de aanvoerder er over, meneer Hibbel te waarschuwen of meneer Hollewij, maar na eenig overleg met de Emmen besloot hij, te blijven en te waken.

't Vuur, gevoed door een heele vracht klein hout, laaide hoog op. Maar ook de wind, die zeker schik in 't mooie brandje had, begon zachtjes aan fel te blazen. Als vuur en wind samen werken, dreigen groote gevaren. Brandende stukjes hout werden voortgedreven, wierpen vonken op plaatsen, een heel eind van 't vuur af.

Nu vond Max 't genoeg. Zonder één woord te spreken, greep hij een lange lat, begon daarmee de vlammende stapel uiteen te halen. Al de Emmen hielpen mee en nu ook vele andere jongens, die toch angstig waren geworden door de omvang van 't vuur. Het duurde geen tien minuten, of alleen een rookende hoop bleef nog over.

Verhit en doodmoe vielen de blusschers in 't gras. Géén van hen zag de gloeiende puntjes in de houtmassa van de opslagplaats. De wind bleef blazen... de puntjes veranderden in roode vlekjes... toen lekte 'n klein vlammetje... 'n petroleumton begon te branden en juist door z'n vroegere inhoud al heel

gauw met fellen gloed. In een wip vloog 't vuur van ton tot ton...

Marius kreeg 't eerst erg in den brand. Hij slaakte een driftigen gil, strekte de arm uit... alle oogen richtten zich naar de opslagplaats...

Groote goedheid! de schrik sloeg de meesten om 't hart, toen eensklaps de kreet van Freek weerklonk: ‘Brand! brand!’

Met razende snelheid kwamen al de arbeiders van de scheepswerf aanrennen. Ook de Emmen! De telefoon ratelde, de brandweer moest helpen. Voordat deze op 't terrein aanwezig was, gingen de emmers van hand tot hand.

Een man schepte 't water uit de rivier, waarna vliegensvlug werd doorgegeven. Het gaf wel wàt, maar 't bleef onvoldoende om 't vuur te blusschen.

De dorpsbrandspuit naderde, toen een reusachtige vlam de houtstapels begon aan te tasten. Een kwartier later verscheen de groote machine uit de stad. Nu werd 't blusschingswerk doelmatig aangepakt. De krachtige stralen wierpen massa's water op de brandende tonnen, zoodat nog geen half uur later de kommandant kon verklaren: ‘Alle gevaar is geweken!’

Nog een geruimen tijd rookten de verkoolde tonnen. Toen rukte de brandweer in.

Maar wie bleef?

'n Inspecteur? Die had z'n ooren de kost gegeven, hier en daar vreemde uitlatingen

opgevangen en - z'n gevolgtrekkingen gemaakt...

Er werd door de politie een streng onderzoek ingesteld! De oorzaak van den brand kwam aan 't licht. Van bepaalde schuld kon niemand beticht worden. De verregaande roekeloosheid, de baldadige zucht om vuurtjes te stoken was de oorzaak van de brand geweest. De verschillende ouders van al de jongens, die op den middag van den brand op 't terrein geweest waren, ontvingen een aanschrijving, waarin 't gebeurde kortweg werd verteld, met 't verzoek, de betrokken onnadenkende brandstichters onderhanden te nemen, hen op 't domme en gevaarlijke van hun handelwijze attent te maken.

Onder de ouders, die een dergelijken brief thuis kregen, waren er verscheidene, die hun zoons ernstig toespraken, maar ook, die ze straften.

Het liep zóó, dat deze ouders bij elkander kwamen. In 't eerst waren er dit maar enkelen, maar deze noodigden al de ouders van leerlingen uit tot een bijeenkomst.

Van de schoolhoofden, die in den arm genomen werden, ontvingen ze adreslijsten en met die hoofden van scholen kwamen ze tot 't besluit, een voorbeeld te stellen. Er waren natuurlijk vele jongens, die alleen maar toegekeken hadden. Toch viel er op die oudersvergadering een gewichtig besluit: 't tonnenfeest mocht niet dóórgaan!...

Helaas! de goeden moesten onder de slechten lijden. De meeste ouders verboden ook 't ton loopen. Alle tonnen werden opgeruimd, verkocht of stuk geslagen.

Meneer Hibbel zat leelijk in de knoei! Moest dit alles gebeuren, terwijl hij veertien jongens in huis had? Was dit de belooning van z'n goedheid. Meneer Hollewij ging tenminste hevig te keer. ‘Jij met je dwaasheid! Het heeft 'n haartje gescheeld of m'n heele werf was er óók aangegaan door de schuld van jouw lieve jongens. Jaag ze weg, ze zijn niet waard, dat je ze nog één uur in je huis houdt. 't Is ondankbaar tuig!’

Meneer Hibbel wist toen nog niet 't rechte.

's Avonds hoorde hij uit den mond van de verontwaardigde Max de juiste toedracht.

‘Wij hebben alles gedaan, wat we konden, wij doofden 't vuur, wij kregen ruzie om die lammelingen!’

Meneer Hibbel kende Max en de anderen genoeg, om te weten, dat ze waarheid spraken.

Bij 't ontvangen van de aanschrijving riep hij de veertien bijeen.

‘Ik vind 't voor jullie heel jammer,’ zei hij, ‘ik weet, dat jullie 'n eerlijk stel bent en al je best hebt gedaan tegenover die belhamels. *Zij* zijn de ware schuldigen! Dat de meeste ouders geschrikt zijn, is heel natuurlijk. Nu lees ik hier, dat ze met elkaar vergaderd hebben en besloten, 't tonnenfeest te verbieden.’

Daar stonden de veertien van te kijken, al

begrepen ze zeer goed, dat er een straf zou volgen. Het was hard voor de onschuldigen, maar er viel niets aan te doen.

Meneer Hibbel zag de verslagen gezichten. Hij wist niet, wat hij aan de zaak kon veranderen.

‘Ga eens met me mee.’

Enkele minuten later stonden ze tegenover meneer Hollewij. Deze keek niet bepaald vriendelijk.

‘Max, wil je meneer even vertellen, hoe 't eigenlijk gegaan is.’

De aanvoerder begon! Dat deed hij met zoo'n klank van verontwaardiging in z'n stem, dat meneer Hollewij er door werd getroffen. Neen, die jongen lóóg niet, te meer niet, omdat hij toch zichzelf verweet, géén hulp te hebben geroepen.

Meneer Hollewij's boosheid verdween. Hij zag al die gespannen gezichten, hij wist, dat ze uitverkoren waren als de besten van leeren en van aard, hoe kon hij nog twijfelen!

Tot z'n verbazing hoorde hij nu ook van alles wat de ouders besloten hadden. Dit stemde hem zachter.

‘Ze *hebben* straf verdiend!’ riep hij uit, ‘door hun onnadenkendheid zou mijn hebben en houen verbrand zijn!’

‘Voor mijn jongens is 't hard,’ zuchtte meneer Hibbel, ‘en voor de velen, die niet eens tegenwoordig waren, dubbel! Ik zou wel zin hebben, óók 'n vergadering van de ouders bij-

een te roepen. Daarin zou ik de ware schuldigen met name kunnen noemen...'

Max kòn zich niet inhouden! Hij riep: 'U kent ze toch niet?'

'Jullie moet ze mij opgeven!'

'Neen, meneer! dat moet u ons niet vragen. We willen geen verklikkers worden.'

Meneer Hibbel had daar niet aan gedacht. Even aarzelde hij, toen kwam er: 'Ik zal ze zelf opsporen. Dan stel ik in de ouders-vergadering vóór, hèn uit te sluiten, maar de anderen, de onschuldigen niet te laten boeten voor wat *zij* misdeden.'

De veertien keken meneer Hibbel met stralende oogen aan. Niet voor verrader spelen, *toch* 'n tonnenfeest vieren! alleen de belhamels gestraft! Het werd licht in de duisternis. Alleen begrepen ze niet, op wat voor manier de schuldigen ontdekt zouden worden. De veertien vergaten, dat niet alle jongens van 't zelfde hout gesneden zijn. Al wilden zij niet voor verklikker spelen, meneer Hibbel begreep zeer goed, dat zwakke karakters door bedreiging, of door beloften, zich wel zouden leenen, hun makkers te verklikken.

Meneer Hollewij schudde elk van de veertien de hand.

'Ik heb jullie óók voor 'n akelig soort jongens gehouden,' zei hij, 'ik was vergeten, dat meneer Hibbel de besten had uitgekozen. Wees nu maar niet bang voor je tonnenfeest. Dat komt nog wel in orde!'

Deze woorden brachten nieuwe hoop in de harten van alle Emmen!

In geen twéé dagen kregen ze een tipje van meneer Hibbels neus te zien. Het was zeer duidelijk, dat hij aan 't werk was. Fie vertelde geheimzinnig van een auto, waarmee hij door Rotterdam reed, om de verschillende ouders te bezoeken. Ja, meneer Hibbel speelde voor speurder! Heelemaal in z'n eentje daagde hij de belhamels vóór zich, ondervroeg ze. Niet alleen de raddraaiers, óók anderen, die op den noodlottigen middag tegenwoordig waren geweest. Op een bizondere wijze wist hij zoodoende achter de waarheid te komen. De ware schuldigen leerde hij kennen!...

's Avonds 9 Augustus, nog zes dagen vóór 't einde van de groote vacantie, zat meneer Hibbel samen met de veertien in den tuin. Hij had ze iets te vertellen!

'Om half negen is er oudersvergadering in de school aan de Planciusstraat. Ik zal daar 't woord voeren. Ik weet al de namen van de schuldigen. Ik zal voorstellen, de daders van de brandstichting uit te sluiten van 't tonnenfeest, dat dus dóórgaat, als de ouders dit willen.'

Ach, de Emmen deden niet heel erg verrast, omdat ze al vermoedden, dat er zooiets gebeuren ging.

Max vroeg verlof, om den uitslag te mogen afwachten met anderen vóór 't gebouw.

Tegelijk met meneer Hibbel trokken de

jongens op 't pad, om zooveel mogelijk kennissen op te trommelen. Ze begrepen heel goed, dat de zaak al in orde was, anders zou hun weldoener zich wel tegen dat opwachten verzet hebben.

Zoo werd dienzelfden avond de Planciusstraat in rep en roer gebracht, door 't lawaai van een goede honderd jongens en meisjes.

Achter de verlichte ramen overlegden een aantal ouders met enkele onderwijzers over 't al of niet dóórgaan van 't tonnenfeest.

Meneer Hibbel wees nu de schuldigen aan, vertelde uitvoerig de manier, waarop den bewusten middag verloopen was. Hij legde zeer sterk den nadruk op de houding van *zijn* jongens. Met algemeene stemmen keurden de aanwezigen goed, dat 't tonnenfeest toch zou doorgaan, dat negen schuldigen werden uitgesloten.

'Het zal uitbundige vreugde geven, als zoovele onschuldigen hoeren, wat er hier is besloten. Wacht u eens even!'

Meneer Hibbel verliet 't lokaal, draafde de gang door, opende de groote deur en - zwaaide met beide handen.

Max en de vrienden begrepen hem!

Onmiddellijk begonnen ze hun lieve stemmetjes te doen hooren. De overigen deden uit alle macht een handje mee, gauw genoeg ingelicht als ze waren.

Daar binnen hoorden de ouders 't rumoer, 't herhaalde: 'Leve onze ouders! hoera!'

Ze lachten, maar toch voelden ze zich blij te moede, nu door toedoen van meneer Hibbel de onaangename zaak zóó goed was afgewikkeld.

De gansche troep buiten, vol vreugde over 't gevallen besluit, trok hossend en juichend door de straten. Een zeer ijverig agent, die aan wanordelijkheden dacht, kreeg van Max een klop op z'n schouder met 't kernachtige woord: ‘Puike waar!’

Maupie vond een toelichting noodig.

De agent tastte nog in 't duister, maar nu kwam Matthias met z'n slotwoord: ‘In de Planciusstraat vindt u onze ouders!’

De agent begreep 't zaakje nu wel. Lachend wuifde hij met de hand.

De achterblijvers haalden den troep weer in en vroolijk, gelukkig vervolgde de bende haar weg, tot vanzelf 't rumoer verminderde door 't links en rechts afslaan van huiswaartskeerenden.

In de haast werd er nog afgesproken, dat iedereen, die maar eenigszins kon, den volgenden morgen op 't terrein zou komen.

De veertien Emmen met enkelen uit Charlois voeren met 't bootje over.

De Emmen vonden meneer Hibbel nog niet thuis. Toen moest Fie er maar aan gelooven! Ze werd in de maling genomen! Lustig dansten de jongens om haar heen, zoodat ze 't haast op de zenuwen kreeg van 't lachen.

Ze scheen óók in 't complot geweest te

zijn, want ze kwam na d'r bevrijding met een groote schaal wafels aandragen, zette die op tafel en zei: ‘Voor de onschuldigen!’

Enkele jongens wilden al toetasten, maar de aanvoerder riep: ‘Wachten op meneer Hibbel!’

Een half uurtje later kwam deze thuis. Luidkeels jubelden ze hem toe, sprongen om hem heen, om rood en moe op d'r stoelen neer te vallen.

Meneer Hibbel lachte maar, 't meest om Fie, zeer komisch klagend over die herrie van straks. Nu waren de wafels verloren! Niet één bleef leven. Fie deed ook mee en, nadat één schaal een armzalige leege witte bodem liet zien, kwam ze waarlijk met een tweede te voorschijn.

Max kon niet nalaten uit te roepen: ‘Als er twee menschen op de wereld de besten zijn, dan noem ik ze meneer Hibbel en Fie.’

Opnieuw barstte 't lawaai los. Ook Maarten moest uiting aan z'n gevoel geven!

‘De twee dingen op aarde,
die 't van al de andere wonnen,
Zijn - wafels en tonnen!’

Eenmaal aan 't rijmen, deed Mavnix er óók een schepje op:

‘Wie is de man, zoo heel apart?
Dat is de man met 't gouden hart!’

Tenslotte werd meneer Hibbel er verlegen van.

Moos moest nog een liedje zingen en dat deed hij zóó gevoelig en ontroerend. dat ze er allen stil door werden.

Bij 't naar bed gaan, sprong er in 't hoofd van Maurits een vreeselijke gedachte.

‘Hoe moeten we ons feest vieren? We hebben geen tonnen meer!’

VIII.
't Vlot.

Een tonnenfeest zonder tonnen! Stel je vóór! Die Maurits ook! Ja maar, hij had gelijk! Een onderzoek bracht aan 't licht, dat alleen de tonnen, die ze op den middag van den brand gebruikt hadden, nog voorradig waren. Dat aantal bedroeg niet meer dan vier!

Alle anderen waren door 't vuur vernield. Bovendien bezaten andere ingeschreven deelnemers óók geen ton meer, omdat de ouders in de eerste opwelling, bij 't hooren van de brand, de ton hadden opgeruimd, natuurlijk voor een krabbel of voor niets.

Er werden pogingen in 't werk gesteld om ze weer terug te krijgen, maar hoe gaat 't? Zij, die een ton hadden gekocht, toen *ver*kocht, voelden er niets voor, er opnieuw één te koopen. Er waren er nog wel te krijgen, maar, alsof er iets was uitgelekt, de prijzen, die gevraagd werden, waren belachelijk hoog. De feestcommissie hield een spoedvergadering en - de leden trokken sombere gezichten. Na een razend snel onderzoek was gebleken,

dat ze over niet meer dan acht tonnen konden beschikken. De aankoop van meerderen zou de kosten veel te veel opjagen.

‘Géén tonnenfeest dan maar!’ riep Mijndert.

‘Uitstellen tot 't volgend jaar!’

‘'n Ander soort feest!’

‘Wat dan? In vier dagen?’

Neerslachtige gezichten, uitgedachte hoofden! Er trok als laatste poging een gezantschap naar enkele groote magazijnen - vergeefs!

‘We laten ons niet afzetten!’ riep Max.

Marius wilde zelf tonnen màken!

De wildste voorstellen vlogen rond, maar alles stuitte af op 't steeds wederkeerende: ‘We hebben geen tonnen genoeg!’

Na lange beraadslagingen besloten ze, 't feest toch te doen doorgaan met acht tonnen. De wedstrijden zouden dan wel niet zoo belangwekkend zijn, maar allo, het kon niet anders!

Meneer Hibbel, van alles op de hoogte, zat alweer niet stil, maar zelfs meneer Hollewij, die hij raadpleegde, kon hem niet helpen.

‘Waar haal ik tonnen vandaan? Of 't moest zijn voor grof geld! Ik wil nog wel eens opbellen. Misschien zit er hier of daar nog 'n partijtje.’

Meneer Hollewij belde z'n zakenkennissen op, meneer Hollewij kreeg bericht van iemand, dat er in Dordrecht heel wat tonnen te

krijgen waren. Meneer Hollewij belde Dordt op... meneer Hollewij hoorde, dat hij voor een appel en een ei honderd-twintig oude vaten kon krijgen, mits hij ze zelf kwam halen!

‘Onzin!’ bromde de scheepsbouwer, ‘halen? Dat kost me nog al zoo iets!’

Hij legde den hoorn neer, en juist op dat oogenblik viel z'n oog op de groep van veertien. Er schoot hem een gedachte in 't brein. Jongens - vaten - tonnen - vlot. Snel greep hij den hoorn weer. Ongeduldig belde hij weer om aansluiting met de werf Hoogzeil. ‘Hallo! is u daar nog? ik had 't over die honderd-twintig tonnen! Ik kom ze halen! Ja zeker, ikzelf! De prijs blijft dus zoo? Goed! vandaag nog! Afgesproken!’

Meneer Hollewij liep snel z'n kantoor uit, de Emmen achterna.

‘Hei! hallo! heila!’

Verwonderd keken de veertien om, renden toen meneer Hollewij tegemoet.

‘Zeg 's, ik heb tonnen voor jullie! honderd-twintig! Maar je moet ze halen in Dordt. Doen?’

Natuurlijk wilden ze 't doen.

‘Hóé halen jullie ze?’

Maupie wilde met honderd-twintig jongens op stap gaan, dan elk een ton voor z'n rekening nemen en er mee naar Rotterdam rollen.’

‘'n Keurig plan,’ zei meneer Hollewij, ‘'t zal veel tijd kosten om 't uit te voeren.’

Marinus dacht aan 't water!

‘Juist,’ zei meneer Hollewij, ‘alle tonnen 't water in, achter elke ton 'n zwemmende jongen, die ze voortstuurt. Neen, wil ik jullie eens vertellen, hoe ik 't zou doen? Je maakt van de honderd-twintig tonnen 'n vlot!’

De oogen van alle veertien begonnen te schitteren! 't Tooverwoord vlot pakte hen dadelijk in. Het ging er alleen om, of 't mogelijk was, een vlot van al die losse tonnen te maken.

Meneer Hollewij was niet voor niemendal scheepsbouwer! ‘Ik zal jullie helpen,’ zei hij, ‘ik wil toonen, dat ik er spijt van heb, jullie verkeerd beoordeeld te hebben. Ik leen jullie 'n schuit, ik leen jullie een partijtje roeispanen, ik leen jullie 'n aantal planken, latten en spijkers. Jullie vaart met die schuit naar Dordt, je smijt al de tonnen 't water in, je timmert ze met latten vast, je spijkert er planken over, je bindt de schuit er achter bij wijze van roer. Met den stroom mee stuur je 't heele zaakje naar hier!’

De jongens luisterden met allebei d'r ooren. Ja, ze begrepen 't wel, maar d'r verbeelding begon te werken. Wat meneer Hollewij daar vertelde, leek erg eenvoudig, maar zóó onnoozel waren ze niet, of ze zagen de moeielijkheid ervan heel goed in. Neem alleen dat roeien met zoo'n schuit naar Dordt tegen den stroom op! En dan dat aan elkaar timmeren van al die tonnen, óók geen kleinigheid!

De jongens vonden 't idee verrukkelijk, maar aanvoerder Max voelde zich geroepen, op al de bezwaren te wijzen.

Meneer Hollewij mocht dat wel, want de jongen had zeker gelijk. Max wist ook niet, wat er nog volgen zou.

''t Lijkt me net iets voor jullie! Ik wou je alleen vier man meegeven om 'n handje te helpen. Simon is 'n uitstekend schipper, hij kent de Maas op alle plekken. Nou durven jullie 't zeker wel aan?'

Max keek verlicht. In 't eerst had hij er 'n hard hoofd in gehad, maar nu met die vier ervaren helpers.

Maarten wou ook toonen, hoe sekuur hij was. 'Meneer, zoudt u misschien kunnen zeggen, hoe duur 't wordt?'

Meneer Hollewij keek den penningmeester verrast aan. 'Hoe duur 't wordt?' herhaalde hij. De goede man had heelemaal niet aan geld gedacht. 'Jij bent zeker de man van de duiten?' vroeg hij, 'goed! tel maar op: Vier arbeiders, acht uur loon, huur van de schuit, van de planken, de prijs van de tonnen... nou, dat kost je nog geen duizend gulden!'

Meneer Hollewij keek doodernstig, alsof hij 't meende, maar de slimme Maarten, ook niet van gisteren, zei doodleuk: 'Meer dan driehonderd is 't niet! En dan koopen wij van u, laat eens zien, vijf-en-twintig tonnen, voor ja, wat vraagt u? Zullen we zeggen één gulden per stuk?'...

Hier hield Maarten op, want hij zag iets vreemds... 'n groote man, die schudde van 't lachen, zóó aanstekelijk, dat al de jongens mee gingen doen.

In 't eerst dacht Maarten, dat hij voor den gek werd gehouden, maar opeens voelde hij een hand op z'n schouder neer komen.

‘Bravo! penningmeester!’ hoorde hij, ‘goed gerekend. Weet je wat ik vind? Jullie hebt nu genoeg gepraat! Aan 't werk. Is alles klaar, dan stuur ik je de rekening wel thuis! Of nog beter! hier is ze al!’

Meneer Hollewij schreef iets op een snipper papier, liet niet zien, wat! Hij gaf 't toegevouwen aan Maarten.

‘Pas openen, als ik weg ben, anders loopt 't niet goed met me af!’

Weg draafde hij, nog roepende: ‘Ik stuur Simon en nog drie man bij je!’

Maarten stond als beduusd met 't papiertje in de hand, maar de anderen hadden genoeg gemerkt. Ze wachtten even, tot meneer Hollewij in 't kantoor was verdwenen.

't Papiertje werd opengevouwen. Er stond een groote nul. Daarin was geschreven: betaal met 'n stevige handdruk als echte, eerlijke jongens doen!

‘Net iets voor hèm!’ riep Max. Hij kon zich niet inhouden en luid daverde het in 't rond: ‘Hoera! leve meneer Hollewij!’ De andere Emmen herhaalden de woorden, terwijl de scheepsbouwer aan de telefoon met

groote voldoening luisterde.

Enkele minuten later kwamen Simon met drie helpers aanzetten. Met enkele woorden had meneer Hollewij hem uitgelegd: ‘Je hoeft alleen maar op te letten, laat ze zooveel mogelijk zelf handelen.’

Simon was 'n oude rot, vergrijsd in dienst van dezen uitstekenden patroon. Hij mocht de veertien wel. Met plezier zou hij ze bijstaan.

‘U zegt maar, hoe u 't hebben wil,’ zoo begon hij tegen Max. Hij had hem dikwijls genoeg als aanvoerder zien optreden.

Max kreeg een kleur, maar handig antwoordde hij: ‘Elk in z'n vak! zeg maar, wat we moeten doen.’

Simon lachte. ‘'n Leuke snuiter!’ vond hij. ‘Kom maar mee!’ zoo kommandeerde hij.

Er werd woest gesjouwd. Eerst kwam een lange, platte schuit vóór drijven. Daarin droegen ze planken en latten, een kist met lange duimen, een bos touw, een paar kettingen en een mast met zeil.

Meneer Hibbel, gewaarschuwd door meneer Hollewij, stapte juist 't erf op, toen de voorbereidende werkzaamheden waren afgeloopen. In 't vuur van hun ijver waren de veertien heelemaal vergeten, dat er nog een meneer Hibbel bestond.

De roeispanen droegen ze juist aan boord, toen Marnix z'n weldoener in 't oog kreeg. Hij gaf een schreeuw, waarschuwde de vrienden. Nu stoven ze op hem af. Ach, 't was ook

zoo onverwachts gekomen, ze hadden zoo'n haast, en of hij 't goed vond en niet boos was.

Meneer Hibbel zei niets anders dan: ‘Ik ga mee.’

Meneer Hibbel sprak nog over eetwaren en dranken. Geen enkele jongen had er over nagedacht, hoe lang de tocht heen en weer zou duren.

Fie werd bestormd. Van allerlei bussen en flesschen en trommels moesten ingepakt worden. Met al deze voorbereidende maatregelen schoot de tijd aardig op. Maar eindelijk zaten ze met d'r negentienen in de schuit. Om beurten zouden ze roeien. Vóór ze afvoeren, verscheen meneer Hollewij aan den kant.

Verwonderd keek hij naar meneer Hibbel. ‘Krijg maar geen blaren!’ riep hij spottend. Marius gilde: ‘We hebben kersenjam. Daar smeren we onze handen mee in!’

Meneer Hollewij weer: ‘Je roeispanen zijn te kort!’

‘Dan zetten we er 'n stukje aan!’ antwoordde Michel.

‘Je krijgt regen!’ riep meneer Hollewij nog.

‘Na regen komt zonneschijn!’ was de terugroep.

‘Je hebt niet eens 'n vlag!’ klonk 't nog.

Veertien wuivende zakdoeken zeiden meneer Hollewij vaarwel.

Daar gingen ze met een verschrikkelijk ge-

plas en geploeter. Niet één van de roeiers had recht op dien naam. Zulke vreeselijke roeispanen hadden ze ook nog nooit gehanteerd! Krampachtig trokken ze er aan, maar door de afwezigheid van goede dollen, waarin de spanen konden draaien, ging het wanhopig ongelijk.

Toen Maurits riep: ‘We zijn precies galeislaven!’ klopte dit niet met de ongelukkige manier, waarop de schuit voortbewoog. Telkens sloegen er twee spanen tegen elkander, dan weer bleven de stuurboord-roeiers werkeloos, waardoor de schuit onwijs naar den oever stevende. Dit ging gepaard met 'n gescheeuw van drieduizend stemmen. Max deelde gillende standjes uit, die niets uitrichtten.

Eindelijk ontfermde Simon zich over de ongeoefende zwoegers.

Hij en de drie helpers zouden 't maar eens alleen doen, en - 't ging prachtig.

Nu ontbrak er weer een goede stuurman!

Meneer Hibbel deed z'n best, maar toch was 't je ware niet!

Gelukkig was er niet veel scheepvaart, zoodat er weinig ongelukken mogelijk waren.

Trouwens, Simon zag alles!

Na een poos moesten er weer tien Emmen aan de spanen. Nu lukte 't roeien al veel beter! Prachtig oogenblik toen 't zeil uitgespannen werd. Met behulp van den wind ging 't met een aardig gangetje. Allemaal kropen ze, zooveel de ruimte dat toeliet, in

de schaduw van 't zeil, want op echte Augustusmanier stond de zon te stralen.

'n Kwartier lang kwam de schuit alleen door de kracht van den wind vooruit. Dat gaf de zwoegers een poosje rust. Languit lagen de jongens op de planken, keken naar de voorbijschuivende oevers, wreven d'r pijnlijke handen en - slurpten een verfrisschend bekertje uit één van de flesschen.

Rotterdam - Dordrecht is nu niet bepaald 'n groote afstand. Toch deed de schuit er méér dan vier uur over. Zoo flink als ze waren, konden ze 't zware roeien in 't geheel niet uithouden.

Max voelde nu pas hoe hard ze de vier helpers noodig hadden, vooral doordat de wind was gaan liggen.

Met uitbundige vreugde zagen de veertien eindelijk 't oude Dordt voor zich opdoemen. Terug viel er immers niet meer zoo te sjouwen. Dan konden ze met den stroom meedrijven, dan was alle leed voorbij!

't Allereerst wat ze deden, toen de schuit goed en wel aan de werf gemeerd lag, werd voor de enkele toeschouwers in de buurt, een koddige vertooning. De gewone kleeren vlogen uit, 't badpak zat er al onder, en - te water! was 't wachtwoord.

Zoo'n opfrisschertje deed ze goed. Te heerlijker smaakte de inhoud van bussen, trommels en pakjes. Simon en de maats kregen ruim hun deel.

Max had al lang eens rondgekeken, maar wat hij zag - géén tonnen! De plek om hem heen leverde 'n verward schouwspel: het leek ook wel een opslagplaats, maar er lagen ook kleine booten, die blijkbaar opgelapt moesten worden.

Simon vertelde, dat ze meteen de tonnen gingen halen, hij moest wachten op den man, die ze verkocht had. Zonder behoorlijke afrekening ging dat niet.

Daarom werd er braaf geschransd, even gerust en toen volgden ze Simon naar 'n kreek. Opeens ontdekten ze nu de tonnen.

Na enkele minuten had Simon betaald, de quitantie borg hij in z'n zak en - daar begon 't lieve leventje!

Rollen, rollen, rollen! hoepla! 't water in! Dat was een ander werkje dan roeien. Simon dreef de neergeplofte tonnen met een lange haak de kreek uit naar de haven. Eén van de maats begon dadelijk de drijvende tonnen door middel van latten tegen elkaar vast te leggen en stevig timmerde hij een plank boven op een rijtje tonnen.

Het ging heel regelmatig. Elke nieuwe ton kreeg een plaatsje naast 't stelletje, dat al bij elkander lag. De lange latten werden er over en er langs op gespijkerd. Sterke touwen hielpen mee, 't groeiende vlot stevig bijeen te houden. De jongens, in hun badpak, konden de onwillige tonnen gemakkelijk gehoorzaamheid leeren. Soms dreef er eentje weg, maar

een zwemmend knaapje bracht de vluchteling weer bij z'n lotgenooten.

Enkele uren verliepen!

Dit werkje beviel de veertien heel wat beter dan 't zware roeien. Met de grootste vreugde zagen ze 't vlot tenslotte op 't water deinen.

Door middel van zware kettingen werd de schuit aan 't vlot bevestigd. Deze moest als roer dienen.

De havenmeester kwam 't zaakje nakijken, ontving 't liggeld, terwijl Simon een papier kreeg, waarop de toestemming stond, dat hij 't vlot naar Rotterdam mocht vervoeren.

De klok van den ouden Dordtschen toren wees half vijf! De warmte was wel een beetje bar, maar best te verdragen in een badpak. Simon en z'n maats hadden 't tamelijk te kwaad.

Om kwart vóór vijven kwam er beweging in 't vlot! Heel handig had Simon het een spitsen vorm gegeven. Twee tonnen voorop, daarachter vier, dan zes en nu allemaal rijtjes van zes.

De planken gaven den jongens gelegenheid, zich over 't vlot te bewegen.

Simon bevond zich op de schuit, waar hij 't roer hanteerde en dus 't vlot bestuurde.

Heel, heel langzaam schoof het voort, meegetrokken door de kracht van den stroom. De mannen aan den kant duwden wat ze konden en zoo dreef 't vlot sukkelig naar de rivier. Hoeveel planken er ook op de tonnen gespijkerd waren, toch bewoog de massa wiebe-

lend, met een voortdurend bonken tegen elkaar.

De veertien konden dus volstrekt niet netjes over een effen vlak tippelen. Ze moesten met veel overleg loopen en maar 't liefst liggen of zitten. Na lang aarzelen kreeg 't vlot zin, met den stroom mee te drijven. Weldra zagen de vlotters Dordt uit 't gezicht verdwijnen.

Aken en kleine stoombooten voeren hen voorbij. Het was voor de Emmen een heerlijke tocht! Op zoo'n manier hadden ze nog nooit de Maas bevaren. Af en toe, als er een grootere boot was voorbijgekomen, klotste 't deinende water over hen heen. Ze gilden er om! Hun plunje lag droog en wel op twee tonnen, die recht overeind gezet waren, toegedekt door 't zeil. De wind? Ach, geen aasje! Broeierig vond Simon 't weer, net of er onweer moest komen. Al een paar maal had hij naar de lucht gekeken, 't voorhoofd gefronsd. De hemel zag niet meer zoo blauw. Heel ver weg kwamen zwarte koppen te voorschijn.

Simon gaf bevel, alle touwen en kettingen nog eens extra aan te trekken.

'Dat wordt zwaar weer,' zei hij, terwijl z'n gezicht er bedenkelijk ging uitzien, 'ik ga op de Kinderdijk af. Daar is 'n goede vluchtplaats om er m'n vlot tijdelijk op te bergen. Ik ben bang, dat 't anders uit elkander slaat.'

De rivier deed ook bang, want 't water bewoog onrustig. De sterke deining maakte 't

bijna onmogelijk te loopen. Soms spoelden de golven brutaal over de tonnen heen. Vreemde vlagen schoten over de Maas. De tonnen begonnen heftig tegen elkaar te botsen. Een raakte zelfs los, doordat de spijkers niet diep genoeg in 't hout zaten. Met groote moeite probeerden de mannen, 't ongemak te herstellen. Helaas! de ton ging er van door!...

Simon schreeuwde: ‘Allemaal in de schuit!’

De stootwinden maakten 't blijven op 't vlot te gevaarlijk. Nu kropen de jongens over de planken in de richting van de schuit. Krampachtig hielden ze zich vast om daarginds wat veiliger te zijn. Meneer Hibbel, niet erg gerust, liet dit niet merken.

Vroolijk keken de Emmen niet meer. De lucht werd zwart, woeste rukwinden joegen de golven steeds hooger. Weer raakten enkele tonnen los, dansten op 't schuimende water, tolden als dol in 't rond om snel uit 't oog te verdwijnen.

Daar flitste de eerste bliksemstraal, enkele seconden later gevolgd door 'n knetterenden donderslag.

Op dàt oogenblik bereikte 't vlot de veilige inham, waar 't rustiger liggen kon. Lange zware balken braken de kracht van 't water, doordat ze in de lengte de rollende golven tegen hielden.

Het was hoog tijd!

Zoo snel mogelijk pakten allen hun kleeren, repten zich naar een naburige schuur. De

stortregen plaste neer, zóó hevig, dat de weggescholen jongens zelfs geen rivier meer onderscheidden.

Met stroomen kletste de regen neer, minuten lang; geweldig hevig rolde de donder, maar strenge meesters regeeren niet lang. 't Onweer woedde geweldig, maar kort. Na twintig minuten hield de regen op, waarna de lucht brak en de zon weer vroolijk over den omtrek scheen.

De veertien verlieten hun schuur om de tocht met 't vlot te vervolgen.

'n Wonderlijke tocht!

IX.
Tonnen.

Kalm dreef 't vlot met den stroom mee. Na 't onweer voelden alle opvarenden zich verfrischt. Opnieuw zochten de jongens een plaatsje, zittend of liggend. Weer wiebelden ze een weinig mee en 't duurde niet lang, of Rotterdam kwam in zicht.

Maar - hóé 't gebeurd is, weet niemand, op zeker oogenblik begonnen de groote duimen, waarmee de planken op de tonnen gespijkerd zaten, los te laten. Misschien had de regen hier schuld aan, doordat 't hout te week was geworden. In elk geval, enkele gedeelten van 't vlot maakten aanstalten om op eigen houtje vlotje te gaan spelen. Juist op de plaatsen, waar de eene plank eindigde en de tweede begon, werd door 't wringen de verbinding verbroken.

Alsof de deelen het hadden afgesproken, ze haalden de streek allemaal tegelijk uit. Vóór meneer Hibbel of Simon eigenlijk goed begreep, wat er gebeurde, zagen ze vijf gedeelten van 't vlot uit elkander gaan.

Meneer Hibbel was te beduusd om geluid te geven, maar Simon schreeuwde uit alle macht: ‘Spring over! over! over!’

Op elk van de vijf deelen bevonden zich enkele jongens, die zelf te verbouwereerd deden, om aan overspringen te denken.

Met iedere seconde vergrootte zich de afstand tusschen de verschillende stukken, zoodat er van overspringen geen sprake meer was.

De Maas vond 't zeker moppig, al die kleine vlotjes. Ze nam ze zorgvol mee, voerde ze een eind van elkander af.

Max kreeg 't eerst z'n tegenwoordigheid van geest terug. Hij overzag den toestand. Helder klonk z'n stem: ‘Blijf bedaard! verroer je niet!’

Meneer Hibbel bevond zich op 't achterste gedeelte van 't vlot. Dit was aan de schuit verbonden gebleven. Met de oogen vol schrik staarde hij naar de vijf vlotjes, die wel uit elkander dreven, maar toch vrij dicht in elkaars nabijheid.

‘Simon! Simon! wat moeten we beginnen?’ riep meneer Hibbel in de grootste angst.

‘Niks! niks! niks!’ schreeuwde Simon, ‘als ze zich maar koest houen, gebeurt er geen snars!’

Roerloos stond meneer Hibbel op 't plankenvloertje. Hij schommelde nogal, maar aan vallen dacht hij niet. Daar gingen z'n jongens! Wat moest dat worden? Elke aan-

komende stoomboot kon ze overvaren. Dan waren ze verloren! Meneer Hibbel vergat twee dingen!

In de eerste plaats konden ze alle veertien goed zwemmen, ten tweede hadden ze in 't ergste geval toch tonnen en planken om zich aan vast te klampen.

Ook de schuit kon als reddingsmiddel dienen. Het schoot meneer Hibbel te binnen, dat deze geroeid kon worden. Vandaar z'n kreet: ‘Roei er op af!’

Simon had daar al lang over gedacht, maar het leek hem beter, de vlotjes kalm te laten voortdrijven. Op dit oogenblik bestond er geen onmiddellijk gevaar. Mocht er iets gebeuren, dan kon de schuit diensten bewijzen.

Groote schepen kwamen niet voorbij Rotterdam en de Rijnaken en de gewone rivierschepen zouden niet zóóveel golfslag verwekken, dat de vlotjes erdoor van streek konden raken. Toen Max eenmaal merkte, dat de toestand niet zoo vreeselijk was, als hij eerst vreesde, kwam er een wonderlijk gevoel bij hem boven. Het gevaar wàs er! Maar ook tegelijk de redding! Ook hij dacht aan de schuit, waar ze in een uiterste geval op af konden zwemmen. Hij wist, dat Simon met z'n mannen hem niet in den steek zouden laten. Trouwens, meneer Hibbel was er óók nog.

Al die overdenkingen stemden hem gerust. Hij deed z'n best, ook de vrienden duidelijk te maken, dat ze wel voorzichtig moesten zijn,

maar rustig en zeker moesten blijven. Daardoor overwon bij Max 't gevoel van trots, zóó'n avontuur te mogen beleven. Hij werd vervuld van een groote vreugde, omdat hij met z'n vrienden dit zonderlinge voorval mochten mee maken.

Meneer Hibbel hield niet op met z'n pogingen om Simon te bewegen, met de schuit de jongens over te nemen.

'Geloof me, meneer, als we gaan roeien, beweegt 't water nog meer. Dan loopen we gevaar, dat de vijf stukken verdeeld worden. Dan zijn we per slot van rekening alle tonnen kwijt ook!'

Eén van de mannen opperde 't plan om lussen uit te gooien, die de jongens konden vastgrijpen, waarna ze 't touw moesten inpalmen. Simon bromde wat, maar toch scheen hij iets voor 't denkbeeld te voelen.

Het bleek niet uitvoerbaar!

De touwen, doorweekt van 't water, lieten zich niet gooien, omdat ze tientallen kilo's wogen. Daar naderde achter hen 'n sleepboot, terugkeerend na een langen dienst.

Simon praaide die, maakte de kapitein duidelijk, wat er aan 't handje was.

Voorzichtig voer de boot opzij langs één van de vijf losgeraakte deelen. Er werd heel behendig een dunne lijn uitgeworpen. Marnix wist ze te grijpen, ha! nu was er verbinding! Zoetjes aan palmde hij in, kwam op die manier naast de sleepboot te drijven.

Op zijn beurt smeet Marnix de lijn weer naar Maurits. Ook deze kreeg houvast, trok, trok, om na enkele minuten achter Marnix aan te drijven.

Hetzelfde spelletje herhaalde zich nog driemaal.

Hoera! de vijf deelen waren weer vereenigd, dreven broederlijk naast en tegen elkaar met de sleepboot mee.

De kapitein daarvan beval de hoofdman van elk deel, de lijn stevig vast te houden. Zóó nam hij ze op sleeptouw.

Meneer Hibbel haalde nu geruster adem. Simon keek niet langer zoo nijdig, want ook de schuit kreeg een lijn over zich heen. Ze werd gegrepen en nu kon 't zaakje gelijk met de rest voortgetrokken worden. Dat ging heel geschikt!

Jammer alleen, dat Marius op zeker oogenblik de lijn liet glippen!...

Daardoor raakte zijn vlotje dadelijk achter. Met hun vieren vielen ze languit op d'r buik, graaiden met krampachtige bewegingen naar 't wegschietende touw, maar de afstand was al te groot.

De sleepboot moest nu wel langzamer varen, om 't vijfde vlotje weer te kunnen praaien.

Ongelukkigerwijze raakte dit uit den koers, omdat 't niet werd bestuurd. De jongens, die met d'r vieren aan één kant waren gaan liggen, werden zelf de schuld van 't afdrijven. De sleepboot, door al de tonnen en de schuit

in d'r bewegingsvrijheid belemmerd, kon ze niet praaien.

't Nieuwe eilandje dreef dus op eigen houtje met den stroom mee, ongeveer een veertig meter achter de anderen, en evenzooveel meer rechts. Er ontstond een geweldig lawaai, toen er een lange rijnaak aankwam, voortgetrokken door een kleine sleepboot.

Deze kon toch waarlijk geen hulp verleenen en met de grootste moeite stuurde het kleine ding tusschen de vier deelen en 't eilandje dóór, met 't gevolg, dat 't laatste op een liefelijke wijze begon te schommelen.

Meneer Hibbel kwam op 't idee tegen den kapitein van zijn sleepboot te schreeuwen:

‘Gooi 'n lijn naar de aak!’

Ja, dat kon!

Handig werd de lijn geworpen, op de aak gegrepen en weer naar Marius gesmeten. Deze pakte ze niet, maar Michel, voorover vallende, kreeg ze onder z'n buik. Bijna bleef ze aan de rijnboot haken, want deze voer natuurlijk dóór. Heel even werd 't eilandje meegesleept. Toen raakte de lijn weer vrij en - er was opnieuw verbinding met de anderen.

Meneer Hibbel voelde zich weer geruster, maar nòg kwam er aan z'n lijden geen einde! De sleepboot, die niet gerekend had op deze extra vracht, kreeg kolennood! De machine werkte met minder kracht.

‘Blijf nu bij elkaar!’ riep hij tegen Simon, ‘ik moet jullie hier in den steek laten. Ga met

je schuit vóór!’

Jawel, dat moest Simon maar eerst kunnen! Er was eenvoudig geen denken aan! Hij werd veel te veel in z'n bewegingen gehinderd.

Toen dus de sleepboot vaart minderde en naar den wal moest, zat er niets anders op, dan òf mee te gaan, òf op eigen houtje naar huis te drijven.

Meneer Hibbel wilde vóór alles, z'n jongens in veiligheid zien, maar Simon raadde hem af, mee te gaan naar den wal.

‘Ik raak er met al die tonnen in botsing met alle mogelijke schepen! Ik màg er met 'n vlot niet eens landen. Laten we kalmpjes doordrijven. Nog 'n half uur en we halen Charlois.’

Meneer Hibbel moest door die woorden toegeven. Dus bedankten ze den kapitein van de sleepboot en zoo dreven de deelen met de schuit weer verder.

Simon kreeg zwaar werk!

Hier was een druk verkeer op 't water, zoodat hij, die schuin moest oversteken, voortdurend in gevaar verkeerde.

Toch zou alles nog goed afgeloopen zijn, als ‘de Batavier’ niet juist aan kwam zetten. Het was een eerste klas schip, reusachtig groot. Al werd 't gesleept en al voer 't langzaam, toch veroorzaakte het zoo'n hevige deining, dat de schuit van Simon geweldig op en neer ging, met 't gevolg, dat ook de tonnen een soort van horlepiep uitvoerden. De

laatste weerstand van 't oude vlot, in vijven verdeeld, werd gebroken. In een ommezien lieten er nu elf, twaalf, dertien stukken los...

Van de veertien jongens hadden er acht 'n plaatsje in de schuit gezocht. De hoofdmannen, die de lijnen vasthielden, daarbij geholpen door enkele makkers, zagen zich opnieuw losrukken en zelfs vier vlotjes gingen op avontuur zonder 'n levend wezen aan boord!

Voor de zooveelste maal geraakte meneer Hibbel in hevige onrust. Nog kleiner werd 't afgescheiden vlotje, nòg grooter de kans van verongelukken.

Uit alle macht begonnen de mannen in de schuit te roeien. Nu moest 't wel, want links lag Charlois... zachtjes aan dreven ze voorbij de scheepswerf.

Op de vlotjes, die nog door jongens bezet waren, heerschte nu toch een vage angst, dat 't avontuur dezen keer niet goed zou afloopen. Zouden de weinige tonnen, die thans nog met elkaar verbonden waren, dit blijven? Konden ze zich zwemmende redden? Zou de stroom niet te sterk zijn?

Simon wist niets beters te doen dan luidkeels de aandacht te trekken van voorbijvarende booten. Meneer Hibbel zag bleek! Aanhoudend verweet hij zichzelf, dat hij dezen tonnentocht niet had belet. Eerlijk gezegd, hij was overvallen! Er was hem geen tijd gelaten tot nadenken...

Meneer Hollewij keerde na 't middagmaal

nog even naar z'n kantoor terug. Er moest een zeer belangrijke zaak in orde gemaakt worden. Hij zat voor 't raam, dat uitzicht gaf op de rivier. Zeer tevreden leunde hij achterover in z'n schrijfstoel, rookte een sigaar en tuurde naar buiten. De schemering begon te vallen.

Eensklaps dacht hij aan de tonnen-geschiedenis. Snel trok hij z'n horloge uit den zak, schrikte ervan, dat 't al zoo laat was. Hij greep de telefoon, belde Dordt op, hoorde, dat 't vlot afgedreven was om half vijf.

Maar dan moest 't toch al hier zijn! Meneer Hollewij liep naar buiten tot aan den uitersten rand van de werf. Scherp liet hij z'n blik gaan over de rivier, en - keek hij goed? Zag hij daar geen schuit met Simon er in? Dreven daar één, twee, drie, vier, vijf - allemaal groepjes tonnen, sommige bezet door één of twee jongens? Groote goedheid! wat was er gebeurd?

Meneer Hollewij wist te handelen!

Hij vloog naar z'n kantoor, belde de havenpolitie op, deelde in enkele woorden mee, wat hij zag. Daarna sprong hij zelf in een klein motorbootje, dat hersteld moest worden. Hij dacht niet aan gevaar! Vooruit!... Uit alle macht tufte hij de tonnen achterna. Er moest hulp geboden worden! Nu al onderscheidde hij niet eens meer de drijvende groepjes. Wat zou er gebeuren als 't donker was.

Hevig kwelde hem 't zelfverwijt, de jongens aan dit avontuur te hebben gewaagd. Begrijpen, wat er gebeurd was, deed hij niet. Simon en z'n helpers waren toch betrouwbare kerels! Kon 't onweer misschien schuld hebben?

Daar hoorde hij 't snelle tuffen van 't politiebootje, dat hem weldra inhaalde. Meneer Hollewij zwaaide met de hand, waardoor 't dicht langs hem kwam.

Binnen twee minuten wist de inspecteur alles en zoo snel mogelijk zette hij door, terwijl meneer Hollewij gauw naar den kant stuurde, want zijn bootje begon vol water te loopen.

Hij bleef op de landingsplaats wachten, zag, hoe de politie behendig de verschillende vlotjes bij elkander wist te halen, geholpen door de lijnen van Simon's schuit.

Van de eenzame tonnen werd geen notitie genomen. Die dreven kalmpjes naar - zee!

Meneer Hollewij, vuurrood van opwinding, slaakte een zucht van opluchting, toen hij merkte, dat al de jongens aan boord van de schuit overgebracht waren.

Met aandacht volgde hij 't handige opdrijven van de overblijvende vlotjes naar den wal, gesteund door Simon en z'n mannen.

Daar sprongen de jongens op den kant - meneer Hibbel en eindelijk de mannen.

Meneer Hollewij aarzelde niet, liep wat hij loopen kon naar den dijk, de vlotters tegemoet.

Nu deden de veertien weer geweldig druk, al hadden ze 't laatste uur geducht in angst gezeten.

Meneer Hollewij drukte ze wel viermaal de hand.

Meneer Hibbel zei maar één woord: ‘Domoor!’

‘Je hebt gelijk,’ was de uitroep van den scheepsbouwer, ‘ik ben 'n domoor! Had 't mij toch afgeraden!’

Meneer Hibbel zei: ‘Je laat me niet uitspreken! ik ben 'n ezel!’

‘Wat 'n groot geluk, dat 't zoo goed is afgeloopen.’

‘De jongens hebben zich kranig gedragen en ook Simon met z'n mannen deden wat ze konden.’

Eerst na 't vertrek van meneer Hibbel met de Emmen, hoorde meneer Hollewij alle bizonderheden.

Fie stond aan de deur, toen ze in de vallende duisternis 't stelletje zag aankomen. Zij wist heelemaal niet, in welk gevaar het had verkeerd.

Meneer Hibbel vertelde er niet veel van, de jongens des te meer, maar Fie begon op 't laatst te begrijpen, dat haar meneer bizonder in angst had gezeten. Hij zag zoo wit en hij was zoo stil!...

Den volgenden morgen vertelde hij Fie iets meer. Aan 't eind zei hij: ‘'t Is goed afgeloopen, Fie! je ziet, dat zelfs volwassen

menschen niet altijd genoeg hun verstand gebruiken.' -

Van de honderd-twintig tonnen waren er zeven-en-veertig op weg naar Engeland of wie weet waarheen. De overigen waren door Simon en z'n mannen naar de opslagplaats vervoerd. 't Voorval bleef niet onbekend, zoodat er zelfs in de kranten over werd geschreven! Het stroomde dan ook vrienden en kennissen, die er méér van wilden weten.

Max kwam op den inval, van de voorradige tonnen, die nu misschien verkocht zouden worden aan jonge liefhebbers, eerst een herinneringsteeken te bouwen! Zoolang ze niet gedroogd hadden, konden ze toch niet goed gebruikt worden.

'Het moet meteen reclame zijn voor ons feest,' zei Max. 'We bouwen 'n hooge stapel, zoo dicht mogelijk bij de rivier. In de bovenste rij maken we flinke letters, die samen 't woord Tonnenfeest vormen. Ik wou de tonnen van binnen verlichten en ze wit verven. Dan leest iedereen 't woord overdag en 's avonds.'

Na wat heen en weer gepraat besloten ze, met spoed aan 't werk te gaan.

Nu deed de kraan prachtig dienst!

Er verrees een hooge stapel tonnen, waarvan de bovenste rij eerst nog onder handen genomen moest worden, om er reuzen letters uit te zagen. Eerst toen werden deze omhoog geheschen en ja, indrukwekkend las iedereen

't woord tonnenfeest.

Nog meer plezier hadden de jongens met donker, toen de schitterende letters aan de overzij goed te lezen waren.

Dienzelfden nacht schrikte heel Charlois en een stuk van Rotterdam uit d'r slaap òp!

Door een hevige orkaanachtige wind begon de tonnenstapel te bewegen, om eindelijk met een donderend lawaai omver te storten.

Gelukkig, dat de lampen, binnen in de bovenste elf, gedoofd waren, zoodat er niet voor de tweede maal brand ontstond. -

Het spreekt van zelf, dat er nog al wat koopers van tonnen kwamen. Voor een appel en een ei waren ze te krijgen.

Zoo volgde een herhaling van de tonloopoefeningen. De meeste gladdekkers haalden hun schade in, want de datum van 't feest was nu vastgesteld op 12 Augustus!

't Feestterrein lag nu kant en klaar, alleen geopend voor de vroegere helpers en de deelnemers aan de wedstrijden, maar, uitsluitend op vertoon van 'n kaart, afgegeven door de feestcommissie.

Het spreekt, dat de schuldige uitgeslotenen niet stil hadden gezeten. Ze konden 't niet verkroppen, dat zij aan de kaak gesteld waren. Juist 't soort als zij, wilde zich wreken door opnieuw kwaad te stichten.

Ze zochten elkander op, overdachten de een of andere gemeene streek, waardoor ze 't feest konden beletten of minstens doen mislukken.

Telkens bezochten ze de omgeving van 't feestterrein, verzonnen allerlei vreeselijkheden, maar 't was allemaal even dwaas.

Er kwam bij, dat ze van niemand steun ondervonden, waardoor ze tenslotte hun plan moesten opgeven. -

De veertien werkten reusachtig!

Wat ze al niet afpenden, wat ze al niet renden en draafden, terwille van de laatste toebereidselen, wie ze al niet om steun en hulp vroegen, waar ze al niet heen trokken om afspraken te maken, inkoopen te doen, 't was gewoonweg geweldig!

Moesten er geen prijzen gekocht worden, en een cadeau voor meneer Hibbel en Fie? Zouden er geen stalletjes komen om de bezoekers te kunnen verfrisschen?

Wel was de aanvang gesteld op drie uur, maar dan kon 't nog warm genoeg zijn, om niet vele dorstigen naar 'n fleschje dit of dat te doen smachten.

En bestaat er een tonnenfeest zonder muziek? Zonder commissarissen van orde?

Wat zou er terecht komen van wedstrijden zonder 'n bekwame jury en scheidsrechters? Maar - de feestcommissie kwam met alles gereed en goed ook!

't Feest, 't groote tonnenfeest kon beginnen!

X.
In 't water!

‘Lig toch stil!’ bromde Max voor de tweede maal tegen Marius, met wie hij op één kamer lag, ‘scheelt er wat an?’

‘Ik kan niet slapen,’ fluisterde Marius.

‘Tel tot honderd! In elk geval moet je met zoo woelen. Je houdt mij ook wakker, en morgen is 't een vreeselijk drukke dag! Stil hoor!’

Marius zuchtte, kneep z'n oogen stijf dicht, maar 'n minuut later gingen ze weer open. Heel flauw onderscheidde hij 't ledikant, waarin Max lag. Ook de waschtafel en de dunne lichtstreep tusschen de gordijnen.

Marius kòn niet slapen! Hij had 't nu eenmaal in z'n hoofd gezet, morgen, den dag van 't groote tonnenfeest, een prijs te winnen! Waarom hij niet en een ander wel? Had hij zich niet bovenmate geoefend deze laatste dagen? Was hij niet lenig en vlug? En zei meneer Hibbel niet telkens: ‘Als je maar wilt!’

Welnu, hij wilde! dus moest hij winnen.

En toch was hij niet gerust. Er leefde een gevoel in hem, alsof 't gansche tonnenfeest niet zou plaats vinden. Aan de vrienden had hij er ook al over gesproken. Ze waren aan 't lachen en spotten getrokken. Maurits voorspelde, dat er oorlog zou komen. Marinus geloofde vast en zeker, dat ze allemaal ziek zouden zijn. Maupie trachtte Marius te overtuigen, dat de minister van onderwijs 't feest zou verbieden. Michel meende, dat er minstens twee vliegtuigen op de toeschouwers kwamen neerploffen. Marius werd geducht geplaagd. En toch bléef in hem dat vage angstgevoel alsof er iets gebeuren ging. Telkens weer zei hij tot zichzelf: ‘Je bent 'n flauw schaap!’ Het hielp niet. Hij probeerde stil te liggen om Max niet te hinderen. Gelukkig, die sliep! Hij hoorde hem rustig ademhalen.

Stilletjes stond Marius op, liep naar de waschtafel om z'n warm hoofd te betten. Toen stak hij 't even buiten 't raam, dat openstond. Daarna bleef hij in bed rechtop zitten, probeerde versjes van school op te zeggen.

Wel zakte hij na een poos weg, maar het droomen van allerhande verschrikkelijke gebeurtenissen deed hem soms kreten slaken en bewegen, zoodat Max er weer aan te pas moest komen. Eerst tegen den morgen viel hij in een rustigen slaap.

Max stond doodstil op, begreep, dat de

driftkop dezen slaap hard noodig had.

Meneer Hibbel ging even kijken, toen Max hem vertelde van de lawaaierige nacht. Ook hij vond 't maar beter, hem niet te wekken.

's Morgens maakten de dertien het zich niet druk meer. Alles was immers tot in de puntjes gereed. Ze bekeken telkens 't programma, ze liepen over 't feestterrein, waar nu al vroolijk de vlaggen wapperden op de hoeken van de tribunes. O nee, 't waren geen voetbaltribunes, nee, heel eenvoudige, niets dan lange planken op schragen, welwillend door meneer Hollewij afgestaan.

Ze oefenden zich nog een beetje in 't tonloopen, ze redeneerden 't honderd uit in de tent.

'Zou die Marius nòg slapen?' vroeg Marnix op zeker oogenblik.

'We moesten eens gaan hooren! Misschien is hij ziek.'

Met z'n veertienen min één, trokken ze naar de slaapkamer en - werkelijk, Marius sliep nog.

Wat nu te doen? Hem wakker maken? Dat kon toch niet goed zijn. Dus lieten ze hem rustig slapen.

Fie dacht er anders over. Zij kende de driftkop veel te goed om niet te weten, hoe hij zelf 't land zou hebben als 't zoo laat werd. Ze ging naar boven, schudde hem eens flink, en daar zag ze een gezicht, zóó verbaasd en toen weer zóó dreigend, dat ze maar gauw

uitriep: ‘Tijd! tijd! hóóg tijd!’

Weg was ze, zoodat ze de volgende daden van Marius niet bijwoonde:

Op den vloer springen, stampen, aan z'n kleeren rukken, z'n veters kapot trekken, woedende gezichten zetten, zich niet wasschen, smijten met de dekens, om eindelijk de trap af te glijden en de eetkamer binnen te vallen.

Daar bleef hij plotseling staan, want uit dertien keelen klonk het opgewekt:

‘Word wakker!’ enzoovoort, één van de vroegere schoolliedjes.

Marius aarzelde. Wat zou hij doen? In woede of in lachen uitbarsten?

Ze trokken zulke komieke gezichten, meneer Hibbel keek hem zóó grappig aan, dat hij eensklaps een stem deed hooren, die 't lied onhoorbaar maakte. In z'n eentje zong Marius: ‘Dertien knappe flinke knullen!’ óók op de wijs van een bekend versje. Hij verzon zelf de woorden en dat klonk zóó potsierlijk, die Marius zette zoo'n komiek gezicht, dat de eetkamer daverde van 't gelach.

Marius bleek uitgeslapener dan ooit! Of 't aan z'n zenuwen lag, òf dat hij zooveel plezier in z'n leven had, hij deed allerlei zotte dingen, bracht z'n makkers telkens opnieuw aan 't lachen.

Op alles wat ze zeiden, gaf hij een rijmregel.

Toen Moos opmerkte: ‘Er is geen zon,’

antwoordde Marius: ‘Je denkt, dat is beter dan geen ton!’

Maurits riep: ‘Ziezoo jongens, nog twee uur!’

En Marius rijmde: ‘Die Maurits rekent niet sekuur, want 't is nu tien minuten over een, dus Maurits telt zoo knap alleen!’

Meneer Hibbel zei iets van 'n kast en dadelijk begon Marius: ‘Ik ben meneer Hibbels gast, 'k ben, als ik weer school ga, hem niet meer tot last!’

Na 't tweede ontbijt, tamelijk overvloedig, want het zou vandaag wel laat worden, eer de wedstrijden waren afgeloopen, trokken de veertien naar 't feestterrein.

Neen, er was geen zon! 'n Buitenkansje!

Langzamerhand verschenen de commissarissen van orde. Elk kreeg een witte band om z'n linkerarm. Zij hadden te waken, dat er geen ongeregeldheden voorvielen, ze moesten de plaatsen aanwijzen en op allerlei manieren hulp bieden.

Ook de kleine kooplui maakten d'r stalletjes en kraampjes gereed.

Een aantal volwassenen kwamen óók wat eerder. Zij wisten, dat ze niet veel meer hadden te doen dan toezicht houden, alleen ingrijpen als 't noodig bleek.

Buiten vóór 't toegangshek joelden al een massa jongens en meisjes, verlangend om binnengelaten te worden.

Klokslag drie uur ging 't groote hek open.

't Jonge volk stroomde binnen en later volgden ook heel wat vaders en moeders.

De muziek toeterde er vroolijk op los, de tribunes vulden zich met bezoekers en vooral met bezoeksters in d'r kleurige kleedjes.

Een luid rumoer steeg omhoog, een lachen en praten om de opgewekte marschen haast te overstemmen.

De jury nam plechtig plaats. Het waren vijf onderwijzers. Ook de burgemeester van Charlois en meer bekende dames en heeren kwamen 't feest bijwonen.

't Groote tonnenfeest werd op 'n alleraardigste wijze geopend! Alle deelnemers zochten bij 't afgesproken teeken, hun ton op. Ze hielden twee korte stokken in de hand.

Max, de aanvoerder, kommandeerde, en toen hij 't sein gaf, roffelden wel zestig jongens met d'r stokken op de leege tonnen.

Dat maakte me daar eventjes een spektakel. De jongens deden alsof hun leven ervan afhing. Menige moeder hield haar ooren dicht. Ziezoo! nu wist iedereen zeker wel, dat 't feest begonnen was.

Dadelijk werd de aandacht gevraagd voor 't eerste wedstrijdnummer, waaraan zeven-en-zestig jongens en meisjes deel namen.

Er werd in groepjes gestreden.

Buitengewoon was de belangstelling voor de kleutergroep: elf kleine hummels kampten tegen elkaar. Een algemeen: ‘Och!’ deed zich hooren, toen de schatjes en de snoepjes

van zes, zeven of acht jaar d'r ton begonnen voort te duwen, natuurlijk de kleinsten!

Het was 'n allerkoddigst gezicht, die kabouters aan 't werk te zien. Sommigen kwamen ternauwernood boven de ton uit.

Eén van de snelsten, 'n dikkerdje, verwekte algemeen den lachlust. Met vuurroode koonen, den mond open en met wijde oogen, spande dit kereltje zich geweldig in. Met driftige stapjes en nijdige duwtjes schoot Brammetje Hulson naar voren. Telkens keek hij om, of een mededinger hem soms op de hielen zat, maar neen, hij kwam als eerste aan.

De winners in elken groep moesten in den eindgroep uitkomen. Het zou natuurlijk niet eerlijk geweest zijn, als kleintjes en grooten van meet af moesten beginnen.

De scheidsrechter had de tijden opgenomen.

Brammetje kreeg een voorgift van drie meter, anderen iets meer of minder, terwijl de oudsten aan de streep moesten staan.

Dat werd nog eens een spannende wedstrijd!

Daar was Nederland - België niets bij! Tenminste, dat dacht de moeder van Brammetje. Ze deed opgewonden, toen 't fluitje klonk. Nog grappiger dan in z'n groep, streed Brammetje nu! Hij gebruikte nog driftiger z'n handen. Nu keek hij niet om, op raad van z'n groote zus. Hij was halverwege nommer één, maar Koos Bakker haalde òp, langzaam, doch zeker!

Iedereen zou 't leuk gevonden hebben als Brammetje had gewonnen. Het kwam anders uit. Koos werd winner en Brammetje haalde toch nommer twee! Hij won 'n automobiel! Sekuur! Ja, geen echte, maar een doos vol met onderdeelen. Nu kon hij die zelf aanpassen en zelf een auto maken!

Tot groot vermaak van de tribunes begon hij er dadelijk mee, alles om zich heen vergetende.

Nu volgde de groote kamp in 't tonloopen, tot uitbundig vermaak van 't gansche publiek. Hieraan namen de Emmen allen deel en wel in de eerste serie.

Marius, vastbesloten te overwinnen, stond klaar achter z'n ton. Zoodra 't fluitje klonk, moesten de deelnemers op hun ton springen en trachtten de streep te halen, honderd meter verder. Marius was al z'n voorgevoelens glad vergeten, behalve één: hij zou 'n prijs winnen! Meneer Hibbel had hem 't laatste oogenblik nog gewaarschuwd voor vallen. Marius vond dien raad overbodig. Hij wilde niet, daarmee uit!

Voor 't publiek, dat nooit ton had zien loopen, werd dit een kostelijk schouwspel. Al die trappelende voeten, die zwaaiende armen, die ernstige gezichten, die wanhopige pogingen, als de loopers dreigden te vallen, och, 't boeide oud en jong.

Telkens steeg er een groot gelach op, als er één van z'n ton rolde.

Marius deed de meesten aan Brammetje denken. Evenals deze deed hij driftige stapjes en telkens keek hij ook om. Het ging met een weergalooze vaart, alsof er een motor in hem zat. Velen wisten niet, dat Max, Matthias en nog enkele snelle loopers afgesproken hadden, Marius dit nummer als winner van een serie te doen uitkomen.

Ze wisten, dat hij bij 't vooruitloopen nooit viel, wat maar al te dikwijls gebeurde bij 't achteruitloopen.

Ze wilden Marius dus nu den kans geven!

Zoo kwam 't, dat Marius overwinnaar werd in zijn serie. Juist doordat hij in de meening verkeerde, dat de anders zoo snelle Max en Matthias hem nu niet konden bijhouden, gaf hem zoo'n snelheid. Hij trapte als 'n razenden Roeland. Hij haalde Michel in, Mijndert, en anderen, en onder luide aanmoedigingskreten kwam hij vóór, om na een laatste inspanning de streep te halen.

Van alle kanten werd hij gelukgewenscht. Het ging er nu om, de andere seriewinners óók den baas te worden.

Gelukkig kon hij een tijdje uitblazen!

In de finale kwamen vier jongens, waarbij ook de gevreesde Guus Boller, een bekend ruw en niet al te eerlijk heerschap.

Max en de vrienden, vastbesloten Guus scherp in 't oog te houden, moedigden Marius door krasse woorden aan. Deze stond klaar, naast Guus, die de hoekplaats innam.

't Fluitje snerpte! Joep! daar rolden de vier tonnen, snel voortbewogen door de trappende voeten. Guus was vóór! Marius volgde op hem!

Alle jongens waren op de hand van Marius. Ze gilden en schreeuwden om 't hardst. Werkelijk begon hij in te loopen. Onder groote bijvalsbetuigingen kwam hij gelijk. Toen barstten de kreten hevig los, want Marius raakte enkele handbreedten vóór. Dat dreef Guus tot een leelijke daad, eerzuchtig als hij was. Opzettelijk bracht hij z'n ton vlak bij die van Marius, probeerde die te raken en zoodoende uit de richting te brengen.

Max begreep deze poging onmiddellijk. Hij schreeuwde tegen den scheidsrechter, die blijkbaar de overtreding niet had gemerkt. Een algemeen protestgejoel brak los, waardoor de scheidsrechter halt kommandeerde.

Guus kreeg een waarschuwing. Er moest op dezelfde plek opnieuw begonnen worden, ondanks de zoogenaamde verontwaardiging van Guus.

Wéér klonk 't fluitje!

Marius, vlug als een eekhoorn, wipte op z'n ton, terwijl hij al met z'n voeten trapte. Guus daarentegen had even de grootste moeite, staande te blijven, maar toen ook zette hij met een uiterste krachtsinspanning dóór... haalde òp... kwam gelijk... raakte één tonlengte vóór...

Marius zag z'n hoop vervliegen! Hij ver-

traagde onwillekeurig, maar... wat gebeurde? Guus stapte mis... wankelde... probeerde nog op z'n ton te blijven... toen moest hij afspringen...

Marius hoorde de naderende tonnen achter zich, nog éénmaal spande hij zich in, en... haalde als nommer één de streep!

Onder een algemeen bravogeroep en luide bijvalskreten nam Marius z'n prijs in ontvangst. Hij zette een gezicht, of hij iederen wou bijten! Zoo wàs hij nu eenmaal, maar wie hem kenden, wisten wel, hoe hij achter die schijnbare nijdigheid een uitmuntenden aard verborg.

Marius nam, haast zonder te bedanken, den voetbal aan, maar z'n jonge hart juichte en liefkoozend streek hij over den lichtgelen bal.

Toen de vrienden hem kwamen gelukwenschen, klaarde z'n gezicht op, z'n oogen begonnen te stralen. ‘Fijn!’ was 't eenige woord, waardoor hij z'n blijdschap uitte.

De verdere wedstrijden konden hem niet zooveel schelen, alleen verlangde hij er vurig naar, dat ook één van de Emmen nog een prijs won.

Dat gebeurde!

Max en Matthias kwamen beiden als nummer één in hun serie bij 't achteruit loopen. In de beslissing gelukte het Max met een halve tonlengte te winnen. Hij werd beloond met een drukdoos. Maupie en Melchior maakten een reuzekans in den strijd tusschen twee

op één ton. Zij samen bleven tot vlak aan 't slot nummer twee. Toen konden ze 't niet langer houden.

't Steekspel trok algemeen de aandacht. Op de allerleukste manier roeiden de ridders in hun ton op de tegenstanders af. Met de lange stokken, die dienst deden als lansen, duwden ze de tonnen achteruit, brachten ze aan 't draaien. Soms begon er één zoo hevig te schommelen, dat ze water schepte, vol liep en op den bodem bleef staan. Géén van de Emmen blonk in 't tournooi uit.

De acrobaat Jan Olm verbaasde 't publiek door z'n ongeloofelijke toeren op z'n ton.

Peter Lans, de eenige andere deelnemer aan dit nummer, was heel aardig begonnen. Draaien op één been, hurken, zelfs zitten bracht hij er zeer goed af. De toejuichingen klonken van alle banken.

Maar Jan Olm! Dat was waarlijk 'n echte acrobaat! Die deed nu letterlijk met z'n ton, wat hij verkoos. Hij wist ze om haar as te doen wentelen, zoodat 't leek, of hij zelf stil stond en de ton in d'r eentje rondtolde.

Hij liet de ton aan één zijde overhellen, door zelf vlak op den rand te gaan staan. Nu begon hij te trappen en bewoog de ton in 'n kring méér dan een halven meter van den grond.

Daarna ging hij op de ton liggen, werkte woest met z'n handen. Tot slot wekte hij de hoogste verbazing, doordat hij op z'n handen loopende, de ton voortbewoog. -

Na dit nummer volgde de opvoering van Tonnensmart. Hierin vervulden de tonnen zelf de hoofdrollen. De spelers hadden de beide platte bodems er uit genomen. Door middel van touwen hingen ze de resten over de schouders, behingen ze met reusachtig wijde japonnen, zetten zelf geweldige hoeden op, trokken zeemanslaarzen aan en zoo vormden de tonnen de rompen van zeer omvangrijke personen. Ook zaagden ze uit één bodem een rond gat, waar juist een hoofd dóór kon, zoodat de ton gedragen werd op de schouders door 't niet uitgezaagde gedeelte.

Opzij maakten ze twee gaten om de armen door te steken. Zoodoende kregen ze prachtige personages met zeer dikke rompen. Dit waren dan de heeren. Op de ton was een rij knoopen geverfd, een paar zakken, zoodat 't werkelijk een potsierlijke verschijning werd.

De tonnen-dames en heeren voerden nu 'n zwijgend spel uit, vreeselijk treurig, zóó treurig, dat 't publiek brulde van 't lachen.

Het was een vermoeiend werkje voor de medewerkenden, want tonnen wegen meestal méér dan een ons! Het nummer duurde dan ook maar kort.

Hierna kwam de groote pauze.

De tentjes en stalletjes werden bestormd, want al bleef de zon schuil, toch heerschte er een drukkende hitte. Sommige ouderen keken al eens bezorgd naar de lucht. Ze waren bang voor onweer. Waar moesten ze heen, hier op

dit open terrein? En - wat gaat 't toch vreemd in de wereld! Terwijl velen 't water van boven verwachtten, verscheen het van beneden! Eer iemand er erg in had, begon 't gras nat te worden. De meeste jongeren, die niet op de tribunes bleven, lichtten d'r voeten telkens in de hoogte. Nu pas kregen ze de vochtige plekken in 't oog, maar de algemeene pret deed ze over de oorzaak niet nadenken. Geen sterveling dacht aan een ramp!

Dicht bij 't feestterrein waren groote werken in voorbereiding. Enkele hectaren lagen afgepaald en waren omgeven door aarden wallen. Nog enkele dagen en twee geweldige pompmachines zouden 't water er binnen wegmalen. Op 't tijdstip, dat 't feest gevierd werd, leken het wel twee zwembassins.

Als nu één van die aarden wallen werd dóórgestoken, als er misschien een gat gegraven was, zou 't overtollige water wegvloeien.

Waarheen?

Dat hing af van de ligging der wallen.

Stel, dat iemand in den wal, die 't dichtst bij 't feestterrein opgeworpen was, een gang groef, dan kon 't water zeer gemakkelijk naar dit terrein vloeien. Was dit gebeurd? Wist iemand er iets van? Het gebeurde eenvoudig!

Ongemerkt siepelde 't water uit 't bassin door den wal naar 't terrein. In 't begin had geen sterveling daar erg in. Er ontstonden

natte plekken, dat was alles.

Maar plotseling ontstond er door de werking van 't water een gat. Nu stroomde een golf naar 't terrein, overspoelde in een ommezien de gansche oppervlakte.

Tot overmaat van ramp barstte er een hevige gietbui los. Van twee kanten werden dus de tweeduizend feestgenooten door het water bestookt.

Er ontstond een algemeen gejacht naar droge plekken. Op de tribunes vluchtten de meesten. Maar 't water bleef stroomen! Het bereikte de planken.

‘Red je! red je!’ klonk 't van alle kanten.

De ouderen trachtten zoo gauw mogelijk door 't hek, den dijk te halen.

Met groote stappen plasten ze door de modder naar den uitgang. Maar heel enkelen staken een paraplu op, wilden anderen er óók van laten profiteeren. Maar nu raakten ze 't stuur kwijt, vielen soms in 't moeras.

De jongens, toch kletsnat, maakten er een pretje van. Ze begonnen de planken los te trekken en speelden vlotje. Zelfs de tonnen vonden 't wel leuk om te gaan drijven.

Gietregen en golfstroom deden 't gansche feestterrein veranderen in één groote waterplas. De ouderen bereikten veilig den hoogen dijk, maar of ze de jongeren al wenkten en riepen, deze vonden 't spektakel te dol.

Nog nooit was er zoo'n waterballet vertoond! Met geestdrift sprongen de rakkers

door 't water, speelden voor redders, want ze lieten de meisjes rondvaren op een paar planken.

Heel wat kleine hummels zaten ruiter te paard op een plank.

Weer anderen legden er één op twee tonnen, om nu vroolijk rond te dobberen.

Dan leden ze schipbreuk, tuimelden in 't water, gilden van jool. Ze waren immers toch kletsnat. Troepjes sprongen dansend door 't water heen, gooiden elkander om, zwommen als kikkers. Hoe boos de ouders op den dijk ook waren, ze móésten wel lachen om het ongeziene schouwspel. Even gauw als de jool begonnen was, even snel eindigde ze ook weer.

Dat was zéér natuurlijk, want 't instroomende water uit 't bassin, liep naar de rivier!

Nu 't bassin vrijwel was leeggeloopen, hield de toevoer op. Zoo kon 't water weer snel verdwijnen.

Alsof de zon nog even de zotternij wilde zien, ze kwam kijken. De gietbui bedaarde en - langzaam aan kwamen er weer droge plekken. De planken dreven niet meer, de tonnen lagen stil.

Het gras begon weer groen te voorschijn te komen.

Alleen de natte jeugd bléef!

Kon 't feest nog dóórgaan?

Onmogelijk! Geen ton zou meer kunnen rollen! En dan - de moeders jammerden over

al die natte jurkjes. Moesten de jongens zoo dóórnat blijven loopen?

‘Naar huis!’ luidde 't bevel van alle ouders.

Daar trok de druipende stoet van 't feestterrein naar huis.

De meeste jongens hadden schoenen en kousen uitgedaan, ook hun buisjes. Maar toch, al was 't warm zomerweer, zóó konden ze niet blijven.

Holderdebolder ging 't den dijk af als de wind.

Er kwam de volgende dag een beschrijving van 't feest in de kranten. Een handige fotograaf had enkele opnamen kunnen doen, en zoo lachte heel Rotterdam om 't tonnenfeest.

De Emmen waren natuurlijk gauw thuis geweest, om na een snelle verkleeding, weer goed en wel na te boomen.

Dezen laatsten dag van de groote vacantie en van hun verblijf in 't huis van meneer Hibbel zouden ze niet licht vergeten.

Het groote cadeau werd hun weldoener plechtig aangeboden. Het was een boekwerk, dat alle groote ontdekkingen van de laatste jaren beschreef. Daar was meneer Hibbel bizonder mee in z'n schik.

Ook Fie werd niet vergeten!

Ze kreeg uit dankbaarheid voor haar trouwe zorgen, en onuitputtelijk goed humeur, een prachtig, echt leeren handtaschje met een portemonnaie erbij!

Toen de veertien een week na het beginnen van de scholen weer eens samen waren, redeneerden ze geweldig.

Wie de oorzaak van de doorbraak was geweest, kwamen ze nooit te weten.

Enkelen dachten, dat...

En Marius werd de tolk van allemaal, toen hij uitriep: ‘Wat doet 't er toe! Dat 't feest in 't water is gevallen, werd juist iets heel leuks! Ik tenminste heb nog nooit zoo'n jool gehad!’